

พระสาวก

โดยหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

“...ถ้าหากบวชแบบพระพุทธเจ้า

แบบสาวกแล้ว

ธรรมะอันยอดเยี่ยมที่จะเป็นเครื่องประดับ

เป็นสิริมงคลในจิตใจนั้น

จะหนีพ้นจากปฏิบัติไปได้หรือ

ปฏิบัติคือการปฏิบัติเป็นของสำคัญมากทีเดียว

พวกเราทั้งหลายให้ฟังให้ตั้งใจ

เราบวชมาแก๊ก็เลส...”

พระสาวก

โดยหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

พระสาวก

โดยหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

ISBN : 978-974-7531-99-2

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มีนาคม ๒๕๕๕

จำนวนที่พิมพ์ : ๒,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ : คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์ที่ : บริษัท ศิลป์สยามบรรณภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด

๖๑ ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ ซอยเพชรเกษม ๖๙ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐

โทรศัพท์ ๐๒-๔๔๔-๓๓๕๑-๙ โทรสาร ๐๒-๔๔๔-๐๐๗๘ E-mail: silpasiamprinting@hotmail.com

คำนำ

“...สาวกทั้งหลายและท่านผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบได้ธรรมเข้ามาครองใจเป็นธรรมที่สว่างงาม นี่คือธรรมของท่านที่ปฏิบัติตามแนวทางของศาสดาที่ทรงสั่งสอนไว้ถูกต้อง และปฏิบัติก็ถูกต้อง ผลปรากฏสว่างกระจ่างแจ้งขึ้นมา ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา เป็น **อกาลโก** ตลอดไป

ครั้งพระพุทธเจ้าศาสดาองค์เอก จากนั้นมาก็เป็นสาวกผู้ทรงธรรมสว่างกระจ่างแจ้ง ต่อจากนั้นมาก็เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งทุกวันนี้ ธรรมนี้ยังให้ผลแก่ผู้ปฏิบัติอยู่โดยชอบธรรม ไม่มีคำว่าล้าเอียง ไม่มีคำว่าครีว่าล้าสมัย ใครปฏิบัติตามก็เป็นธรรมล้วน ๆ ขึ้นมาภายในจิตใจ แต่ผู้ปฏิบัติตามส่วนมากมันมักจะมีแต่กิเลสเป็นเจ้าอำนาจบาตรหลวงครอบงำไว้เสีย อรรถธรรมที่จะปรากฏแก่การปฏิบัติจึงมีน้อยมากทีเดียว ที่ต่อกันมาพอล่ามวดมาได้บ้าง ไม่มากก็มี นี่ก็คือ.. พุทให้เต็มสัดเต็มส่วนตามความสัตย์ความจริง มีวงกรรมฐานที่ท่านตั้งใจปฏิบัติจริง ๆ อยู่ตามป่าตามเขา สนใจในการปฏิบัติ...”

วันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

คณะศิษยานุศิษย์ได้พร้อมใจกันจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อน้อมบูชาพระวิสุทธิคุณองค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ที่มีเมตตาแนะนำธรรมอันวิสุทธิอันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่องค์หลวงตาได้ถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างและทรงธรรมนั้นอย่างเต็มใจ แล้วมาแนะนำสั่งสอนแก่สานุศิษย์เรื่อยมาอย่างไม่เห็นแก่ความยากลำบาก จนกระทั่งวาระสุดท้าย

หากมีความผิดพลาด บกพร่อง หรือประมาทพลาดพลั้งอันเกิดจากความไม่รอบคอบ ด้วยกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ประการใดก็ดี ด้วยเจตนาหรือไม่เจตนาที่ดี คณะผู้จัดทำกราบขอขมาโทษต่อองค์หลวงตา มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยอนิสงส์อันเกิดจากการจัดทำหนังสือเล่มนี้ ขอเสียดิผลในธรรม จงมีแก่ศิษยานุศิษย์ทุกท่านด้วยเทอญ

คณะศิษยานุศิษย์

สารบัญ

พระสาวก	๑
นักบวช	๒
ความมุ่งหมายของนักบวช	๕
ทางเดินของนักบวช	๕
อปัณณกปฏิบัติ	๖
สมถธรรม วิปัสสนาธรรม	๘
ผลแห่งการภาวนา	๓๐
พยานของธรรมสมัยปัจจุบัน	๓๓
สายธารแห่งธรรม	๓๕
• หลวงปู่สิงห์ ขันตยาคโม	๓๘
• หลวงปู่ดุลย์ อตุโล	๔๐
• หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ	๔๒
• หลวงปู่ชอบ ฐานสโม	๔๔
• หลวงปู่หลุย จันทสาโร	๔๖

• หลวงปู่ขาว อนาลโย	๔๘
• หลวงปู่ฝั้น อาจาโร	๕๐
• หลวงปู่พรหม จิรบุญโญ	๕๒
• หลวงปู่เกิ้ง อริมุตตโก	๕๔
• หลวงปู่หล้า ขันติธโร	๕๕
• หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ	๕๖
• หลวงปู่กงมา จิรบุญโญ	๕๘
• ท่านพ่อลี ธัมมธโร	๖๐
• หลวงปู่ตื้อ อจลธัมโม	๖๒
• หลวงปู่สาม อภิญาโน	๖๔
• หลวงปู่คำดี ปภาโส	๖๖
• หลวงปู่สิม พุทธาจาโร	๖๘
• หลวงปู่มหาบุญมี สิริธโร	๗๐
• หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน	๗๒
• หลวงปู่เขียน สุติสโร	๗๔
• หลวงปู่บุญจันทร์ กมโล	๗๕
• หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท	๘๐
• หลวงปู่บัว สิริปัญโญ	๘๑
• หลวงปู่จันทร์โสม กิตติกาโร	๘๒

- หลวงพ่อพุทธ ฐานิโย ๘๓
- พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ ๘๔
- หลวงปู่หล้า เขมปัตโต ๘๕
- หลวงปู่ศรี มหาวิโร ๘๖
- หลวงปู่ผาง จิตตคุดโต ๘๘
- พระอาจารย์เสถียร สมาจาโร ๘๙

สุปฏิปันโน (มหานิกาย) ๙๑

- หลวงปู่ทองรัตน์ กันทสโร ๙๒
- หลวงปู่มี ญาณมุนี ๙๓
- หลวงปู่กนิรี จันทิโย ๙๔
- หลวงปู่บุญดา ถาวโร ๙๕
- หลวงพ่อชา สุภทโท ๙๖
- หลวงพ่อไข่ สุชีโว ๑๐๒
- หลวงปู่ทา จารุธัมโม ๑๐๔
- หลวงพ่อสังวาลย์ เขมโก ๑๐๕

อภาลิภรรณ ๑๐๖

พระธรรมเทศนาโดย หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

- เอาไว้ให้หนักนะ เรื่องการชำระจิตใจ ๑๐๙

"...ผมเห็นพระปฏิบัติเรา
ผมชื่นใจจริงๆ ผมพูดจริงๆ นะ
เวลานี้ที่จะเป็นเกาะเป็นดอน
แทบจะไม่มีเหลือแล้วนะ
เกาะดอนก็เล็กเข้าๆ
ผู้ปฏิบัติหวังอรรถหวังธรรมมีน้อยลงๆ
ผู้ทำลายศาสนานี้มีมากขึ้นๆ
ไม่ว่าพระ ไม่ว่าฆราวาส ทำลายได้ด้วยกัน
กิเลสอยู่ที่หัวใจนั่นคือภัย
สามารถที่จะทำลายได้ทั้งนั้นแหละ
ที่นี้เวลาเห็นพระตั้งใจปฏิบัติผมชื่นอกชื่นใจนะ..."

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

“...อย่างศาสนาก็คือพุทธศาสนา
ที่เป็นศาสนาที่แท้จริง
ถูกต้องแม่นยำ
แล้วการปฏิบัติก็เห็นผลอย่างนั้นจริงๆ
อย่างว่า พระอรหันต์เดี๋ยวนี้ทุกวันนี้
ว่าพระอรหันต์ขาดไปจากพุทธศาสนาเธอ
ไม่ขาด มีอยู่ทั่วๆ ไปจากท่านผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ...”

วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

พระสาวก

พระสาวก สาวกแปลว่าผู้ฟัง ผู้ได้ยินได้ฟัง ผู้ศึกษา แปลแล้วนะ ที่ว่าสาวกๆ คือผู้มาศึกษาอบรมจากพระพุทธเจ้าจนสำเร็จเป็นชั้นๆ ขึ้นไป ตั้งแต่**พระกัลยาณปुरुช** **พระโสดา** **พระสกิทาคา** **พระอนาคา** **พระอรหันต์** ได้รับการอบรมแล้วเลื่อนชั้นขึ้นไป เพราะฉะนั้นจึงว่าไม่อบรมไม่ได้ ต้องได้อบรม

วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

นักบวช

คำว่า **บวช** แปลว่าเว้นในกิจที่ควรเว้น ปฏิบัติในสิ่งที่ควรปฏิบัติดำเนิน เราเป็นนักบวชจึงต้องอาศัยหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องดำเนิน เพราะเป็นสิ่งที่ควรดำเนินสำหรับนักบวชเรา เฉพาะอย่างยิ่งพระวินัย ที่นี้เมื่อดำเนินตามหลักธรรมหลักวินัยหลักวินัยนี้เป็นกฎเพื่อปราบกิเลสประเภทหยาบๆ ซึ่งจะแสดงออกมาอย่างผาดโผนให้โลกเห็นได้อย่างชัดเจน ให้อยู่ในกรอบแห่งพระวินัย ซึ่งเป็นกฎข้อบังคับสำหรับปราบกิเลสประเภทหยาบทางกายวาจา มีใจเป็นผู้เกี่ยวข้องอยู่ด้วย ธรรมนั้นเป็นเครื่องปราบปรามกิเลสภายในจิตใจล้วนๆ

พูดถึงเรื่องการบวช ในสมัยปัจจุบันนี้รู้สึกว่าจะบวชกันเป็นพิธี การบวชท่านบวชก็เพื่อตัดกาม กามคือความใคร่ทั้งหลายออกหมด เริ่มเบื่อหน่ายมาตั้งแต่เป็นฆราวาสแล้วก็มี มาเบื่อหน่ายทีหลังก็มี ไม่ได้ตั้งใจจะบวชจริงจังนักก็มี แต่เมื่อได้ฟังอรรถฟังธรรมเพราะอุปนิสัยซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจแล้วเป็นเครื่องยอมรับเป็นสิ่งที่ยอมรับ แล้วประพฤติปฏิบัติตามจนได้สำเร็จมรรคผลนิพพานก็มีอยู่ไม่น้อย

สรุปความแล้วท่านบวช ในครั้งนั้นท่านบวชเพื่อจะละ หรือบวชด้วยความเบื่อหน่ายจริงๆ ปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นจริงๆ กับมาสมัยปัจจุบันนี้กลายเป็นเรื่องบวชพอเป็นพิธีไปเสียละมาก แล้วเลยเหมือนกับว่าบวชมาสั่งสมกิเลส บวชมาสั่งสมกาม กามแปลว่าความใคร่ มันใคร่ยังงี้บ้างเราพิจารณาซิ ไม่ใช่ว่ากามอย่างประเภทประเพณีของหญิงของชายนั้นโดยถ่ายเดียว คำว่ากามนั้น ทั้งวัตถุทั้งบุคคลเป็นความใคร่ได้ทั้งนั้น

เช่น เงินทองข้าวของสมบัติต่างๆ ยศถาบรรดาศักดิ์นี้เป็นเหตุให้เกิดความรักความใคร่ได้ทั้งนั้น สมณศักดิ์ตั้งเป็นนั่นตั้งเป็นนี่ แล้วอยากเป็นนั่นแล้วอยากเป็นนี้ อยากจนจะเป็นบ้าไปก็มี แล้วพระเป็นไปอย่างนั้นเป็นพระที่บวชเพื่อความพ้นทุกข์ที่ไหน นอกจากบวชเพื่อความสั่งสมกิเลสให้โลกเขาทุเรศสงสาร หรือทุเรศทุรังจนปลงใจไม่ตก ให้เกิดความอดทนระอาใจเบื่อหน่ายต่อพระประเภทนั้น ประเภทที่บวชเพื่อกามๆ เท่านั้นเป็นประโยชน์อะไร เอาพิจารณาให้ดี เราไม่ได้อุตริเป็นความจริงอย่างนี้ตามหลักธรรมชาติที่เห็นกันอยู่รู้กันอยู่

ถ้าหากบวชแบบพระพุทธเจ้าแบบสาวกแล้ว ธรรมะอันยอดเยี่ยมที่จะเป็นเครื่องประดับเป็นสิริมงคลในจิตใจนั้น จะหนีพ้นจากปฏิบัติไปได้หรือ ปฏิบัติคือการปฏิบัติเป็นของสำคัญมากที่สุด พวกเราทั้งหลายให้ฟังให้ถึงใจ เราบวชมาแก้กิเลส ความใคร่ทุกประเภทเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น ให้เห็นว่าเป็นภัยต่อจิตใจเสมอแล้วต่อสู้กันแก้ไขกัน คำว่าพระนี่ก็เต็มภูมิแล้วแหละ พระก็แปลว่าประเสริฐ

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๒

พระสาวก

ความมุ่งหมายของการบวช

สำหรับ นักบวช เราจะไปคิดอะไรยึดเยื้อถึงภพนั้นภพนี้ ซึ่งผิดกับเพศของนักบวช ซึ่งเป็นเพศเพื่อความพ้นทุกข์นี้มากมาย ความเพียรเวลาจะเด็ดกิเลสตัวไหนจะขาด ในวันนี้เดือนนี้ปีนี้เป็นความต้องการทั้งนั้นๆ นั้นถึงถูกต้อง ให้จิตมีแต่ห้าห้ากับกิเลสอย่างเดียว เพื่อความสิ้นไปๆ แห่งเชื้อที่จะพาให้เกิดนี้โดยลำดับลำดับ นี่ทางของนักบวช เจตนาของนักบวช ความมุ่งหมายของนักบวชควรจะเป็นอย่างนั้น เพราะท่านเคยเป็นมาแล้วอย่างนั้น เอาจนกระทั่งไม่มีอะไรเหลือภายในใจเลย

วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓

ทางเดินของนักบวช

ท่านกล่าวไว้ว่า สील ปริภาวิโต สสมาธิ มหปฺพลโ หิติ มหานิสฺสึ สสมาธิที่ศีลอบรมแล้วย่อมมีผลมาก ก็หมายถึงว่ามีศีลเป็นภาคพื้นสำหรับผู้มีศีลคือนักบวชเรา ให้ระมัดระวังรักษาศีลอย่าให้ต่างพร้อยและทะลุจิตใจก็มีความชุ่มเย็นไม่เป็นนิรวณคิดระแคะระคายระเวียงระวังตน ว่าเป็นความเสียหายในเงื่อนใดเงื่อนหนึ่งของจิต จิตก็มีความอบอุ่นแล้วพิจารณาทางสมาธิ เมื่อจิตไม่เกิดนิรวณมากันทางแล้วก็เข้าสู่ความสงบได้เร็ว

สมาธิ ปริภาวิตา ปญญา มหปฺผลา หิติ มหานิสฺสา ปัญญาอันสมาธิเป็นเครื่องสนับสนุนแล้วย่อมมีพลังสามารถที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ ซึ่งเคยปกปิดกำบังอยู่ในจิตใจนี้ให้กระจ่างแจ้งไปได้โดยลำดับ ปญญา ปริภาวิตํ จิตฺตํ สมฺมเทว อาสเวหิ วิมุจฺจติ จิตที่ปัญญาได้ชักฟอกกำจัดสิ่งที่เป็นภัยทั้งหลายคือกิเลสนั้นแล ออกหมดแล้วย่อมพ้นจากทุกข์ได้โดยชอบ

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

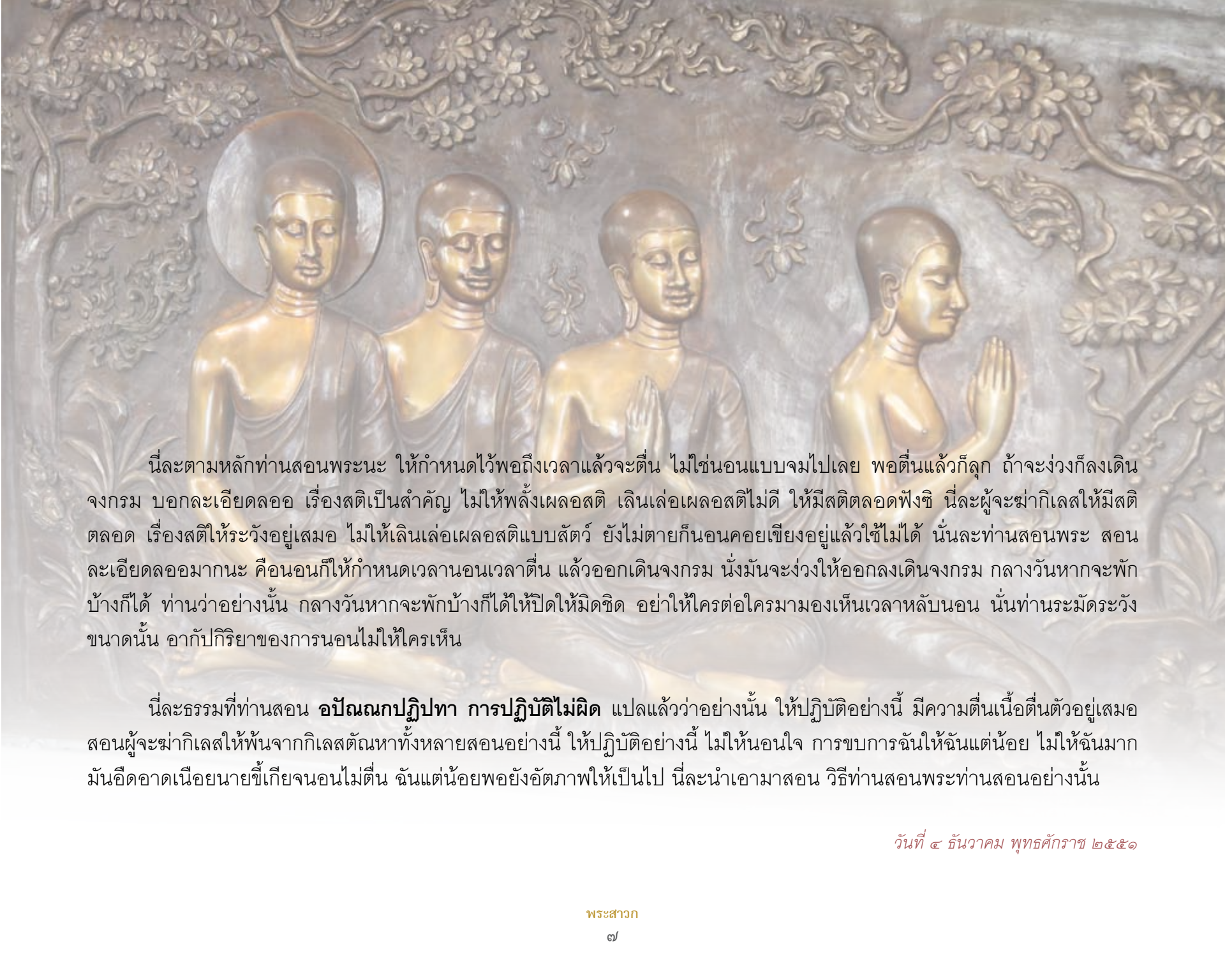
อปฺณกปฺปทา

พระพุทธเจ้าสอนสัตว์โลกอ่านดูแล้วซึ่งมาก การหลับการนอนกะเวลาลำเวลาให้นอน ก็มีแต่การเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา เสียด้วยนะ ไม่ได้มีไปทำงานนั้นงานนี้ยุ่งนั้นยุ่งนี้ งานใน **อปฺณกปฺปทา การปฏิบัติไม่ผิด ตรงแนวต่อมรรคผลนิพพานให้ปฏิบัติอย่างนี้** ท่านสอนไว้ อ่านละเอียดลออเพราะอ่านด้วยความตั้งใจ ซึ่งใจนะ ไม่มีอะไรจะขัดใจในคำสอนของพระพุทธเจ้า น้อมรับ ๆ เลย เราก็เป็นตายไปตามนั้นละ **อปฺณกปฺปทา เรียกว่าการปฏิบัติไม่ผิด** ตรงแนวต่อมรรคผลนิพพาน ให้ปฏิบัติอย่างนี้

สอนการหลับการนอน ให้ตื่นเป็นเวลาลำเวลา ไม่ช้า ๆ ชาก ๆ อืดอาดเนือยนาย นั้นละท่านสอนพระ ลูกศิษย์ลูกหาของท่าน สอนอย่างนั้น นอนก็กำหนดเวลานอน เช่นปฐมยามทำความเพียร พอมัชฌิมยามให้พักผ่อน ปัจจิมยามให้ลุก มีสามยาม ยามละสี่ชั่วโมง ถึงสี่ทุ่ม พักก็พักได้ จากนั้นก็ไปถึงตีสามหรืออะไรก็ให้ลุก ลุกแล้วลงเดินจงกรม ถ้ามันง่วงลงเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ท่านไม่ได้บอกให้ไปแตะกระดานนั้นแตะหนังสือนี้ แตะหัวกิเลสอยู่ในนี้

ดูให้ละเอียดลออซิ ดูธรรมพระพุทธเจ้าจะซึ่งมากที่สุดทีเดียว สอนละเอียดลออมากตามกิเลส แม้เช่นนั้นก็ไม่ทันมัน เวลาจะนอน ให้นอนตะแคงข้างขวาท่านสอน แต่ไม่ได้ปรับอาบัตินะนี้เป็นธรรมสอน ถ้าเป็นวินัยปรับอาบัตินะนี่ท่านสอนเป็นธรรม สอนวิธีนอน นอนตะแคงข้างขวา เวลาจะหลับก็กำหนดว่าจะตื่นตามเวลา กำหนดเอาไว้ พอตื่นแล้วก็ลุก ถ้านั่งภาวนามันง่วงให้ลงเดินจงกรม ถ้าเดินจงกรมแล้วมันไม่ง่วงละ ถ้านั่งง่วง ท่านสอนอย่างนั้นละ นี่ดูเอาละเอียดลออมากพระพุทธเจ้าสอนสัตว์โลก

สี่ชั่วโมงปฐมยามประกอบความเพียรถึงสี่ทุ่มพักนอน ตีสองนอนสี่ชั่วโมงให้ตื่น ตื่นแล้วถ้ามันจะง่วงให้ลงเดินจงกรม ท่านสอนภาวนาเพื่อมรรคผลนิพพาน แล้วกลางวันหากจะหลับบ้างก็ได้ ท่านว่าอย่างนั้นนะ จะพักหลับบ้างถ้ามันเพียบตอนประกอบความเพียร กลางคืนมันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจะพักบ้างก็ได้ ให้ปิดประตูมิดชิด อย่าให้ใครเห็นอาภักิริยาของการนอนเรา นั้น ท่านสอนขนาดนั้นนะ พระพุทธเจ้า เหมือนราชสีห์นอนเหมือนเสือนอน ระวังตลอด เสือหรือราชสีห์นอนมีสติระมัดระวังตัว ตื่นเนื้อตื่นตัวตลอด

นี่ละตามหลักท่านสอนพระนะ ให้กำหนดไว้พอถึงเวลาแล้วจะตื่น ไม่ใช่นอนแบบจมไปเลย พอตื่นแล้วก็ลุก ถ้าจะง่วงก็ลงเดิน จกรม บอกละเอียดลลอ เรื่องสติเป็นสำคัญ ไม่ให้พลังเพลอสติ เลินเล่อเพลอสติไม่ดี ให้มีสติตลอดฟังซิ นี่ละผู้จะฆ่ากิเลสให้มีสติ ตลอด เรื่องสติให้ระวังอยู่เสมอ ไม่ให้เลินเล่อเพลอสติแบบสัตว์ ยังไม่ตายก็นอนคอยเชียงอยู่แล้วใช้ไม่ได้ นั้นละท่านสอนพระ สอน ละเอียดลลอมากนะ คือนอนก็ให้กำหนดเวลานอนเวลาตื่น แล้วออกเดินจกรม นิ่งมันจะง่วงให้ออกลงเดินจกรม กลางวันหากจะพัก บ้างก็ได้ ท่านว่าอย่างนั้น กลางวันหากจะพักบ้างก็ได้ให้ปิดให้มืดซิด อย่าให้ใครต่อใครมามองเห็นเวลาหลับนอน นั้นท่านระมัดระวัง ขนาดนั้น อากัปกิริยาของการนอนไม่ให้ใครเห็น

นี่ละธรรมที่ท่านสอน **อปัณณกปฏิบัติทา การปฏิบัติไม่ผิด** แปลแล้วว่าอย่างนั้น ให้ปฏิบัติอย่างนี้ มีความตื่นเนื้อตื่นตัวอยู่เสมอ สอนผู้จะฆ่ากิเลสให้พ้นจากกิเลสตัณหาทั้งหลายสอนอย่างนี้ ให้ปฏิบัติอย่างนี้ ไม่ให้นอนใจ การขบการฉันให้ฉันแต่น้อย ไม่ให้ฉันมาก มั่นอดอาดเนือยนายชีเกียจนอนไม่ตื่น ฉันแต่น้อยพอยังอึดภาพให้เป็นไป นี่ละนำเอามาสอน วิธีท่านสอนพระท่านสอนอย่างนั้น

วันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

สมถธรรม วิปัสสนาธรรม

ปฏิบัติเครื่องดำเนิน ที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์มั่นพาเดินมา ไม่ว่าทางด้านธรรมด้านวินัย เป็นความถูกต้องดังงามทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่ได้ไปอยู่กับท่านและสังเกตเต็มสติกำลังความสามารถของตนเรื่อยมา จนกระทั่งวาระสุดท้ายที่ท่านจากไป เป็นสิ่งที่ให้ดูดีมีทั้งหลักธรรมหลักวินัยที่ท่านพาเดินไม่ให้ผิดเพี้ยนไปได้เลย

เฉพาะอย่างยิ่งพระวินัยท่านรักษาอย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่ปรากฏว่าท่านได้ล่วงเกินพระวินัยข้อใดเลย นับแต่อาบัติทุกกฎขึ้นไปจนกระทั่งถึงสุดของพระวินัย ท่านเก็บหอมรอมริบเอาไว้มิดสมกับท่านเคารพพระพุทธเจ้าศาสดาองค์เอกอย่างแท้จริง ส่วนธรรมท่านก็ดำเนินด้วยความถูกต้องดังงาม

การฝึกอบรมบรรดาลูกศิษย์ท่านไม่ได้ถือเป็นแบบเดียว ในบรรดาธรรมะที่จะนำมาสั่งสอนบรรดาลูกศิษย์นั้น ย่อมมีหลายแง่หลายกระทง เช่นเดียวกันกับที่ท่านแสดงไว้ในกรรมฐาน ๔๐ นั่นคือท่านไม่ผูกมัดหรือไม่ผูกขาด ไม่บังคับบัญชาให้กำหนดเฉพาะธรรมบทใดก็ตามที่ท่านดำเนินมาแล้ว และให้เพื่อนฝูงดำเนินตามแบบของท่านโดยถ่ายเดียวเท่านั้นไม่ปรากฏ

ท่านแสดงเป็นกลางๆ ในบรรดาธรรมทั้งหลาย เช่น สมถธรรมที่อยู่ในห้องกรรมฐาน ๔๐ ท่านก็แสดงเป็นกลางๆ ไป แล้วก็มอบให้เป็นไปตามอัธยาศัยของผู้บำเพ็ญจะนำธรรมบทใด เข้าไปบริกรรมภาวนาก็ได้ เมื่อธรรมบทนั้นเห็นว่าเหมาะสมกับ จริตนิสัยของตนแล้วได้ผลขึ้นมาในเวลาภาวนาด้วยความตั้งใจ จริงจัง ท่านก็ให้ฟังยึดธรรมบทนั้นไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์

นี่ก็พระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงบัญญัติไว้เสียเองในอรรถแห่ง สมถะ ดังกรรมฐาน ๔๐ ห้อง เป็นหลักเป็นเกณฑ์แห่งธรรมทั้งหลาย ที่ท่านแสดงไว้ว่าท่านไม่ได้ผูกขาด ท่านไม่ได้แสดงลงในจุดเดียว บทเดียว ทั้งๆ ที่พระพุทธเจ้าก็ทรงพระญาณหยั่งทราบในสัตว์ ทั้งหลายเต็มพระทัยอยู่แล้ว แต่พระองค์มิได้ทรงให้เป็นไปตามนั้น เพราะเรื่องของอนาคตหรือการอยู่ของผู้ปฏิบัติทั้งหลายนั้น ไม่ใช่อยู่ใน ที่แห่งเดียว พอที่จะบอกจะแนะหรือจะบังคับบัญชาให้เป็น ไปตามพระโอวาทของพระพุทธเจ้าที่ทรงหยั่งทราบแล้วในนิสัย ของบุคคลผู้นั้นๆ โดยถ่ายเดียว ท่านจึงวางลงไว้เป็นศูนย์กลาง เช่น กลิน ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ เป็นต้น ใครชอบใน ธรรมบทใดก็ให้ยึดธรรมบทนั้นเป็นหลักใจ แล้วภาวนาอย่างเอา จริงเอาจังกับธรรมบทนั้น

ทีนี้เมื่อจิตเข้าสู่ความสงบได้แล้ว การที่จะเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของสมณะให้เป็นไปในแง่ต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านปัญญานั้น เป็นอีกแง่หนึ่งๆ สำหรับที่จะตั้งใจให้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้นนี้ ต้องมีธรรมเป็นหลักเป็นเกณฑ์ที่เรียกว่าสมถธรรม ธรรมเพื่อความสงบของใจ เพราะปกติใจจะหาความสงบไม่ได้ ต้องมีธรรมเป็นเครื่องยึดเครื่องเกาะ เช่น พุทโธๆ หรือธัมโม หรือสังโฆ บทใดก็ตาม แต่ส่วนมากมักจะถูกในอานาปานสติ คือกำหนดลมหายใจเข้าออก นี่มีส่วนถูกมากกว่าบรรดาบทธรรมทั้งหลาย ก็ยึดธรรมบทนั้นไว้เป็นหลักเกณฑ์ จนกระทั่งจิตได้ความสงบเย็นใจกลายเป็นสมาธิขึ้นมา

คำว่าสมาธิก็คือ จิตแน่วหนามั่นคง จนถึงกับความรู้เด่นอยู่ตลอดเวลา ถ้าเช่นนั้นแล้วคำบริกรรมนั้นก็เริ่มจะหมดความ จำเป็นเข้าไป โดยที่เจ้าตัวก็ทราบเองเพราะมีจุดความรู้เด่น แล้วก็ยึดเอาจุดนั้นเป็นที่เกาะ เช่นเดียวกับเราอาศัยคำบริกรรมเป็นที่เกาะ ในเบื้องต้นนั้นแล เมื่อจิตได้รับความสงบแล้วย่อมละเอียด เราจะบริกรรมหรือไม่บริกรรมความรู้ก็เด่นอยู่ในจุดเดียวนั้น คำบริกรรมก็กลมกลืนเป็นอันเดียวกันกับความรู้นั้นเสีย นั่นละที่ว่าหมดความจำเป็นไปหมดด้วยความเข้าใจในตัวเอง นี่ในภาคสมณะท่านก็สอนไว้อย่างกว้างขวางโดยยกกรรมฐาน ๔๐ ห่องไว้เป็นหลักเกณฑ์เลย

ส่วนปัญญานั้นท่านก็เริ่มอธิบายดังที่เคยได้แสดงให้บรรดาท่านผู้ฟังทั้งหลายได้ทราบเรื่อยมานั้นแล มีอสุภะอสุภัง **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** เป็นพื้นฐานแห่งการดำเนินงานทางด้านวิปัสสนา ใครจะเหมาะสมในทางใดการพิจารณา แต่หลักใหญ่ของผู้เริ่มดำเนิน ทางด้านปัญญานี้ มักจะดำเนินทางด้านอสุภะอสุภังนี้เป็นส่วนมาก เพราะอันนี้เป็นสิ่งสำคัญมากที่เกี่ยวกับโรคตัณหา ที่ทำให้กำเริบ อยู่ตลอดเวลาภายในจิตใจเพลอไม่ได้ จึงต้องได้ใช้นี้เป็นเครื่องเยียวยารักษา ต่อไปก็กลายเป็นเครื่องปราบปรามกันขึ้นมา

เมื่อจิตมีความชำนาญชำนาญพอประมาณในเรื่องอสุภะอสุภังแล้ว จะค่อยคล่องตัว เห็นได้ชัดในอสุภะทั้งหลาย แล้วก็ก็เป็นสิ่งที่
ลบล้างกันกับความที่ว่าสุภะ คือความสวยงาม ไปเป็นลำดับลำดับ เมื่ออสุภะได้เด่นชัดเข้าไปเท่าไร คำว่าสุภะจะอ่อนตัวลงๆ ถึงกับไม่
ปรากฏเลย ผิวภายนอกจะสดสวยงดงามขนาดไหนก็ตาม แต่ความหยั่งทราบของปัญญาที่มีความชำนาญในตัวเองแล้วนั้น
จะหยั่งเข้าไปสู่ภายในตลอดทั่วถึงอย่างรวดเร็ว ไม่ได้เป็นอย่างที่เราฝึกอสุภะอสุภังในเบื้องต้น ซึ่งล้มลุกคลุกคลานจับผิดจับถูก บางทีก็
ล้มเหลวไป นี่เป็นขั้นเริ่มแรก

แต่เมื่อได้พิจารณาหลายครั้งหลายหน ก็คืองานของจิตงานของปัญญานั้นแล เราจะไปนับเวลาเวลานับเที่ยว กำหนดกฎเกณฑ์
ก็เที่ยวกำหนดอย่างนั้นไม่ถูกต้องเลย ต้องทำงานอยู่เช่นนั้น เอนั้นเป็นอารมณ์ของใจเลย การพิจารณาแยกแยะส่วนต่างๆ ของร่างกาย
เพราะธรรมชาติแห่งความจริงของสิ่งเหล่านี้เป็นอสุภะอสุภังอยู่แล้ว ไม่ใช่เรามาตัดมาแปลงแต่งให้เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้

เราตัดแปลงจิตใจของเราซึ่งมีความเห็นผิด เพราะยาพิษคือกิเลสที่ฝังจมอยู่ภายใน ด้วยสุภะสุภังคือความสำคัญว่าสวยงาม
นั้นแลเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นจึงต้องตัดต้องแปลงต้องชะต้องล้างอันนี้ เพื่อให้เข้าสู่ความจริงคือตัวอสุภะ อันเป็นหลักธรรมชาติของ
มันทั่วสรรพางค์ร่างกายของเรา จึงต้องได้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

ให้ความรู้นี้หยั่งเข้าไปถึงอาการต่างๆ อยู่เสมอ เพราะอาการแต่ละอาการไม่ใช่อาการแห่งความสวยงาม เป็นอาการแห่งความ
ไม่สวยไม่งาม ตามหลักธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น ทั้งภายในภายนอกหมดสรรพางค์ร่างกายของเรา ไม่มีข้อยกเว้นเลยว่าเป็น
สิ่งที่สวยงามแม้ชนิดหนึ่ง นี่เป็นหลักธรรมชาติแห่งร่างกายที่เป็นสมบัติของเราเป็นเช่นนั้น แต่จิตมันเสกสรรปั้นยอขึ้นมาจากอำนาจแห่ง
ยาพิษดังที่กล่าวแล้วนี้ พลิกตาลปัตรให้เป็นอย่างอื่นไปเสีย ทั้งๆ ที่ไม่ใช่ความจริงมันก็เสกสรรปั้นยอไปให้เราลุ่มเราหลง

เพราะฉะนั้นการที่จะพิจารณาให้รู้ตามความเป็นจริง จึงต้องได้ตัดได้แก่ได้ไขสิ่งที่จอมปลอมนี้ ให้เข้าสู่หลักความจริงคือหลัก อสุภะอสุภัง จึงต้องได้ท่องเที่ยวตามสรรพางค์ร่างกายทั้งภายนอกภายในดูตลอดทั่วถึง หรือจะดูในอาการใดก็ตามที่เป็นความถนัดกับ อริยาคัยของตนในขณะนั้นก็ตาม ให้พิจารณาแต่เฉพาะสิ่งนั้น แล้วก็ค่อยซึมซาบไปสู่อาการทั้งหลายซึ่งเป็นลักษณะเดียวกันหมด ไม่มีอะไรขัดแย้งกัน

เอ้า ถ้าพูดถึงเรื่องว่าอสุภะอันนี้อสุภะอันนั้นเป็นยังไง ซึมซาบไปไหน ทัวสกลกายมีแต่กองอสุภะอสุภังทั้งนั้น แล้วก็ **ทุกขํ อนิจจํ อนตตา** ก็เป็นไปในเกลียวเดียวกันนั่นเอง ไม่ได้ไปแยกไปแยะที่ไหนละ นี่การพิจารณาทางด้านปัญญา จึงถือเอาความ ถนัดของเจ้าของเป็นเกณฑ์อีก เช่นเดียวกันกับคำบริกรรมที่เราฝึกหัดเพื่อความเป็นสมาธิของจิตในเบื้องต้น เมื่อพิจารณาทางด้าน ปัญญาแล้ว เราจะจับจุดไหนเป็นเครื่องพิจารณา เราจะจ่อจิตตรงจุดไหน ใช้ความใคร่ครวญพินิจพิจารณาในจุดไหนก่อน ซึ่งเป็น เหมือนกับเราจ่อไฟเข้าสู่เชื้อไฟ มันจะค่อยๆลุกลามไปเอง

ขอให้สติบังคับอยู่กับงานของจิตที่ทำ อย่าให้เผลอไหลไปไหน เพราะจิตเมื่อยังไม่เคยเห็นผลกับทางด้านปัญญามักจะเผลอเผลอ แม้จิตเป็นสมาธิอยู่แล้วมีความสงบอิมัตถ์ในอารมณ์ ก็มักจะเผลอเผลอเข้าสู่ความสงบ ให้ไปที่อื่นไม่ค่อยไปแหละ แต่มักเข้าสู่ความสงบ เพราะเห็นว่าการพิจารณาทางด้านปัญญานี้เป็นความยากความลำบาก ไม่อยากทุกข์ยากลำบาก ก็กลายเป็นความขี้เกียจขี้คร้านไป ด้วยการอยู่ในสมาธิ ไม่ต้องทำงานโดยกิริยาอาการของจิตใดๆ ทั้งสิ้นไปเสีย นี่ละจิตมักเผลอเผลออย่างนี้

แต่ถ้าจิตไม่มีสมาธิ ไม่มีความสงบบ้างเลยนั้น จะพาให้พิจารณาแล้วไปใหญ่ คำว่าปัญญามีแต่ชื่อในเบื้องต้น ที่เราจะจ่อเข้าไป ว่าเป็นปัญญาแล้วจะกลายเป็นสัญญาอารมณ์ไป เลยเป็นเรื่องของสมุทัยชุดลากไปได้ทั้งวันทั้งคืน เพลินไปเป็นโลกเป็นสงสาร ไปหมด นี่ผู้ปฏิบัติเท่านั้นที่จะทราบเหตุผลต้นปลายของจิต เกี่ยวกับเรื่องสมณะ เรื่องวิปัสสนา เรื่องสัญญาได้เป็นอย่างดี

เพียงเราเรียนมาเฉยๆ นั้นเป็นไปได้ยาก เพราะความคาดความหมายไม่ใช่ความจริงที่เป็นเหมือนกับตัวเองของผู้ปฏิบัติ เราเรียนมาอย่างไรเราก็จำไปได้อย่างนั้น แล้วก็คาดไปหมายไป ถูกไม่ถูกก็หมายกันไปอย่างนั้น ไม่ว่าท่านว่าเราเหมือนกันหมด จึงถือเอาความจริงไม่ได้ ถือเอาความแน่นอนไม่ได้ แล้วก็เชื่อตัวเองไม่ได้

เมื่อได้พิจารณาทางด้านปัญญาโดยภาคปฏิบัติดังที่กล่าวนี้ ก็ดังที่ว่านี่เอง คือกำหนดลงในจุดใด ให้สติเป็นเครื่องควบคุม จิตใจให้ทำงานกับอาการนั้นๆ โดยทางปัญญา เช่น อสุภะ เอ้า พิจารณาหรือจะท่องเที่ยวหมดทั้งสกลกาย เบื้องบนเบื้องล่าง ด้านขวางสถานกลาง เรียกว่าเที่ยวกรรมฐานในร่างกายนี้ก็ไม่ผิด เที่ยวให้เพลินอยู่ในนี้ ดูไปตามอสุภะอสุภัง เหมือนกับว่าเหยียบย่าง ก้าวเดินไปบนกองอสุภะอสุภัง ที่มีอยู่เต็มร่างกายของเรานี้แหละ เรียกว่าเที่ยวกรรมฐาน

จิตปัญญาก้าวเดินไปตามอสุภะอสุภัง เอ้า สมมุติว่า พิจารณาไปทางไหน ก็ก้าวเดินไปตามอสุภะในทางนั้น ของ อวัยวะส่วนต่างๆ ในร่างกายอันนี้ จะไปทางหนึ่งไปทางเนื้อ เอ้า ไปทางแข้งขาอวัยวะส่วนไหน ก็มีแต่อสุภะเต็มตัว เพราะฉะนั้น ถึงว่าก้าวเดินเหยียบไปตรงนั้น ไปบนกองอสุภะอสุภังนั้น คำว่า เหยียบไปคือปัญญา จิตรู้ไปปัญญาสอดส่องไป สติควบคุมไปกับ อาการนั้นๆ นี่เรียกว่าเที่ยวกรรมฐานบนกองอสุภะ คือป่าช้าผิบบ ของเราเอง ให้ดูอย่างนี้การพิจารณากรรมฐาน ถ้าเราอยากจะทำอย่างนี้ก็ได้

นี่เปิดโล่งให้เห็นทุกสิ่งทุกอย่างในการพิจารณา เพื่อความ สะดวกตามจริตนิสัยของแต่ละราย ที่จะก้าวเดินปัญญาด้วยวิธีใด เดินอย่างนี้ได้ หรือจะพิจารณาเป็นบางส่วนแห่งร่างกาย เพื่อความถนัดชัดเจนกับส่วนนั้น อย่างนี้ก็ไม่ได้ผิด สำคัญที่ความ ถนัดใจนั้นจะเป็นของสำคัญมาก

จากนั้นจะแยกไป อวัยวะใดส่วนใดก็เหมือนกันหมด ก็เป็นที่ลงใจได้ว่าแม้พิจารณาส่วนเดียวเท่านั้นก็พอแล้วในความรู้ทั้งหลาย กับอาการต่าง ๆ ของร่างกายนี้ ไม่มีอะไรผิดแปลกกันเลย ถ้าพูดถึงว่าอสุภะก็อสุภะหมดทั้งตัว นับแต่ขึ้นหรือส่วนที่เรากำลังพิจารณาอยู่นี้ จนกระทั่งถึงอวัยวะทุกส่วนของร่างกายนี้ก็เป็นอสุภะทั้งมวล หาความสะอาดสวยงามที่ไหนไม่มีเลย มีแต่ความสกปรกโสมม เราอยู่ด้วยความสกปรก เป็นอยู่ด้วยความสกปรก ในตัวของเรานี้คือตัวอสุภะ

มีหนังที่พอดูได้บ้างหุ้มห่อเอาไว้ จะเรียกว่าพอพรางตา นี้ก็ไม่ผิด พอเปิดอันนี้ออกไปแล้ว จะเยิ้มด้วยปุพฺพโพลีหิตน้ำเน่าน้ำหนองเต็มไปหมด ตั้งแต่เนื้อแต่เอ็นแต่กระดูกเข้าไปภายใน ลึกลงไปเท่าไรยิ่งเห็นได้อย่างชัดเจนภายในจิตใจของตัวเอง นี่จะไม่เรียกว่าเราอยู่ด้วยสิ่งเหล่านี้อย่างไร แล้วในขณะที่เดียวกันเราก็หลงสิ่งเหล่านี้ตลอดมาจนก็กับก็กำปั่นนับไม่ถ้วนได้เลย นี่การพิจารณาอสุภะอสุภังให้พิจารณาอย่างนี้

ทีนี้จะแยกเป็น เรื่อง **ทุกข์** เป็น **อนิจจัง อนตตา** ก็แยกอยู่ในนี้ **ทุกข์** เป็นยังไง อวัยวะส่วนไหนเสริมเราให้มีความสุข นอกจากบีบหรือกดเราให้เป็นทุกข์ลำบาก กระเทือนถึงใจๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากเป็นทุกข์ในส่วนร่างกายนี้แล้ว ยังเป็นเครื่องซึมซาบเข้าไปสู่จิตใจ กระเทือนจิตใจของเราให้เป็นทุกข์อีก เรียกว่าเป็นทุกข์สองชั้นภายในตัวของเรา

อนิจจัง แปรหรือไม่แปร เราก็รู้อยู่ ทุกอาการของร่างกาย ทุกอาการของจิตที่แสดงออก มีแต่เรื่องกฎของ **อนิจจัง** เดินตามกฎ **อนิจจัง** อีกเหมือนกัน เช่นเดียวกับเราเดินกรรมฐานในร่างกายนี้เอง เพราะ **อนิจจัง** ก็เต็มอยู่ในส่วนเดียวกัน เดินไปด้วยกัน

ทุกข์ อนตตา ก็เหมือนกัน ทุกชิ้นทุกส่วนในร่างกายของเรา มีอะไรที่จะควรยึดควรถือเป็นเราเป็นของเราไม่มีตั้งแต่ไหนแต่ไรมา ตั้งแต่วันอุบัติขึ้นมาจนกระทั่งบัดนี้ก็ไม่ปรากฏว่าอันใดเป็น **อนตตา** คือตัวตนของเราโดยแท้ จนกระทั่งวันตายมันก็เป็นของมันอยู่เช่นนี้ แต่กิเลสมันคือมันด้านมันจุดมันลากเราสมกับเรานี้ก็โง่มาก ถ้ากิเลสเสกสรรปั้นยอออกมาในเรื่องใดกิริยาอาการใดจะเชื่อทันที ๆ โดยไม่รู้สีกตัวเลย แต่ถ้าเรื่องอรรถเรื่องธรรมแล้วก็ต้องได้ฝึกได้ปรือกัน หรือได้ทรมานกันดัดกันอย่างหนัก ไม่เช่นนั้นก็ไปไม่ได้ นี่จะให้พากันจำเอาไว้การพิจารณาร่างกาย นี่คือทางด้านปัญญาเป็นเช่นนี้ ที่แรกพิจารณาอย่างนี้

ครั้งต่อไปจิตมีความซึมซาบด้วยอสุภะอสุภังประจักษ์ใจ แล้วจะมีความเพลินในการพิจารณา เรื่องอสุภะก็เพลิน เรื่องความแปรสภาพก็เพลิน เรื่อง **อนตตา** มองไปไหนก็มีแต่เราไปหลงเป็นบ้ากับเขาเฉย ๆ เขาไม่ได้มีอะไร เราหากไปหลงเสกสรรปั้นยอแล้ว ก็ยึดก็แบกก็หามเอาว่าเป็นเราเป็นของเรา นั่นเมื่อปัญญาหยั่งทราบเข้าไปเท่าไรแล้ว ก็จะละลายตัวเองไปโดยลำดับลำดับแล้วยอมพระพุทธรูปไปโดยลำดับเช่นเดียวกัน นี่การพิจารณาทางด้านปัญญา นี่ท่านว่าสมถธรรม-วิปัสสนาธรรม

สมถะก็ในวงกรรมฐาน ๔๐ อันใดที่เหมาะสมกับจริตนิสัยของเรา ให้ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัตินำธรรมบทนั้นเข้ามากำกับใจ ไม่ว่าจะเดินจะเหินจะอยู่อิริยาบถใด ความรู้กับสตินี้กับคำบริกรรมให้ติดกันแนบสนิทอยู่ตลอดเวลา นั่นแหละชื่อว่าความเพียรในทางสมถะให้ดำเนินอย่างนั้น จนกระทั่งจิตมีความสงบเย็น เมื่อเย็นครั้งนี้แล้ว สงบครั้งนี้แล้ว ครั้งต่อไปก็อย่าไปยึดมาเป็นอารมณ์ว่าครั้งที่แล้วเราทำอย่างนั้น ๆ แล้ว อยากให้เป็นอย่างนั้น ๆ อย่าตั้งความอยากไปสู่อดีต คือ อดีตารมณ จะเป็นการผิดจากหลักปัจจุบันที่เคยได้รับความสงบมาแล้ว สงบเพราะหลักปัจจุบันต่างหาก ได้แก่คำบริกรรมกับจิตติดแนบกันด้วยความมีสติควบคุมอยู่เท่านั้น นี่หลักเกณฑ์ของการภาวนาเพื่อความสงบใจ

การพิจารณาเมื่อถึงจิตมีความสงบได้พอประมาณแล้ว เมื่อหยุดจากการภาวนาเพื่อความสงบนั้นก็พิจารณาทางด้านปัญญาเป็นคนละวาระ ไม่ใช่วาระเดียวกัน เวลาพิจารณาทางด้านปัญญาก็ให้เป็นการพิจารณาทางด้านปัญญาจริง ๆ ไม่ต้องห่วงสมาธิ ในขณะที่เพื่อความสงบสมาธิเพื่อความสงบใจก็ไม่ต้องห่วงปัญญา ให้ทำงานคนละเวลาไม่ให้ก้าวก่ายกัน ไม่ให้เป็นห่วง ห่วงหน้าห่วงหลัง ไม่ให้จิตเป็นสัญญาอารมณ์แล้วจะทำอะไรไม่ค่อยได้เหตุได้ผล ไม่เป็นขึ้นเป็นอัน สุดท้ายก็โกลเล นี่การพิจารณา

นี่เราพูดถึงเรื่องพ่อแม่ครูอาจารย์ท่านพาดำเนินมา สมถธรรมก็ดังที่กล่าวมานี้ ท่านไม่แยกไม่แยะไปที่ไหน วางไว้เป็นกลางๆ โดยยกธรรม ๔๐ ห้องนี้ออกมาชี้แจงแสดงให้บรรดาผู้ฟังทั้งหลายได้ฟังทั่วถึงกัน แล้วแต่ท่านผู้ใดจะถูกกับจริตนิสัยในธรรมบทใด แล้วยืดยินนำไปปฏิบัติต่อจิตใจของตนด้วยธรรมบทนั้นๆ ถ้าพูดถึงเรื่องวิปัสสนาท่านก็ให้พิจารณาดังที่ว่ามานี้ พิจารณาย่างนี้ ซึ่งเป็นความที่ถูกต้องดีงามราบรื่นไปโดยสม่ำเสมอไม่ผิด

ถ้าพูดถึงเรื่องพระวินัยท่านก็พาปฏิบัติดำเนิน ไม่มีคำว่าหลุดว่าตกหลุดไม่หลุดมือไปด้วยเจตนาอย่างนี้ไม่ปรากฏ ท่านเก็บเล็กผสมน้อยไปหมด พระวินัยก็คือพระโอวาทของพระพุทธเจ้า พระธรรมก็คือพระโอวาทเป็นทางเพื่อความพ้นทุกข์โดยถ่ายเดียว เป็นสายทางเพื่อความแคล้วคลาดปลอดภัยหมด ไม่ใช่สายทางที่จะทำเราให้ลุ่มจมฉิบหายไปไหน เพราะการเคารพและปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัย เพราะฉะนั้นเราจึงอย่าตื่นไปไหน ก็เลิสดูดลากไปไหนมันจะวิ่งจะรวดเร็วที่สุดเรื่องกิเลส เรื่องพระวินัยข้อใดต่อไป ก็เห็นว่ามันไม่สำคัญๆ สุดท้ายไม่มีอะไรสำคัญเลย ธรรมก็ไม่สำคัญ วินัยก็ไม่สำคัญ จะสำคัญแต่ความเห็นความรู้ความต้องการของเราอย่างเดียว นั่นแหละคือตัวกิเลสเข้าทำงานอย่างเต็มที่แล้ว คนนั้นหมดหวังไม่มีทางก้าวเดินได้เลยทั้งๆ ที่สำคัญตนว่าวิเศษวิโสเลิศเลออะไรก็สำคัญไป เป็นเรื่องของกิเลสพาลสำคัญทั้งนั้น สุดท้ายก็คว้าน้ำเหลว หาหลักหาเกณฑ์ไม่ได้

เพราะฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายได้ยึดหลักที่เคยดำเนิน และเคยได้แสดงให้ฟัง อันเป็นแนวทางของพ่อแม่ครูอาจารย์ดำเนินมา ซึ่งไม่มีทางผิดจากหลักธรรมหลักวินัย เป็นความกลมกลืนถูกต้องกันไปทั้งนั้น ไม่มีคำที่จะได้ตำหนิติเตียนท่านว่าพาดำเนินผิดอย่างใดเลย เท่าที่ได้สังเกตท่านตลอดมาจนกระทั่งวาระสุดท้ายที่ท่านจากไป จึงเป็นปฏิปทาที่นอนใจได้ไว้ใจได้ นอกจากเราไม่ไว้ใจเราเท่านั้นละ

เรายังไม่ไว้ใจเราตรงไหนจุดไหนข้อใด ให้เน้นหนักให้สนใจ ให้แก้ไขให้ดัดแปลง ให้ฝึกให้ทรมานตนในจุดนั้นเพื่อความแน่วใจตายใจไปโดยลำดับ นี่เป็นของสำคัญมาก หากไม่ทำอย่างนี้แล้วจะไม่ได้หลักได้เกณฑ์เลย จะไปศึกษาอบรมกับครูกับอาจารย์ใดก็ตาม ก็ร้อยก็พันองค์ก็สักแต่ว่าไป ไม่ได้หลักได้เกณฑ์ เพราะเราไม่ได้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เราไม่เป็นหลักเป็นเกณฑ์ในตัวของเรา เราไม่มี ความเข้มงวดกวดขันในตัวของเราจึงไม่ได้เรื่องได้ราว ไปหาอาจารย์องค์นี้ก็เหลวไหล ไปหาอาจารย์องค์นั้นก็เหลวไหล เลยมีแต่ความเหลวไหลไปหมด ไปหาอาจารย์องค์ใดก็เหลวไหล เพราะตัวของเราเองเป็นตัวเหลวไหล ไปที่ไหนจะเป็นความศักดิ์สิทธิ์วิเศษได้หลักได้เกณฑ์เป็นไปไม่ได้ ถ้าเราเป็นผู้เหลวไหลแล้ว ต้องตั้งหลักตั้งเกณฑ์ไว้ที่ตัวของเรานี้เป็นของสำคัญมาก

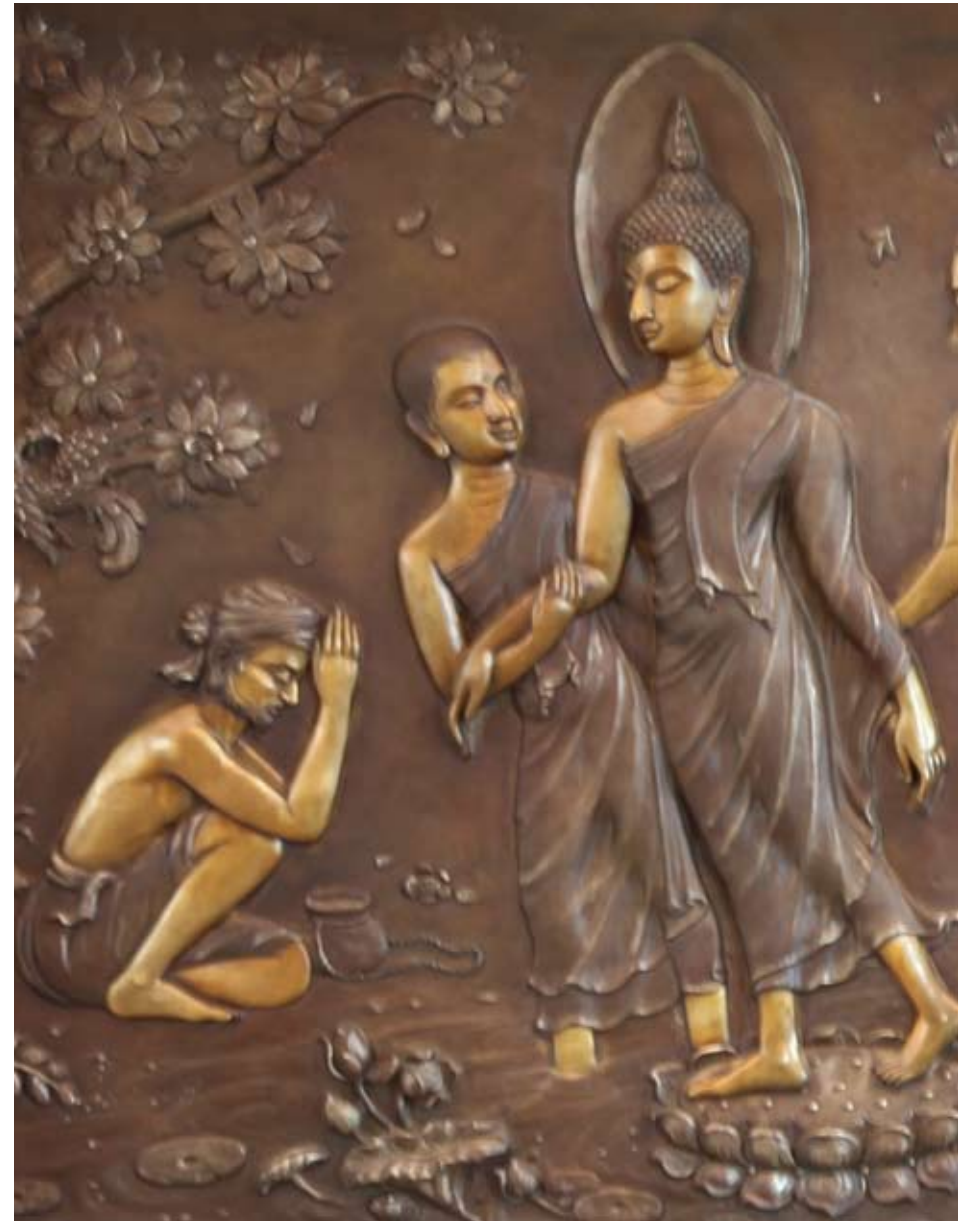

เรื่องธรรมของพระพุทธเจ้านี้เป็นสิ่งที่ตายใจได้แล้ว ถ้าใครได้เกาะไม่ปล่อยวางแล้ว ผู้นั้นเป็นที่อบอวน อบอวนอยู่ภายในจิตใจของเรา รู้ในใจของเราอย่างชัดเจน ยิ่งกว่าเรารู้สิ่งทั้งหลายที่เคยผ่านมาแล้ว ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ความชัดเจนในธรรมทั้งหลายด้วยภาคปฏิบัตินี้ชัดเจนมากกว่านั้น ชัดเจนจนเกิดความสลดสังเวชเห็นประจักษ์ ใครไม่เห็นก็ตามท่านมอบไว้กับผู้ปฏิบัติที่เรียกว่า **สนธิภูจิโก** เป็นผู้เห็นเอง ก็เพราะผู้ใดเป็นผู้ปฏิบัตินั้นเองเป็นผู้จะเห็นเอง ผู้ไม่ปฏิบัติจะเห็นจะรู้ไม่ได้ อย่างที่ท่านพูดว่า **ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ** ก็เหมือนกันกับ **สนธิภูจิโก** นี้แล คือมอบให้ผู้ปฏิบัติเท่านั้นจะเป็นผู้รู้ผู้เห็นประจักษ์กับตัวของเราเอง

นี่ถ้าเรายึดทั้งหลักธรรมหลักวินัยไว้อย่างแน่นหนามันคง
แล้วเราจะมีความอบอุ่น ถ้าพูดถึงเรื่องความอบอุ่นก็อบอุ่น
ภายในใจของเรา ถ้าว่าเย็นก็เย็นไม่มีอะไรเทียบได้แล้ว นี่คือการ
เป็นผู้ฝากเป็นฝากตายกับหลักธรรมหลักวินัย เป็นผู้ได้รับความ
ร่มเย็นเป็นสุขอยู่ในปัจจุบันจิตปัจจุบันธรรม ซึ่งมีอยู่กับใจของเรา
ดวงเดียวนี้ อยู่ที่ไหนก็เย็น

เราอย่าฟังเพื่อเห่อเหิม เราเคยเป็นมาอย่างไร โลกนี้เคย
เป็นมาอย่างใดบ้างพิจารณาสิ คำว่ามีดีคำว่าง หรือมีดีกับแจ้ง
นี้เป็นมาเท่าไร เรานับได้ไหมว่าก็กัปก็กัลป์ที่เคยมีดีเคยแจ้ง
เคยสว่างมาอย่างนี้ๆ เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ และยังมีคำ
ว่ามีดีสว่างไปนี้ไม่มีสิ้นสุดยุติลงได้ หากจุดที่หมายไม่ได้เลย ก็มีแต่
มีดีกับแจ้ง เราหวังเอาอะไรกับมีดีกับแจ้งนี้ ตัวผู้มีดีตัวธรรมชาติที่
มีดีหรือแจ้งเองนั่น เขาไม่มีความหมาย เขาไม่มีความรู้สึกตัว
ของเขาเลย ดินฟ้าอากาศก็เหมือนกัน เย็นร้อนอ่อนแข็งเขาไม่มี
ความรู้สึกตัวของเขาเลย ต้นไม้ภูเขาทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลก
อันนี้ไม่เคยปรากฏว่าเขามีความ รู้สึกในตัวของเขาเลย

แต่จิตของเราเป็นตัวรู้ แต่มันรู้ด้วยความจอมปลอม
จึงไปรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นนั่นสิ่งนี้เป็นนี่ สิ่งนั้นสวยสิ่งนี้งาม สิ่งนั้นดี
สิ่งนั้นไม่ดี อันนั้นร้อนอันนี้หนาว อันนั้นเย็นอันนี้มีดีอันนี้แจ้ง
ว่ากันไป ว่าไม่หยุดไม่ถอย ว่าอยู่ในหัวใจของเราคนเดียว ทำงาน
อยู่คนเดียว โดยที่สิ่งเหล่านั้นไม่มารับทราบจากความรู้สึกที่บ้าอันนี้เลย
เฝ้าฟังให้ดิ้นะ ความรู้นี้มันเหมือนบ้าไม่เหมือนอะไรละ

เอ้า ปฏิบัติเข้าไปคำนี้จะกังวานในหัวใจของท่านทั้งหลาย เมื่อรู้เข้าไปชัดเข้าไปๆ แล้วจะไม่มาตำหนิตัวเอง จะไปตำหนิที่ไหน โอ้โฮ บ้ามาตั้งแต่เมื่อไรจิตดวงนี้นะ สิ่งเหล่านี้เขาเป็น อย่างนั้นๆ มา แล้วเราทำไมถึงมาหลงเอานักเอาหนา ตาก็มี หูก็มี ไม่ใช่คนตาบอด หูหนวก จึงต้องหลงต้องลืมนะ สิ่งเหล่านี้ นี่หูก็ดี ตาก็ดี แต่มันหลงอยู่ทั้งตาดีหูดี ทั้งจิตก็ไม่ใช้จิตคนเป็นบ้าแล้ว มันก็ยังหลงได้ขนาดนี้จะให้ว่ายังไงถ้าไม่เรียกว่าเลยบ้าไป นั่นมัน เห็นโทษของเจ้าของด้วยการพิจารณาโดยนำธรรมะเข้าไปเป็น เครื่องส่องทาง มีสติธรรมปัญญาธรรมเป็นสำคัญในการดำเนิน จะต้องรู้ต้องเห็นอย่างที่ว่านี้ทั้งนั้น

แล้วจะไปตื่นตื่นอะไร เมื่อสิ่งใดเคยมีอยู่อย่างไกรก็มียู่อย่างนั้น สิ่งที่เคยเกิดยังงั้นดั่งยังงั้นเขาก็เป็นของเขาอยู่อย่างนั้น ตามหลัก **อนิจจัง** ท่านก็พูดได้แล้ว ท่านว่า **ทุกข์** ปิ๊บที่ไหน ร้อนเขาไม่ทราบ ว่าเขาร้อนแต่เรานี้เป็นผู้ร้อน เราเป็นผู้ทุกข์ หนาวเขาก็ไม่รู้ว่า เขาหนาว อากาศที่ว่าหนาวๆ จนกระทั่งถึงน้ำกลายเป็นน้ำแข็งไป น้ำแข็งก็ไม่ทราบตัวเองว่าเป็นประการใด ผู้ที่ทราบก็คือผู้ที่สัมผัส ได้แก่ตัวของเราเองไปสัมผัสก็ว่าเย็น ตัวของเราไปสัมผัสก็คือใจ ของเราแน่เป็นผู้รับทราบ มีผู้หนึ่งเท่านั้นเป็นผู้ไปตำหนิตชฌว่า สิ่งนั้นดีสิ่งนี้ไม่ดี สิ่งนั้นเย็นสิ่งนี้ร้อน สิ่งนั้นแข็งสิ่งนี้อ่อน ทั่วโลก ดินแดนมาสัมผัสสัมพันธ์กับผู้รู้หนึ่งแห่งเดียว ซึ่งเปิดโรงงานไว้แล้ว ตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งวันตายก็ไม่มีวันปิดงาน ก็คือใจของเรา ทำงานนั่นเอง

โรงงานอื่นๆ เขาเปิดได้ปิดได้ เปิดเวลาเท่านั้น ปิดเวลาเท่านั้น แต่โรงงานคือการทำงานของใจ ด้วยความคิดความปรุงด้วยความสำคัญมั่นหมายนี้ ตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งวันตายไม่มีวันสงบงบเจียบให้ได้อยู่ผาสุกสบายด้วย คำว่าปิดโรงงาน ได้แก่ปิดกิริยาของใจให้อยู่ด้วยความสงบเย็นใจปกติ ไม่เคยมี แล้วสิ่งเหล่านี้มีได้สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม จึงต้องได้นำเรื่องเข้ามาเทียบเคียงกัน ถ้ามีตั้งแต่เป็นบ้ำอยู่ด้วยกันหมดทั้งโลกดินแดนนี้แล้ว ใครจะสอนใครได้ ฟังซิ บอดก็บอดด้วยกัน หนวกก็หนวกด้วยกัน ไม่มีผู้ตาดีหูดี ถ้าว่าโง่ก็โง่ด้วยกันไม่มีผู้ฉลาดเลย อย่างนี้ใครจะมาสอนใครได้

ผู้หูดีตาดียังมี ผู้มีความเฉลียวฉลาดแหลมคมครอบโลกธาตุยังมี จึงต้องได้นำโลกธาตุมาสอนพวกเรา ได้แก่พระพุทธเจ้าเป็นพระองค์แรก พระสงฆ์สาวกทั้งหลายเป็นลำดับลำดับมา ท่านเหล่านี้เป็นผู้ได้สัมผัสสัมผัสสิ่งเหล่านี้ รู้แล้วเห็นแล้วสุดท้ายก็กลายเป็นหินลับปัญญาของท่านให้คมกล้าขึ้นโดยลำดับ เพราะความสัมผัสสัมผัสกับสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ จนกลายเป็นความบริสุทธิ์ขึ้นมา ทำไมท่านจะไม่เห็นไม่รู้กันอย่างชัดเจน แล้วทำไมท่านจะนำมาสอนพวกเราโง่ๆ นี่ไม่ได้ละ

ถ้าหากว่าเป็นอย่างพวกเรานี้จะเอาอะไรไปสอนกัน แต่เราเองก็ยังไม่รู้ที่จะแก้ไขยังงี้ และไม่รู้ว่สิ่งเหล่านี้เป็นพิษ ถ้ารู้ว่สิ่งเหล่านี้เป็นพิษจะติดพันไปอะไรรักหนา ตาเห็นรูปก็ติดพันแล้ว

รูปอะไรก็ไม่เคยได้คิดได้พิจารณาติดพันแล้ว ๆ เสียงก็ติดพันแล้ว ไม่ว่าเสียงดีเสียงชั่วติดทั้งนั้น ๆ รูปดีรูปชั่วติดทั้งนั้น เราอย่าเข้าใจว่า จะไปติดตั้งแต่รูปดีรูปชั่วไม่ติดเลย รูปดีก็อยากดู รูปไม่ดี-ลงคนง่อยเปลี้ยเสียขาเดินผ่านมานี้ ตาจึงเข้าไปยิ่งกว่าตาแมว ฟังซิ มันอยากดูท่าไม้มของอย่างนั้น แน่ะ มันก็ติดถึงเรียกว่าอยากดู หูก็อยากฟัง เสียงดุเสียงด่าเสียงแข่งเสียงอะไรก็อยากฟัง เสียงขับลำ ทำเพลงก็อยากฟัง เสียงอะไรก็อยากฟัง ทุกสิ่งทุกอย่างเมื่อเข้ามาสัมผัสสัมพันธ์กับตัวหลงคือใจ ซึ่งทางเดินของมันออกทางตา หู จมูก ลิ้น กาย แล้วอยากไปหมด ไม่มีความอึดพอเลย ก็คือใจดวงโง่ ๆ นี่เอง มันหิวโหยบรรจุความหิวไว้เต็มเอี้ยดในหัวใจ หาช่องออก ไม่ได้เลย มีแต่อัดเข้าแน่นเข้า ๆ

ถ้าไม่ได้ธรรมเข้าไปเปิด ธรรมเข้าไประเบิดให้มันแตกกระจายกระจายออกไปแล้ว ความอยากอันนี้ก็กับก็กลับก็ต้องเป็นอย่างนี้ อยู่ตลอดไป จึงเรียกว่า วัฏฏะ ๆ หมุนอยู่อย่างนี้ตลอด เพราะกิเลสนั้นเองพาจิตให้เป็นวัฏฏะไม่ใช่อะไรนะ เราอย่าเข้าใจว่าดินฟ้า อากาศดังที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นวัฏฏะ ไม่ได้เป็น เขาเป็นเขาตามหลักธรรมชาติของเขา เราหากไปสัมผัสสัมพันธ์ด้วยวิญญัติของเราแล้ว ก็หลงสิ่งนั้นหลงสิ่งนี้ แล้วว่าวันทุกข์เข้ามาหาตนเอง ตื่นลมตื่นอารมณ์ของตัวเอง ตื่นเงาของตัวเอง อาการของจิตที่ออกไปก็เหมือนกับเงา ก็ตื่นเงาตัวเอง ๒ ชั้น ๓ ชั้น ตื่นเงาในสภาวะธรรมทั้งหลายที่จิตไปสัมผัสนั้นแล้วยังไม่แล้ว มาตื่นสัญญาอารมณ์ของตัวเองนี้อีก ตื่นไปตื่นมาอยู่อย่างนี้ตลอดเวลาตั้งแต่เมื่อไรเคยอึดเคยพอไหม

นี่ละเรื่องโลกเป็นเช่นนี้ ถ้าพิจารณาด้วยทางปัญญาแล้วทำไมจะไม่รู้เรื่องของเขา เมื่อรู้ตามหลักความจริงแล้วก็ต้องปล่อยเข้ามา ๆ ดังที่เคยอธิบายให้ฟังแล้วไม่รู้กี่ครั้งกี่หน นี่ปัญญา สิ่งเหล่านั้นเลยกลายเป็นหินลับปัญญาได้โดยลำดับลำดับา ลับเข้ามา ๆ หมุนเข้ามา มีความคล่องแคล่วแกว่งกล้าเฉลียวฉลาดแหลมคมเข้ามาโดยลำดับ ตั้งแต่ชั้นหยาบถึงชั้นละเอียด ละเอียดสุด นั่นฟังซิ เมื่อเต็มที่แล้วปล่อยได้หมดโดยประการทั้งปวง ซึ่งตั้งแต่เกิดมาเราก็ไม่เคยได้ปล่อยและไม่ว่ากับใดกลับใดจิตดวงนี้ท่อง เทียวมาก็กับ ก็กลับไม่เคยได้ปล่อย เพราะยังไม่รู้ ต้องแบกต้องหาม เมื่อรู้แล้วใครจะทนแบกไว้ได้ละ ก็รู้ว่าพินว่าไฟ รู้ว่าอสรพิษแล้วถอดไว้ทำไม ถ้าไม่อยากตาย ก็ต้องสลัดปิดทั้งทันที นี่ละท่านเรียกว่ายาพิษ เราไม่รู้แล้วก็เพลิน เมื่อรู้แล้วก็ต้องเป็นอย่างนั้น นี่คือเรื่องของปัญญา ที่กล่าวให้ฟังนี้ ที่อธิบายให้ฟังนี้คือเรื่องของปัญญา

ตั้งแต่เริ่มแรกก็ขึ้นนี้ก่อน ขึ้นในเรื่องอสุภะอสุภัง เอาร่างกายเจ้าของเป็นที่ตั้ง เหมือนว่าเป็นเชื้อไฟ จ่อไฟคือสติปัญญาเข้าตรงนี้ก่อน แล้วก็ค่อยกระจายออกไป ๆ กระจายออกไปทั่วโลกดินแดน เห็นไม่เห็นก็ตามเถอะ เรื่องความจริงนี้มีกระเทือนกันไปหมดทั่วดินแดนนั่นเอง ทำไมจิตซึ่งเป็นนักรู้ทำไมจะไม่รู้ สิ่งที่หลงไม่เคยเห็นก็ยังหลงได้ เมื่อพิจารณาทางด้านปัญญา ไม่เคยเห็นก็ตามมันก็ทราบได้ตามหลักความจริงแล้วถอยตัวเข้ามา ๆ นี่เรื่องของปัญญา

เมื่อสรุปความลงแล้ว ที่กล่าวมาเหล่านี้เราตื่นอะไรฟังซิ สิ่งเหล่านั้นเขาไม่มีอะไรแต่เราไปตื่นเขาไปติดเขา เราไม่อายุเราบ้างเหวอ เราเป็นนักปฏิบัติเป็นลูกศิษย์ตถาคตทำไมถึงโง่เง่าเต๋าดุ่นเอนักหนา เห็นอะไรติดนั้นพันอยู่ตลอดเวลาไม่มีวันลืมลืมตาเลย มีแต่วันหลับตาเดิน หลับตานอน หลับตาก้าวไปก้าวมา หลับตานั่ง หลับตาดูตลอดเวลา หาความลืมตาด้วยสติปัญญาบ้างไม่มีเลย สมแล้วเหวอ สมเหตุสมผลแล้วหรือกับคำว่าลูกศิษย์ตถาคต และสมเหตุสมผลแล้วหรือที่เราเป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติยังงี้ ปัจจุบันนี้ปฏิบัติยังงี้ ดูเจ้าของดูหัวใจเจ้าของซิ มันปฏิบัติยังงี้ถึงไม่รู้ไม่เห็นสิ่งซึ่งเป็นความจริงทั้งหลาย มีอยู่ตลอดเวลา ทั้งภายนอกภายในมีอยู่ตลอดเวลา

ความรู้อันนี้รู้ตลอดเวลา ทำไมไม่รู้ในจุดที่ควรจะรู้ ในจุดที่ควรจะละบ้าง ถ้าจิตมีปัญญาต้องรู้ต้องละได้ ใอันนี้มันรู้ไปแบบกิเลสลาไป ๆ รู้อะไรก็รู้เป็นเรื่องของกิเลสไปหมด ให้กิเลสพารู้ ให้กิเลสพาหลง ให้กิเลสพารักพาชัง ให้กิเลสพาติดพาพันไปเสียหมด ก็ไม่มีเวลาปล่อยตัวได้ละซิ ถ้าไม่มีปัญญาเข้าแทรกเลยแล้วหาทางออกไม่ได้ละ วัฏฏะ ๆ จะหมุนอยู่อย่างนี้ตลอดไป

มีใครที่จะพูดให้แม่นยำยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า **เอกนามกิ** หนึ่งไม่มีสองคืออะไร ก็คือพระพุทธเจ้านั่นเอง ถ้าว่ากิเลสก็ไม่มีใครเป็นคู่แข่ง ตรัสพระวาจาออกมาคำใดก็เป็นสวากขาตธรรม คือตรัสไว้ชอบทั้งนั้น ถูกต้องแม่นยำไม่มีอะไรคลาดเคลื่อนจากหลักความจริงนั้นเลย แน่ะฟังซิ เป็นยังงี้ฉลาดขนาดไหนพระพุทธเจ้า แล้วพวกเราทำไมถึงได้โง่เอนักเอนาหนา ไม่มีทางคิดทางอ่านบ้างเลย วันหนึ่งคืนหนึ่งอยู่ไปกินไปนอนไปไม่มีเวลาลืมลืมตาเลยทำยังงี้ พิจารณาซิ เราตื่นหาอะไร มีอะไรที่พอจะให้ได้ดิบได้ดี ได้รับความวิเศษวิโสเลิศเลอจากสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ก็ติดมาเท่าไรแล้วเลิศเลอไหม คนติดเลิศเลอไหม คำว่า **สตุต** แปลว่าผู้ติดผู้ซึ้งนั่นเอง เลิศเลอไหม ผู้พ้นแล้วจากความติดข้องต่างหากเป็นผู้เลิศเลอดั่งพระพุทธเจ้า

พระสาวก

สิ่งเหล่านี้เป็นหินลับปญญาทั้งนั้น เมื่อถึงขั้นที่จะพิจารณาให้เป็นปัญญาแล้วเป็นได้หมดเลย หากเป็นเองโดยหลักธรรมชาติ ดังที่เคยพูดแล้วที่แรกก็ต้องพาก้าวเดินเสียก่อน ภูไทไปก่อน บังคับบัญชาไปก่อน เพราะปัญญายังไม่เห็นผลของตัวเอง ยังไม่เห็นผล ก็ยังไม่สนใจ เมื่อได้เห็นผลปรากฏขึ้นไปโดยลำดับแล้วความสนใจมีมาเอง ความขยันหมั่นเพียร ความอุตสาหะพยายามไม่ต้องบอก หมั่นตัว ๆ ๆ ไปเลย แล้วสิ่งเหล่านี้จะเป็นหินลับปญญาได้ทั้งนั้นทีเดียว นี่ละการปฏิบัติธรรม

ธรรมะสด ๆ ร้อน ๆ ให้ความเห็นอยู่ตลอดเวลา และรู้อยู่ตลอดเวลาเสียด้วยในสิ่งที่กล่าวมาเหล่านี้ หายไปไหนพอที่จะพิจารณาไม่ทัน คำว่าไม่ถูก รูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส สภาวธรรมทั้งหลายรอบอยู่ในตัวของเราตั้งแต่สกลกายนี้ออกไป ที่จะให้จิตเป็นผู้สัมผัสสัมผัสและจิตเป็นผู้รับทราบทั้งนั้น จนกระทั่งทั่วโลกดินแดน รู้อยู่ตลอดเวลา มีอยู่ตลอดเวลา ทำไมจะพิจารณากันไม่ได้ ถ้าไม่ไขใจนี้มันศรีเอาเสียเหลือเกิน มันล้าสมัยเสียเหลือเกิน มันมีดมันบอดเสียเหลือเกิน ให้กิเลสปิดหูปิดตาไว้เสียจนกระทั่งหาทางแยกบอกรู้ไม่ได้เลยจะเป็นยังไง ถ้าอย่างนั้นแล้วก็ไม่มีความหวังนะ

พระพุทธเจ้าสอนไว้หมดแล้ว สิ่งเหล่านี้มีอยู่กับเราทำไมพิจารณาไม่เห็น นี่นะสำคัญ มันเป็นอย่างไง จิตของเรามันอยู่ยังงัย ทุกวัน ๆ นี่มันน่าจะได้เห็น สิ่งที่ทำให้เพลิดให้เพลินให้ลึมเนื้อลึมตัวอยู่ตลอดเวลา ก็คือสิ่งที่เคยทำให้เพลิดให้เพลินให้ลึมเนื้อลึมตัวมาแล้วทั้งนั้นนี่นะ ไม่ใช่เป็นของใหม่ เป็นของเก่ามาแล้วทั้งนั้น มาปัจจุบันนี้มันก็ติดก็เพลินอยู่ตลอดเวลา รุ่มง่าม ๆ อยู่อย่างนั้น เพราะสิ่งเหล่านี้มันชักมันจูงมันลากมันเข็นไปหาที่เป็นพินเป็นไฟ เราก็รื้อนอยู่ตลอดเวลา ไม่มีเวลาที่จิตจะมีช่องทางให้สติปัญญาพาก้าวเดิน เบิกสิ่งเหล่านี้ออกไปให้กว้างขวางเห็นหลักความจริงเข้าเป็นลำดับลำดับ จนกระทั่งถึงเอาให้พังลงไปหมดทุกสิ่งทุกอย่างภายในหัวใจของเรา อะไรเกี่ยวข้องก็ตามพังลงหมด ๆ ด้วยปัญญา นั่นมันไม่เห็นมีนี่ นี่ซิมันน่าทุเรศเอาเหลือเกินผู้ปฏิบัติ

เป็นยังไงเรื่องศาสนาอุเอะชิ ทุกวันนี้ศาสนาเจริญหรือศาสนาเสื่อม ดูตั้งแต่ข้างนอกเข้ามาข้างใน ดูการจัดกระจายออกไปหมดทั่วโลกดินแดน เป็นยังไงในวงชาวพุทธของเราพิจารณาสิ มันน่าทึ่งอะมากมาเลยนะ ดันกัน แม้แต่พระแต่เณรเราก็ไม่พ้นที่จะเป็นอย่างนั้นได้ ไม่ว่าท่านว่าเราเป็นเหมือนกันจะว่ายังไง แต่ความจริงมีก็ต้องนำมาพูด ไม่ได้พูดตำหนิติเตียนผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ แต่พูดตามหลักความจริงว่ามันเป็นอย่างนั้น แล้วเราจะแก้ไขตัวของเราได้ยังไงพิจารณาสิ ไม่แก้แล้วไปไม่ได้ละ

ยิ่งมิดมิดปิดตาเข้ามา สิ่งที่จะเป็นพื้นเป็นไฟมันคิบมันคลานมันเหมือนไฟลามทุ่ง ไม่เพียงคิบเพียงคลานนะ เพราะเราเปิดช่องเปิดทางให้มัน มันก็เหมือนไฟลามทุ่ง ลามเข้ามาไหม้หัวใจของเราจะไปไหม้ที่ไหน น้ำดับไฟไม่มี สติปัญญาความพากความเพียรไม่มี เอาอะไรดับกันกับไฟราคะตัณหา ความโลภ ความโกรธ ความหลง ซึ่งเป็นเรื่องของพื้นของไฟทั้งนั้น มันเผาอยู่ที่หัวใจไม่ไปเผาที่ไหนแหละ ถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องแก้ไขตัดแปลงกันแล้ว ยังไงก็ไม่พ้นความเป็นอยู่อย่างนี้และยิ่งกว่านี้แหละ นี่ละศาสนาเสื่อมอุเอะชิ ดูที่หัวใจเรานี้

พยายามสิ ทำจิตให้มีความสงบ หยุดพักเครื่องบ้างชั่วขณะก็พักไม่ได้ เครื่องอันนี้มันติดมันดันมันหมุนเป็นวัฏฏะๆ คือความหมุนอยู่ตลอดเวลาภายในหัวใจของเราหาเวลาสงบไม่ได้ ถ้าจิตสงบบ้าง นั่นละพักเครื่อง ผ่อนเครื่อง อย่างน้อยผ่อนเครื่องลงไปไม่ให้หมุนแรง ให้หมุนเบาๆ เหมือนอย่างพัดลม หมุนพอเบาๆ จากนั้นก็สงบแนวลงไปหยุดก็ัก นั่นมีได้ในวงปฏิบัติของพุทธศาสนานี้ ไม่สงสัย แต่ไม่มีผู้ที่จะทำให้เป็นอย่างนี้นั่นสิ มันจึงไม่เห็นความสุขในการดับเครื่องในการผ่อนเครื่อง คือหัวใจเรามันทำงาน ให้มันพักเครื่องบ้างสิ จะได้เห็นคุณค่าของการพักเครื่องเป็นยังไง คือความสงบ ท่านเรียกว่าสมณะความสงบใจ

เมื่อใจได้สงบ ได้พักเครื่อง ทำเครื่องให้เบาลง ผ่อนเครื่อง ให้เบาลงและถึงพักเครื่องแล้วผลเป็นอย่างไรนั้น เย็นสบายที่สุด เพราะฉะนั้นท่านผู้มีจิตเป็นสมาธิแล้วจึงติดสมาธิดังที่กล่าวมาแล้วนั้นแล เพราะสบายพอเข้าสู่จุดนั้นแล้วเนืองเลย จิตไม่ทำงานอะไรทั้งนั้นรู้อยู่โดยเฉพาะ เป็นความรู้ที่ละเอียดแนบแน่นที่สุด ก็คืออัปนาสมาธิ ชื่อว่าอัปนาสมาธิ เอ้า เข้าเมื่อไรได้ ให้เห็น ประจักษ์เจ้าของซึ้งถึงพูดได้ เราเรียนก็เรียนมา เรียนมาด้วยความจำ ความจำจะให้เห็นชัดเจนเหมือนความจริงเห็นได้ยังไง ไม่เห็น เพราะฉะนั้นท่านถึงบอกว่าปริยัติเรียนแล้วให้ปฏิบัติ นั้น ปฏิบัติ คือการก้าวเดินก็ต้องเห็นความจริง

ทีนี้จิตสงบลงไปแล้วเป็นอย่างไร เนืองอยู่นั้นไม่ทำการทำงาน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม่ทำงาน คือทางเดินของจิต กิริยาของจิต ไม่ออก อันนั้นก็สะดวกสบายอีกแบบหนึ่ง จิตก็เนืองตัวเอง สงบเนือง นอกจากความสงบแล้วยังเป็นความสุขความสบายรื่นเริงบันเทิง อยู่โน้น ถ้าจะว่ารื่นเริงบันเทิง แต่บันเทิงในธรรมทั้งหลาย ในความสงบ ไม่ใช่บันเทิงในความติดดิน บันเทิงมีความสุขความ สบายในความสงบ นั้นเรียกว่าจิตพักเครื่อง

ที่นี้ออกจากการพัก เครื่องแล้วทำงาน ที่นี้ทำงานก็ทำงานทางด้านปัญญาไปเสีย ไม่ใช่กิเลสมันมาคว้าเอาไปทำงานเสีย
ทั้งวันทั้งคืน จนกระทั่งนอนหลับไปก็ละเมอเพราะเครื่องดับไม่เป็น ติดขึ้นแล้วดับไม่เป็นก็คือพวกเราๆ ท่านๆ นี่เอง พอตื่นนอน
ไม่ทราบมันคิดตั้งแต่เมื่อไรแล้ว เราไม่รู้ว่ามันคิดขณะไหน พอตื่นนอนขึ้นมามันคิดอยู่แล้ว นี่ละมันเปิดเครื่องจนกระทั่งหลับ ถ้าไม่ได้หลับ
แล้วตายนะมนุษย์เรา ไม่มีเวลาพักเครื่องได้เลยละ ชนธ์พักไม่ได้ตาย

อันนี้ยังมีดีอยู่บ้าง พอมีเครื่องร้องเอาไว้ได้แก่การหลับ พอได้พักเครื่องบ้าง เพราะพักทางสมาธิไม่เป็น พักทางสมาธิไม่ได้และ
ไม่รู้เรื่องสมาธิเป็นยังไงด้วย แม้แต่ผู้รู้เรื่องของสมาธิด้วยการเรียนมาจำมาก็ยังทำไม่ได้ทำไม่เป็นจะว่ายังไง ทำให้เป็นบ้างช
ตามพระพุทธเจ้าทรงสอน ถ้าดำเนินตามหลักพระพุทธเจ้าแล้วจะไปไหน

ปริยัติ เอ้า เรียนมา เรียนรู้วิธีการแล้วเอาทำลงไป ทำไมจะสงบไม่ได้ จิตนี้มันเหนืออำนาจของธรรมได้หรือ บังคับลงไปด้วยสติ
ให้อยู่ก็สงบได้ เมื่อสงบแล้วเห็นผล เห็นผลแล้วพอใจที่จะต้องทำให้มากยิ่งขึ้นกว่านั้นเข้าไป แล้วก็แน่วแน่งไปเรื่อย ๆ นี่ละที่นี้จนกลายเป็น
จิตพักเครื่อง เอ้า พอถอนออกจากพักเครื่องแล้วเปิดเครื่อง เอ้า พอถอนออกจากพักเครื่องแล้วเปิดเครื่อง เปิดทางด้านปัญญา
เปิดเครื่องก็คือทำงานทางด้านปัญญา เอ้า พิจารณาลงไปให้เห็นละเอียดลออลงไป ๆ

ถึงเวลาที่จะพักเครื่อง เครื่องมันร้อน เอ้า พักเข้าสู่สมาธิคือความสงบเสีย พอเครื่องเย็นแล้วได้พักเครื่องแล้ว ออกทางด้าน
ปัญญา นี่คือการปฏิบัติที่ราบรื่นท่านเรียกว่า **อภิญญาปฏิบัติ** การปฏิบัติไม่ผิด คืออย่างนี้ในทางภาคจิตใจ ทางภาคจิตตภาวนา
พิจารณาอย่างนั้น คือการก้าวเดินออกด้วยปัญญาแล้วเข้าสู่ความสงบเป็นครั้งเป็นคราว พักไปทำไปเรื่อย แล้วก็พัก ทำไปเรื่อยพัก
นี่ท่านมีในปริยัติของท่านบอกไว้แล้ว แต่เราไม่รู้เพราะเราไม่ทำ เมื่อไม่ทำก็ไม่รู้

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้ท่านแสดงมาแล้ว จากความรู้ความเห็นของจอมปราชญ์ทั้งนั้น แต่เราอ่านไปแล้วเป็นกิเลสไปหมด เพราะไม่สนใจ ความไม่สนใจไม่เป็นกิเลสจะเป็นอะไร มันไม่ถึงใจ ไม่สนใจ จนต่อเมื่อเราได้ปฏิบัติแล้วเวลามันปรากฏขึ้นมาก็รู้ที่นี้ อ้อ ๆ แหะนั่น เมื่อปฏิบัติลงไปแล้วมันรู้ รู้แล้วก็ยอมรับ ๆ จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น ก็ไม่พ้นเกี่ยวกับเรื่องการเปิดเครื่องดับเครื่องนี้โดย พักเครื่อง แนะ คือสมถธรรมเป็นคู่เคียงกันไป เวลาปัญญาก้าวเดินนั้นคือปัญญาทำงาน นั้นละเรียกว่าทำงาน เมื่อทำงานมาก ก็เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เหมือนกันกับธาตุขันธ์ของเราเหมือนกัน แล้วเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจของเราสู่ความสงบ พอมีกำลังแล้วออกก้าวเดินเรื่อย ๆ จนกระทั่งทะลุปรุโปร่งไปหมด

แล้วเป็นยังงี้โลกอันนี้เขามาอะไรกับเราไหม จิตฟาดเสียจนทะลุปรุโปร่ง ปล่อยไปเสียหมดโดยประการทั้งปวง แล้วสิ่งเหล่านี้มามีเชื้อโยกกับเราไหมนอกจากเราเชื้อโยกกับเขา เราจะเป็นบ้าไปกับเขา ทีนี้พอเราหายบ้าแล้วเขาเป็นยังงี้ เขาเป็นยังงี้เขาก็เป็นของเขาอยู่อย่างนั้น นั่นซิมันจึงได้เห็นเรื่องความผิดถูกชั่วดีของตัวเองมีอยู่กับใจดวงเดียวนี้ทั้งนั้น มีนี่เท่านั้น ๆ ไม่ได้ไปทีอื่น เพราะตัวนี้เป็นตัวรู้ มันรู้ไปหมด หลงไปหมด รู้ไปตรงไหนหลงไปตรงนั้นไม่ใช่รู้ธรรมดา มันรู้ด้วยสิ่งที่พาให้หลงมันถึงต้องหลงไปหมด ถ้ารู้ด้วยสิ่งที่พารู้แล้วไม่หลง พระพุทธเจ้าหลงที่ไหน พระสาวกอรหัตตอรหันต์ทำยังงี้ให้หลงก็ไม่หลงเมื่อถึงขั้นรู้แล้ว เป็นเช่นเดียวกับกิเลสเมื่อยังมีอยู่ในหัวใจแล้ว ทำยังงี้ให้รู้ก็ไม่รู้ เมื่อปิดออกเสียจากหัวใจเสียจนหมดไม่มีอะไรเหลือแล้ว มีแต่ธรรมล้วน ๆ แล้วให้หลงก็ไม่หลง มันก็ตรงกันข้ามนั่นเอง เอ้า ให้พากันพิจารณาผู้ปฏิบัติทั้งหลาย

นี่ศาสนาจะมีแต่ชื่อแต่นาม มีแต่ตำรับตำรา เลยจะไม่มีอะไรเป็นความศักดิ์สิทธิ์วิเศษในวงศาสนาในวงของชาวพุทธเรา ในวงผู้ปฏิบัติจะทำยังงี้ เอาอะไรไหวโลกไม่ได้ เขาทำงานอะไรเขาก็มีผลออกมาโชว์กัน แม้แต่แม่ค้าไปขายของเขาก็ยังมีการเอามาโชว์กันวันนี้ได้เท่าไร แนะ ไปทำงานอะไรเขาก็มีผลมาโชว์กัน เราเป็นผู้นับถือพุทธศาสนาเอาอะไรมาโชว์ไม่เห็นปรากฏเลย ดีไม่ดีตำนาศาสนาเสียด้วยว่าศาสนานี้หมดแล้วมรรคผลนิพพานไม่มี ไม่เห็นมีอะไรจำเป็น ศีล ๕ ก็ไม่จำเป็น ศีล ๘ ก็ไม่จำเป็น ศีล ๒๒๗ ไม่จำเป็น สมาธิภาวนาไม่จำเป็น ภาคปฏิบัติโดยประการทั้งปวงไม่จำเป็น ก็มีตั้งแต่เรียนเอาแต่ชื่อเหมือนนกขุนทองเอามา ได้แล้วก็มาคุยไม้กันเท่านั้น มีแต่ลมปากนั่นแหละจำเป็น ก็มีเท่านั้นแหละจำเป็น

กิเลสพาให้อวดม้นก็จำเป็นละซิ ถ้ากิเลสเข้าแทรกที่ตรงไหนต้องจำเป็น เรียนมาเพียงจำได้เฉย ๆ ก็ถือว่าเป็นของจำเป็น ว่าได้รู้หลักนักปราชญ์ไปเสียแล้วทั้ง ๆ ที่กิเลสไม่ถลอกเลยนี้ ดูเอาตัวนี้แหละตัวผู้เรียนนี้ใครเรียน ผมก็เคยเรียนมาแล้วนี้จะว่ายังไง ไม่ใช่ผมดูถูกเหยียดหยามท่านผู้เรียนทั้งหลายนะ เราพูดตามหลักความจริง มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ไม่ว่าท่านว่าเราต้องเป็นด้วยกัน นอกจากไม่พูดเฉย ๆ นี่เรานำออกมาพูดอย่างเปิดเผยให้รู้ตามหลักความจริง กิเลสเปิดเผยมันไม่ได้หรอก ตั้งแต่มันเหยียบหัวเรายังเหยียบได้ เราเปิดเรื่องของกิเลสออกมาเพื่อคลี่คลายหรือเพื่อทำลายมันทำไมจะเปิดไม่ได้ นั้น เามาให้เห็นอย่างนั้นซิผู้ปฏิบัติ

นี่ศาสนาจะมีแต่ชื่อเฉย ๆ นะ ไม่มีอะไรออกโชว์จะทำยังไง แล้วผู้ปฏิบัตินี้เป็นของสำคัญมาก ผู้ที่จะนำผลของศาสนาออกโชว์ได้ตั้งแต่สมาธิขึ้นไปละ เอ้า สมาธิขึ้นใด ใครจะถาม-ถามมาว่านั่นเลย นั่นจึงเรียกว่าออกโชว์ได้แล้ว มันประจักษ์เหมือนของอยู่ในร้าน เอ้า เปิดออกไปดู อยากได้อะไรดูเอา เอ้า เข้ามา สินค้าเหล่านี้มีอะไรบ้าง ต้องการอะไรให้เลือกเอาเลย นั่นคำว่าสมาธิไม่ว่าสมาธิขึ้นใดพร้อมหมดในห้างร้านอันนี้ เอ้า กล่าวถึงเรื่องปัญญา เปิดออกมาให้เห็นหมด ไม่ว่าปัญญาอย่างหยาบ อย่างกลาง หรืออย่างต่ำอย่างกลาง อย่างละเอียด ละเอียดสุด มีอยู่ในห้างร้านนี้ คือพุทธะ ได้แก่จิตตัวรู้ ๆ นี่ที่เกิดขึ้นมาจากภาคปฏิบัตินี้เต็มไปหมด

เอ้า วิมุตติหลุดพ้นหาที่ไหน หาในคัมภีร์ก็เห็นแต่ชื่อของวิมุตติหลุดพ้น หาในโบราณหาในตำรับตำราก็มีแต่ชื่อของตำรับตำราที่มีอยู่ในตำรับตำรา ไม่ใช่ตัวองค์มรรคผลนิพพาน ไม่ใช่สมาธิไม่ใช่ปัญญา หาในหัวใจของผู้ปฏิบัติซิ เมื่อผู้ปฏิบัติได้เจอเข้าตรงนี้แล้วจะไปหาที่ไหนอีกที่นี่ นั่นแหละโชว์ได้แล้ว ไม่โชว์กับใครก็โชว์อยู่กับเจ้าของ **สนธิญาณิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูมิ** ประกาศกังวาลอยู่ในหัวใจตลอดเวลา **อกาลิโก** ฟังซิ ธรรมเป็น **อกาลิโก** ความบริสุทธิ์ก็เป็น **อกาลิโก** มันก็เห็นได้ชัดซิ นี่ละศาสนาของพระพุทธเจ้าขอให้ปฏิบัติไปเถอะ โชว์ได้ในหัวใจเจ้าของจะไม่โชว์กับใครก็ตาม ไม่มีคำว่าจะเน่าจะเฟะจะล้าสมัยไม่มี เอี่ยมอยู่ตลอดเวลาด้วย **อกาลิโก**

เอาละพอ

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๒

ผลแห่งการภาวนา

ธรรมทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกมาเป็นเวลานานก็ตาม มีใจ เท่านั้นจะเป็นผู้สัมผัสสัมผัสรับทราบธรรมหนักเบาเล็กน้อย ถ้าใจไม่สามารถรับธรรมแล้ว ธรรมก็ไม่มีความหมายสำหรับบุคคลคนนั้น เพราะฉะนั้นเราจึงต้องปฏิบัติตัวของเราให้ได้ สัมผัสสัมผัสกับธรรมหนักเบาเล็กน้อยเพียงไร ให้เราทราบตั้งแต่หยาบถึงขั้นละเอียด ท่านกล่าวไว้แล้วว่า **สมณานนฺจ ทสฺสนํ เอตมฺมํจลฺมุตตมํ** การเห็นสมณะเป็นมงคลอันสูงสุด

เห็นสมณะหมายถึงที่ไหน เราต้องน้อมเข้ามาสอนตัวเราสี่ สมณะได้แก่ ความสงบ การเห็นสมณะก็หมายถึงใจเราเห็นความสงบของใจเรานั้นเอง สติปัญญาของเราเห็นความสงบของเรา ความสงบเย็นใจของเรา สมณะที่ ๑ ได้แก่พระโสดา สมณะที่ ๒ ได้แก่พระสกิทาคา สมณะที่ ๓ ได้แก่พระอนาคา สมณะที่ ๔ ได้แก่พระอรหันตบุคคล อยู่ที่ไหนสมณะทั้ง ๔ นี้ถ้าไม่อยู่ในบุคคล ถ้าไม่อยู่ในผู้ปฏิบัติจะอยู่ที่ไหนไม่มีที่อยู่ การเห็นสมณะถ้าไม่เห็นที่ใจไม่มีที่เห็นไม่มีที่รู้ รู้ที่ใจ

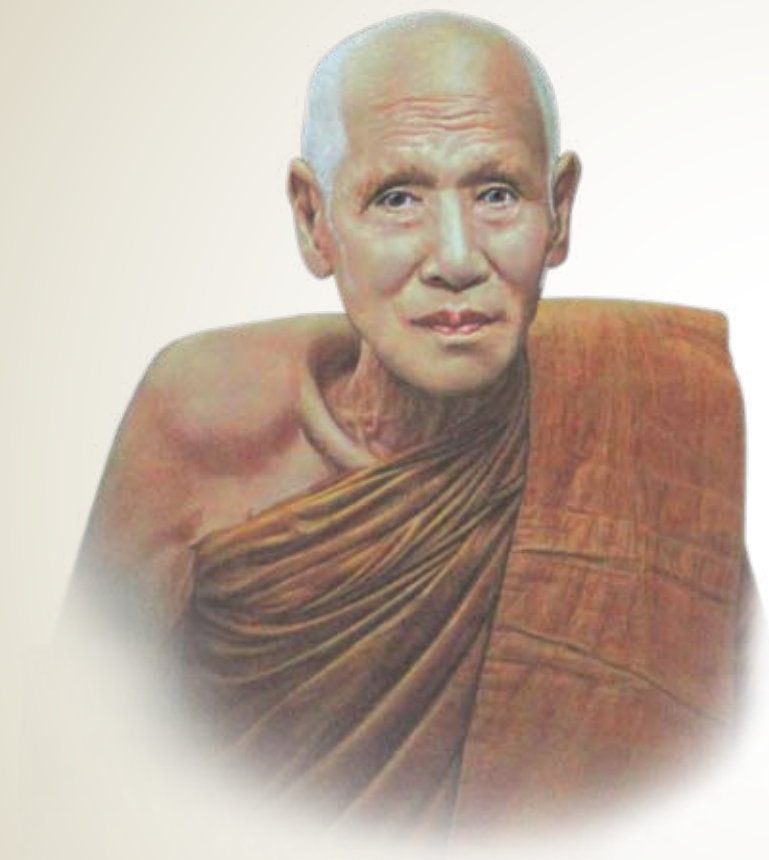
นตฺถิ เสยฺยโยว ปาปิโย ได้แก่จิตที่บริสุทธิ์หลุดพ้นเรียบร้อยแล้วนั้นเสมอกันหมด นอกนั้นมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกัน ภูมิของศาสดาก็รู้สึกซึ่งกว้างขวางเต็มภูมิของศาสดา สวากแต่ละองค์ๆ ก็เป็นตามนิสัยวาสนาของตนที่สร้างมามากน้อย กว้างแคบ เป็นลำดับลำดับมา

เพราะฉะนั้น ท่านถึงยกพระอรหันต์ขึ้นเป็น ๔ ประเภทด้วยกัน ประเภทที่หนึ่ง **สุกขวิปัสสโก** การปฏิบัติอย่างเรียบๆ รวบๆ ไปเรื่อยๆ สม่่าเสมอไปเรื่อย วิปัสสโกเกี่ยวกับเรื่องวิปัสสนา สติปัญญาติดตามฆ่ากิเลสเรียบไปเลย รู้อย่างสงบสบาย ไม่กระทบ กระเทือนไม่ตื่นไม่เต้นเกี่ยวกับเรื่องธาตุเรื่องขันธ์มากนัก ภูมิจากนั้นกระเทือนธาตุขันธ์ กระเทือนจิตใจเป็นพักๆ การบำเพ็ญ กิเลสมี หลายคลื่น ธรรมชาติต้องมีหลายคลื่นด้วยกัน รับกัน ตอบรับกัน พัดกันบนเวที สำหรับสุกขวิปัสสโก รู้สึกท่านจะไปอย่างไรเรียบๆ แต่เรา เล็งเอาตามศัพท์ที่ท่านแปลออกมา แล้วการปฏิบัติของเรามันก็เข้ากันทุกอย่าง เพราะฉะนั้นเราจึงไม่สงสัยที่เทียบเคียงเหล่านี้ สุกขวิปัสสโก ผู้ที่รู้อย่างสงบเรียบไปเลย ได้แก่ประเภทที่ ๑

เตวิชโช บรรลุแล้วยังได้วิชา ๓ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติย้อนหลังได้ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ จากนั้นก็ **จฬภิกขุญญ** ได้อภิญญา ๖ นี่หมายถึงกรณีพิเศษ เครื่องประดับท่านเป็นพิเศษๆ ไป ลำดับที่ ๔ นี้เรียกว่าสุดยอดบารมีของพระอรหันต์ท่าน **จตุปฏิสัมภิตปตโต** เรียกว่าผู้แตกฉานมาก อตฺถปฏิสัมภิตา ธัมมปฏิสัมภิตา นิรุตติปฏิสัมภิตา ปฏิภาณปฏิสัมภิตา นี่แตกฉานหมด นี่เรียกว่า จตุปฏิสัมภิตปตโต อรหันต์ประเภทที่ ๔ เครื่องประดับของท่านเรียกว่าหยดย้อยมากทีเดียว นี่ก็คือเป็นไปตามความ พิจารณาของท่าน

เวลาท่านพิจารณา เช่น ความวิมุตติหลุดพ้นต้องการด้วยกัน แต่มีความพิจารณาปลีกย่อยในเครื่องประดับ เหมือนต้นไม้ ต้นลำของ มันเป็นต้นไม้ชนิดเดียวกันก็ตาม แต่กิ่งก้านสาขาแตกแขนงไปจะต่างกันๆ มีลักษณะต่างกันอย่างนั้น อรหันต์ ๔ นี้เหมือนกัน หลักของ อรหันต์นั้นก็ให้แก่ ผู้สิ้นจากกิเลสด้วยกันเรียบร้อยแล้ว นี่เสมอกันหมด เรียกว่าต้นลำ ทีนี้กิ่งก้านสาขาที่แตกออกไปก็แตกไปเป็น **สุกขวิปัสสโก เตวิชโช จฬภิกขุญญ จตุปฏิสัมภิตปตโต** ๔ ประเภท แยกสาขา คือกิ่งก้านของท่านออกไปตามนิสัยวาสนาที่ผู้มีความ พิจารณาอย่างไรๆ เป็นเครื่องประดับความบริสุทธิ์ ท่านก็พิจารณาма เวลาสำเร็จแล้ว กิ่ง ก้าน สาขา ดอก ใบ ซึ่งเป็นความ พิจารณาปลีกย่อยก็รวมๆ เป็นกิ่งเป็นก้านสวยงามตามนิสัยวาสนาของท่านที่ได้ทำความพิจารณาма นี่อรหันต์ ๔

วันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

หลวงปู่เสาร์ กันตสีโล

หลวงปู่มั่น ฐริทัตโต

พระธาตุหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล

พระธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

พยานของธรรมสมัยปัจจุบัน

พระอรหันต์ที่สิ้นกิเลสหายากมาก สมัยทุกวันนี้จะมีหรือไม่มีก็ไม่รู้ แต่แน่ใจมี หากไม่มากเท่านั้น มีนี้ส่วนมากจะหาได้ในป่าในเขา ในตลาดลาดเลากระดูกหมูกระดูกวัวไม่มี มีตั้งแต่ส่วนมากอยู่ในป่าในเขาท่านภาวนาของท่านๆ ในสมัยปัจจุบันนี้ก็หลวงปู่มั่นอยู่ในป่าในเขา หลวงปู่เสาร์ก็เช่นเดียวกัน เป็นอาจารย์ของพวกเราทั้งหลายเรียกว่าปรมาจารย์เป็นอาจารย์ชั้นเยี่ยมในสมัยปัจจุบัน ท่านก็อยู่ในป่าในเขาสำเร็จอยู่ในป่าในเขา ออกมาเป็นสรณะในปัจจุบันของพวกเรา ก็คือท่านทั้งสองพระองค์นี้ละ ท่านอาจารย์เสาร์ ท่านอาจารย์มั่นเป็นพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๑

อัญมณีที่จะกลายเป็นพระธาตุได้นั้น คืออัญมณีของพระอรหันต์เท่านั้น ฟังแต่ว่าเท่านั้น ชี้ขาดเลย เมื่อออกมาอย่างนี้ ก็ประกาศป้างเลยชัดเจน

วันที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

สายธารแห่งธรรม

พระผู้ทรงมรรคทองผลส่วนมากจะมีอยู่ทางภาคอีสาน นี่เราพูดเป็นอรรถเป็นธรรมตรงไปตรงมา เพราะครูอาจารย์ไม่ขาด เริ่มต้นตั้งแต่หลวงปู่เสาร์-หลวงปู่มั่นเรื่อยมา จากนั้นลูกศิษย์ลูกหาที่ไปศึกษาอบรมกับท่านสำเร็จเป็นเพชรน้ำหนึ่งๆ ออกมามากนะ ทางภาคอีสานมีมากทีเดียว

วันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

พระกรรมฐานรู้สึกจะมากทางภาคอีสานและมากเรื่อยมา เพราะรากแก้วของกรรมฐานในสมัยปัจจุบันก็อยู่ที่ภาคอีสาน เป็นพื้นฐาน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เป็นรากฐานของกรรมฐานมานาน เพราะฉะนั้นบรรดาลูกศิษย์ลูกหาที่ต้องการอรรถธรรมจริง จึงต้องหมั่นหาครูหาอาจารย์ซึ่งเป็นทีแน่ใจได้ แล้วก็ไม่นับหลวงปู่ทั้งสององค์นี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ท่านไม่ค่อยเทศน์ เจ็บแต่ว่าไม่เทศน์ ถ้าจะเทศน์ก็พูดเพียงสองสามประโยคแล้วหยุดเลย สำหรับหลวงปู่มั่นการเทศนาว่าการทุกสิ่งทุกอย่างอยู่นั้นหมดเลย ธรรมทุกชั้นอยู่นั้นหมด ออกจำๆ เลย

จากนั้นมาบรรดาลูกศิษย์ลูกหาที่ไปศึกษากับท่านทั้งสององค์นี้มา ก็กลายเป็นครูเป็นอาจารย์ของพระทั้งหลายต่อมาเรื่อย ๆ ดังที่เราเห็น เช่น อาจารย์นั้น อาจารย์นี้ นอกจากเฉพาะอย่างยิ่งหลวงปู่มั่น นอกจากนี้ เรียกว่ามีอยู่ทั่วประเทศไทยทุกภาค บรรดาที่ได้รับจากครูบาอาจารย์ที่ท่านศึกษามาจากหลวงปู่มั่น ยกตัวอย่างเช่น หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ขาว หลวงปู่คำดี เหล่านี้มีแต่ออกจากนี้ ล้วนๆ เลย นี่เราพูดเพียงเอกเทศนะ ที่นี้แต่ละองค์ๆ นี้ลูกศิษย์มากน้อยเพียงไรมาศึกษาอบรม แล้วก็แตกกระจายออกไป ซึ่งก็มีอยู่ทุกภาคๆ เป็นรุ่นหลาน รุ่นลูกก็คือลูกศิษย์ผู้ใหญ่ของท่าน รุ่นหลานก็เป็นลูกศิษย์ของลูกศิษย์ผู้ใหญ่อีกทีหนึ่ง แตกกระจายออกไป ถึงจะไม่ได้แบบฉบับของครูของอาจารย์ ก็พอเป็นร่องเป็นรอยบ้างก็ยังมี เรียกว่าฐานอนุโลม ดีกว่าไม่ได้ไปศึกษาอบรมมา

วันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ผลงานของหลวงปู่มีกว้างขวางขนาดไหน บรรดาลูกศิษย์ลูกหากระจายไปทั่วประเทศไทย ตามแล้วมีแต่สายหลวงปู่มนๆ ถึงจะไม่ใช่เป็นชั้นลูกของท่าน ก็เป็นชั้นหลานของท่าน ชั้นลูกของท่าน หมายถึงผู้ที่ได้อยู่ได้เห็นได้ยิน ได้ฟังโอวาท จากท่านอย่างแท้จริงนั้นเรียกว่า ลูกของท่าน หลานของท่านคือว่า เมื่อครูบาอาจารย์เหล่านี้ได้สำเร็จ เป็นผลเป็นประโยชน์แก่ตัวแล้ว ก็แนะนำสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหาต่อไป กลายเป็นหลานเป็นเหลนไปเรื่อยๆ แยกแขนง ทั่วประเทศไทย

นี่คือผลงานของหลวงปู่มน

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

พระสวาท

๓๖

“...พระเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

มีแก้วสารพัดนึกอยู่ในหัวใจ

กายวาจาของพระคือ

มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา

มีวิชา มีวิมุติ

เต็มอยู่ในหัวใจไปไหนไม่อดอยาก

สง่างามไปหมด

ไม่มีใครที่จะสง่างามกว่า

พระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

ถึงพร้อมด้วยธรรมสมบัติ

มาเต็มอยู่ในหัวใจ...”

สายธรรมยุต

วันที่ ๒๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

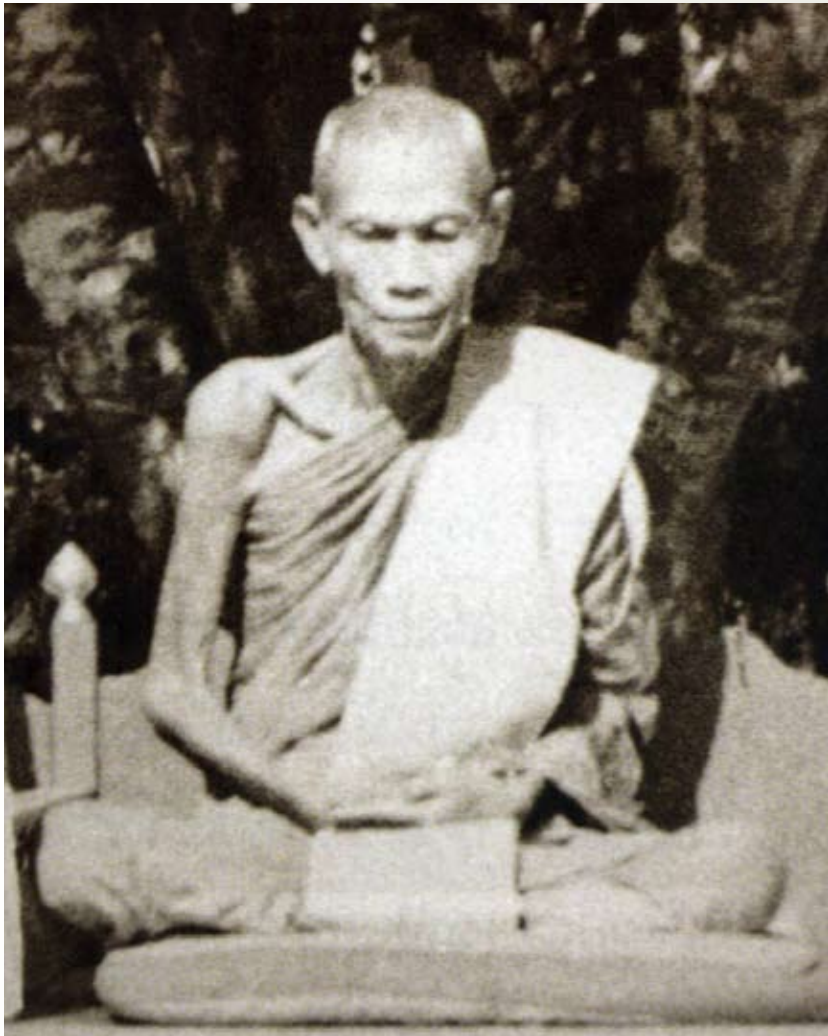

หลวงปู่สิงห์ ชันตยาโกโม

วัดป่าสาลวัน จ.นครราชสีมา

หลวงปู่สิงห์ได้ทราบว่าเป็นพระธาตุแล้วนะ
ก็สมชื่อสมนามที่ท่านเป็นอาจารย์ใหญ่อยู่ที่วัดสาลวัน
โคราช ท่านเป็นลูกศิษย์เรียกว่าตันปีละ

วันที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

หลวงปู่พร สุมน วัดป่าประชาานิยม จ.สกลนคร

หลวงปู่คำ ยสกุลปุตโต วัดป่าศรีจำปาชนบท จ.สกลนคร

หลวงปู่ดุลย์ อตุโล

วัดบูรพาราม จ.สุรินทร์

ไปเห็นพระเวลาท่านมรณภาพ
แล้วอัฐิท่านกลายเป็นพระธาตุเป็น
เพชรน้ำหนึ่งว่าจันหรือ (ครับ มีบางองค์
หลวงตายังไม่ได้พูด เขาเลยกราบเรียนมา
อย่างหลวงปู่ดุลย์ ที่สุรินทร์ หลวงปู่บุญ
ที่สว่างแดนดิน) อัฐิกลายเป็นพระธาตุหรือ
อันนี้ก็เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น หลวงปู่ดุลย์
ที่สุรินทร์เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นรุ่นใหญ่

วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงปู่กิม ทีปธัมโม วัดป่าดงคู จ.สุรินทร์

หลวงปู่คีน ปสันโน วัดบวรสังฆาราม จ.สุรินทร์

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

วัดป่าไม้ไคร้ธรรม จ.อุดรธานี

ท่านอาจารย์อ่อนก็ใช่ เราพูดถึง
ประเภทเพชรน้ำหนึ่งนะ นอกนั้นเรา
ไม่ค่อยเกี่ยวถึงนักนะ ใครจะเป็นอะไร
เราก็ไม่ค่อยสนใจนัก เราสนใจพูดเฉพาะ
เพชรน้ำหนึ่งๆ

วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

หลวงปู่บุญพิน กตปุญโญ
วัดผาเทพนิมิตร์ จ.สกลนคร

หลวงปู่อ้วน เขมโก
วัดป่านาคนิมิตต์ จ.สกลนคร

หลวงพ่อประสิทธิ์ ปุญญมากโร
วัดป่าหมูใหม่ จ.เชียงใหม่

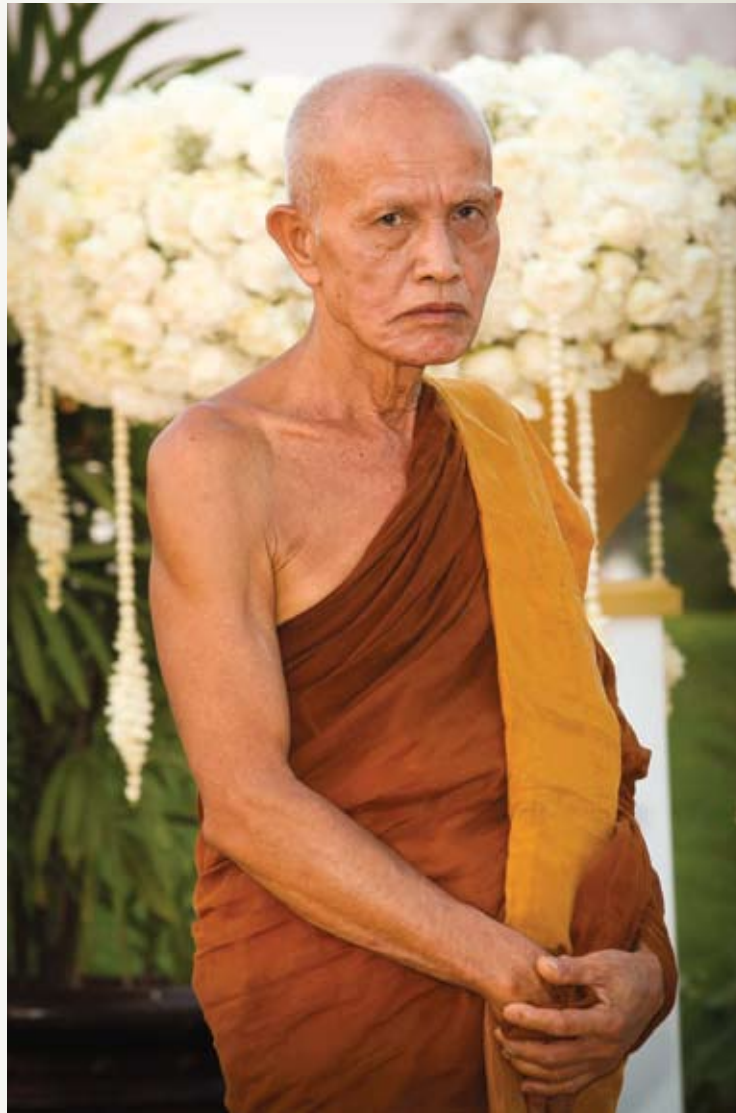
หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

วัดป่าสัมมานุสรณ์ จ.เลย

หลวงปู่ชอบนี้เป็นพระที่มีคุณธรรมสูงส่ง การประพฤติปฏิบัติองค์ท่านเป็นความราบรื่นดีงาม เป็นความสงบร่มเย็น เย็นตาเย็นใจ แก่ผู้ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟังตลอดมา เวลาท่านมรณภาพลงไปแล้วก็แสดงคุณลักษณะแห่งความดีและความดีเลิศให้พี่น้องทั้งหลายได้ประจักษ์เป็นพยานเรื่องพระพุทธานุภาพส่งผลให้ผู้ปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานสุดยอดแห่งธรรม คือท่านมรณภาพจากไปแล้ว อัฐิของท่านได้กลายเป็นพระธาตุเป็นลำดับลำดับมาแล้วเวลานี้

การที่อัฐิของคนทั่วไปจะกลายมาเป็นพระธาตุนั้น เป็นไปไม่ได้ ตามหลักตำราท่านยืนยันรับรองไว้แล้วว่า อัฐิที่จะกลายเป็นพระธาตุได้ ต้องเป็นอัฐิของพระอรหันต์ผู้สิ้นกิเลสแล้วเท่านั้น

วันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

หลวงปู่จันทร์เรียน คุณวโร วัดถ้ำสหาย จ.อุดรธานี

หลวงปู่หลุย จันทสาโร

วัดถ้ำผาบึง จ.เลย

ท่านอาจารย์หลุย ที่ท่านมรณภาพทาง
หัวหินนั่นนะ นี่องค์หนึ่งยกให้เรื่องเล็กน้อยที่สุด
คือท่านอาจารย์หลุย บรรดาลูกศิษย์ของพ่อแม่
ครูจารย์มัน ท่านอาจารย์หลุยเป็นองค์หนึ่ง เป็นที่หนึ่ง
ทีเดียว น้อย ไม่เอาอะไรใครให้อะไรไม่เอาทั้งนั้น
กระโดนของท่านท่านก็คว่ำเอากระป๋องกระป๋อง
หิ้วไป ฟังว่าไปถึงพระราชวังนะ เอาอย่างนี้สิ
เราเป็นพระไปไหนก็ต้องเอาแบบพระไปสิ แบบโลก
แบบสงสารเป็นโลกเป็นสงสาร แบบพระต้องเป็น
แบบพระ เข้าที่ไหนต้องเข้าแบบพระ เราชมท่าน
ยกให้เป็นทีหนึ่งนะท่านอาจารย์หลุย น้อยที่สุด
พอท่านมรณภาพแล้วเห็นไหมอัฐิของท่านกลายเป็น
พระธาตุเรียบร้อย สมมักสมหมายเราชี้ไว้
แล้วว่า องค์นี้คือพระอรหันต์องค์หนึ่ง ทีนี้พอท่าน
มรณภาพ อัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุประกาศป่า
ขึ้นมาแล้วชัดเจน นี่ละทางเดินของพระพุทธเจ้า
ท่านผู้นี้คือท่านผู้พ้นทุกข์โดยสิ้นเชิง

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

หลวงพ่อทิวา อาภากร วัดปทุมวนาราม กรุงเทพมหานคร

หลวงปู่ขาว อนาลโย

วัดถ้ำกลองเพล จ.หนองบัวลำภู

นั่นก็เพชรน้ำหนึ่งนะหลวงปู่ขาว ได้เคยพัดกันว่าอย่างนี้เลยละ ต่างคนต่างเตรียมใส่กัน ทราบมาร่ำลือว่าท่านอาจารย์ขาว เป็นอย่างนั้นๆ ทางนั้นก็ร่ำลือมาอีกว่า มหาบัวเป็นอย่างนั้นๆ ทีนี้ก็อยากจะทราบ เรื่องราวความจริง เอากันจริงๆ ไปก็ขัดกันเลย โอ้ยรีนเริงนะ ธรรมะต่างเข้าหากันอย่างนั้นะ รีนเริง แล้วท่านก็จริงของท่านเด็ด ขาดสะบัน ไปเลยกิเลส อยู่ทีนั้นๆ ท่านบอกเลยนะ

วันที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

หลวงปู่จันทา ถาวโร วัดป่าเขาน้อย จ.พิจิตร

หลวงปู่บุญมา คัมภีร์ธัมโม วัดป่าสีห์พนม จ.สกลนคร

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

วัดป่าอุดมสมพร จ.สกลนคร

ท่านอาจารย์ฝั้นท่านเก่งทางกระแสดิจิต
ดูพวกผีพวกอะไร เห็นเหมือนกันกับเราดูคน
ท่านเห็น..ท่านอาจารย์ฝั้น

พระพุทเจ้าท่านก็ทรงแสดงไว้ว่า
ให้เป็นไปตามอัธยาศัยของนิสัยแต่ละรายๆ
นิสัยไหนที่เชี่ยวชาญทางไหนก็ให้สืบทอดเรื่องราว
อะไรๆ รู้ได้ตามนั้น ถ้านิสัยไม่ออกไปเกี่ยวก็ไม่
ไปยุ่ง ท่านว่าอย่างนั้น ท่านเปิดโอกาสให้ตาม
นิสัย ไม่มีการบังคับ

วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ วัดป่าเขาน้อย จ.บุรีรัมย์

หลวงพ่อกุทัย สิริธโร วัดเขาใหญ่ญาณสัมปันโน จ.นครราชสีมา

หลวงปู่พรหม จิรบุญโญ

วัดประสิทธิธรรม จ.อุดรธานี

เราตัวเท่าหนูเราพูดที่ตรงไหนผิดที่ไหนว่า
อย่างนี้เลยเราไม่ได้คุณนะ ยกตัวอย่างเช่นหลวงปู่พรหม
ลูกศิษย์ทางกรุงเทพแหละหลังไหลไป เราก็ไปกระต๊อบว่า
ให้พยายามเอาอัฐิของท่านอาจารย์องค์นี้ให้ได้นะ
อัฐิของท่านอาจารย์องค์นี้จะเป็นพระธาตุแน่นอน
เราบอกอย่างนี้ พอเผาศพแล้ว โอ้ย คณะกรรมการ
ก็ขึ้นอยู่ในนั้นรักษาอัฐิ เข้าไม่ถึงเปิดเลยไม่ได้ ครั้นต่อมา
ไม่นานนะทราบว่าอัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุแล้ว
นั่นเห็นไหมล่ะ ท่านเคยพูดให้ฟังตั้งแต่อยู่บ้านนามน
ท่านอาจารย์พรหม เวลาเจียบๆ วันไหนไม่ได้ขึ้นหา
พ่อแม่ครูจารย์มัน ก็แอบไปหาท่านคุยกันสองต่อสอง
ทุกคืนคุยสนุกสนาน ท่านพูดให้ฟังทุกแง่ทุกมุม
ในการปฏิบัติธรรมของท่าน นี่ท่านก็ผ่านที่เชียงใหม่
ท่านผ่านมานานแล้วนี่ ก็รู้ได้อย่างชัดเจนละซี ท่านเล่า
ให้ฟัง ถึงเรายังไม่รู้อิโหน่อิเหนอะไร ทางปริยัติทาง
อะไรมันก็เข้ากันได้ๆ ลงใจทันที นี่อัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุ

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

หลวงปู่ลี ฐิตธัมโม วัดเหวฬีก จ.สกลนคร

หลวงปู่ผาง ปรีปนโน วัดประสิทธิธรรม จ.อุดรธานี

หลวงปู่เก็ง อธิมุตตโก

วัดโพธิ์ชัย จ.นครพนม

เด็ดเดี่ยวมากนะท่านอาจารย์เก็ง
นิสัยเด็ดเดี่ยวมากทีเดียว เดินตามหลัก
ธรรมหลักวินัย ทราบว่าท่านมรณภาพ
แล้วอัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุ นี่ก็
ลูกศิษย์ของหลวงปู่มันเรา ลูกศิษย์ชั้น
ผู้ใหญ่ ท่านอาจารย์เก็ง-ท่านอาจารย์สีลา
นี้เป็นอุปัชฌาย์มาแล้วนะนี่ เป็นอุปัชฌาย์
ฝ่ายมหานิกาย ยกทั้งวัดญัตติใหม่ เป็น
ลูกศิษย์หลวงปู่มันเรา อาจารย์สีลา
บ้านนาใหญ่ อากาศอำนวย ท่านอาจารย์เก็ง
บ้านสามผง ท่านอาจารย์เก็งบวชแล้ว
ท่านออกจากนี้แล้วท่านไปอยู่ทางจังหวัดชล
จึงมีวัดกรรมฐานหลายแห่งทางนั้น

วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลวงปู่หล้า ขันติโร

วัดป่าขันติยานุสรณ์ จ.อุดรธานี

ไปอยู่ในโน้นท่านอาจารย์หล้า
ท่านอยู่กับชาวไร่เขา ท่านชอบป่าเป็น
ประจำ ไม่ออกมานอก เวลาท่านพูด
ธรรมะน่าฟัง ไปพักอยู่ที่นี่ เราก็ไปพัก
อยู่เล็กๆ หนึ่ง ครั้นกลางคืนต้องมานั่งฟัง
ท่านพูดอะไรอีก

วันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

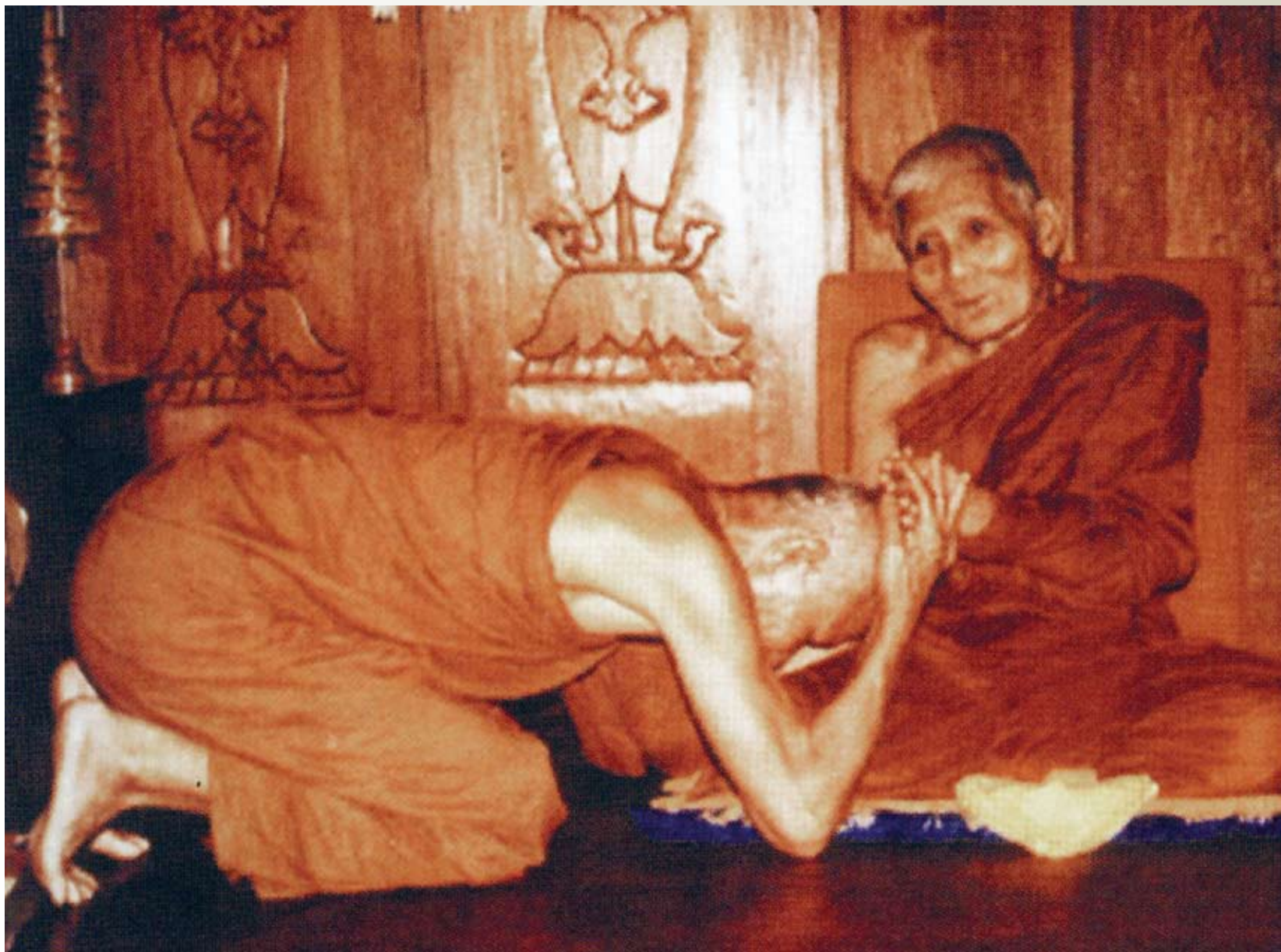

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

วัดดอยแม่ป๋าง จ.เชียงใหม่

เข้าไปเฝ้ากับหลวงปู่แหวนนะนั่น น้ำที่อยู่
ในถังของท่านเป็นน้ำที่สะอาดที่สุดไม่มีใคร
ไปแตะเลย วันนั้นพระขี้ดื้อฟังถึงใหญ่เลย
ขัดกันเลย อู๊ย ผู้เฒ่าตัวแดงหมด คือพลัง
ของธรรม ขึ้นทีแรกก็เข้าปั๊บจุดนี้เลย คือการถามนี้
ถ้าไม่รู้ถามไม่ได้ ผู้ตอบถ้าไม่รู้ตอบไม่ได้ เป็น
ภาคปฏิบัติล้วนๆ ไม่มีในคัมภีร์ เข้าจุดพบท่านก็
ใส่ผางมาเลยเราไม่ลืม พอออกปั๊บท่านก็ผางมาเลย
ทันที ๑๐ นาทีเราตั้งนาฬิกาไว้ เราก็หายสงสัยแล้ว
ที่ท่านตอบมา ครั้งที่สองนี้ปั๊บเข้าไปอันใหญ่เลย
รวงรังใหญ่เลยครั้งที่สอง พอครั้งที่สองท่านก็
เปรี้ยงเลย ชัดเอาเสีย ๔๕ นาที ไหลเลยนะ
ไม่มีหยุด ตัวแดง รวมเป็น ๕๕ นาทีสองพัก ไข้
ท่านพอใจมาก ก็ธรรมของท่านประเภทนี้ไม่เคย
ได้พูดกับใคร เปิดให้ใครฟังเลย ก็มีเราเป็นพระ
ขี้ดื้อไปฟังถึงเลยเทียว แตกกระจายขัดกัน โอ๊ย
ท่านดีใจมาก ตัวแดง เสียงลั่นเลยเทียว

วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

พระสาวก

หลวงปู่กงมา จิรปุญโญ

วัดดอยธรรมเจดีย์ จ.สกลนคร

ท่านอาจารย์กงมาท่านบอกว่า ท่านจำพรรษาอยู่ที่นั่น ๕ ปีที่วัดทรายงาม ท่านไปสร้างวัดที่นั่น วัดทรายงามมีพระมาบวช เยอะนะ ตอนนั้นมีท่านอาจารย์จันทร์ด้วย ท่านอาจารย์มหาทองสุข ท่านอาจารย์กงมา มีแต่พระองค์สำคัญด้วยนะไปสร้างวัด ไปอยู่ที่ วัดทรายงาม จากนั้นท่านอาจารย์กงมา ท่านก็ มาอยู่บ้านโคกนาสีนวน สร้างวัดดอยฯ มีแต่ พระองค์สำคัญนะเหล่านี้นะ

ที่ฉันยังได้ครูบาอาจารย์เป็นหลัก เป็นเกณฑ์ ตั้งเนื้อตั้งตัวทางด้านจิตใจได้เพราะ ครูอาจารย์เหล่านี้ มีแต่องค์สำคัญๆ เสียด้วย

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

หลวงปู่แบน ธนากโร วัดดอยธรรมเจดีย์ จ.สกลนคร

พระสาวก

ท่านพ่อลี ัมมโร

วัดโศการาม จ.สมุทรปราการ

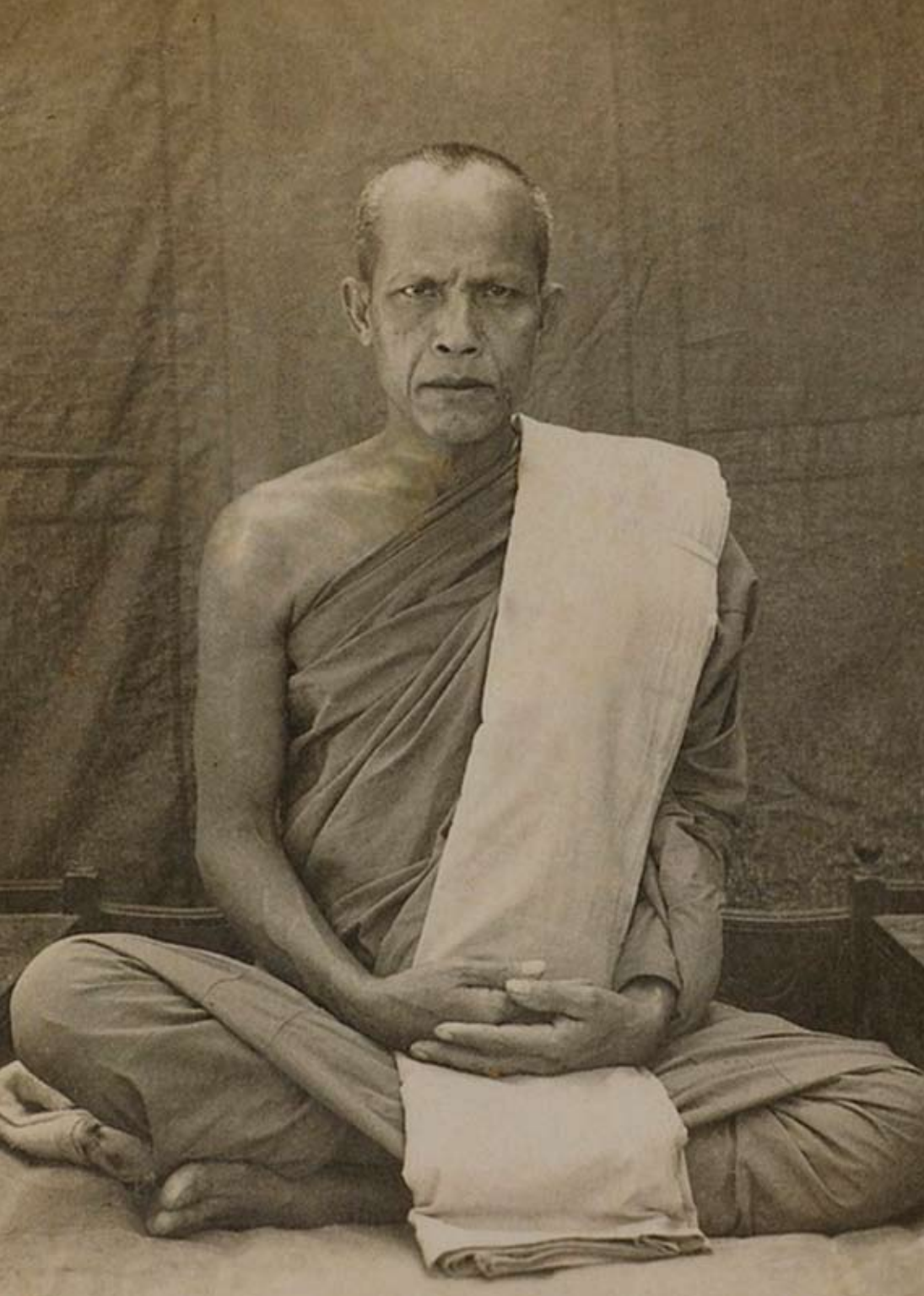
น้ำพุทมนต์ท่านทำคนภายนอกไม่รู้ณะ
ภายในท่านรู้กัน อย่างท่านพ่อลี พลังจิต
ของท่านแรงดูท่านทำก็รู้ พลังจิตนุ่มนวล พลังจิต
ซ่าออกอย่างนุ่มนวลมี อย่างแรงมี พลังจิต
ต่างกันนะ อย่างท่านพ่อลีนี้เวลาทำน้ำพุทมนต์
ท่านใส่ปิยะ ๆ นั้นพลังจิตของท่านพร้อมนะ
พุง ๆ เลย ใครไม่รู้เรื่องนะ เราไปนั่งดูอยู่ แต่
ส่วนมากท่านมักจะมองมาหาเราเสมอ
ท่านคงจะเห็นว่าต้องระวังตัวนี้ละ คงว่านั่น

วันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ท่านพ่อเฟื่อง โชติโก วัดธรรมสถิตย์ จ.ระยอง

พระสาวก

หลวงปู่ต้อ อจลัมโม

วัดป่าอรัญญวิเวก จ.นครพนม

หลวงปู่ต้อท่านอยู่บ้านเช่า แต่ก่อนท่าน
ไปอยู่ทางเชียงใหม่ ภาคเหนือ ไปอยู่นานกว่าเพื่อน
ภาคเหนือข้ามไปถึงพะม่งพม่าที่ไหนละ หลวงปู่ต้อ
เวลาท่านมรณภาพไปแล้วอัฐิของท่านกลายเป็น
พระธาตุสวยงามมาก เราได้ไปดูแล้วพระธาตุ
ที่วัดของท่าน พอถวายเพลิงเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เราไปที่หลัง ว่าอัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุ
ไปดูสวยงามมาก ท่านเป็นนิสัยตรงไปตรงมา
เป็นธรรมล้วนๆ ไปเลยไม่ได้แบ่งให้โลกนะ คือ
เป็นนิสัยธรรมไปเรื่อย ๆ จิตของท่านก็เป็นธรรมแล้ว
เวลาท่านแสดงออกนี่จะเป็นธรรม ธรรมคือตรง
ไปตรงมา ๆ เรียกว่าธรรม ส่วนโลกก็มีพลิกนั้น
พลิกนี้บ้างสำหรับโลก ส่วนหลวงปู่ต้อนี่ไม่มี
มีแต่ธรรมล้วน ๆ เรื่อยเลย

วันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงพ่อบุญจันทร์ จันทวโร
วัดถ้ำผาผึ้ง จ.เชียงใหม่

หลวงปู่บุญเพ็ง กัปโปโก
วัดป่าวิเวกธรรม จ.ขอนแก่น

หลวงพ่อเปลี่ยน ปัญญาปทีโป
วัดอรุณวิเวก จ.เชียงใหม่

หลวงปู่สาม อภิญาโน

วัดป่าไทรวิเวก จ.สุรินทร์

หลวงปู่สาม ท่านบำเพ็ญองค์ของท่านเป็นพระที่ร่มเย็นเป็นสุข เท่าที่หลวงตาเคยทราบนิสัยและเคยสนิทสนมกับท่านตลอดมา รู้สึกว่าท่านจะพูดน้อยมาก แต่กิริยาแห่งการกระทำของท่านนั้นไปแบบสุขุมลึกๆ ตลอดมาเลย ท่านไม่ค่อยแสดงออก นี่เวลาท่านมรณภาพแล้ว ก็ปิดไม่อยู่ บรรดาประชาชนทิศใดแดนใดก็มาเคารพกราบไหว้บูชาในคุณธรรมของท่านที่เคยปฏิบัติดีมาแล้วตั้งแต่เวลายังมีชีวิตอยู่ถึงท่านล่วงไปแล้วความดีก็ทำให้ท่านเป็นสุข

วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

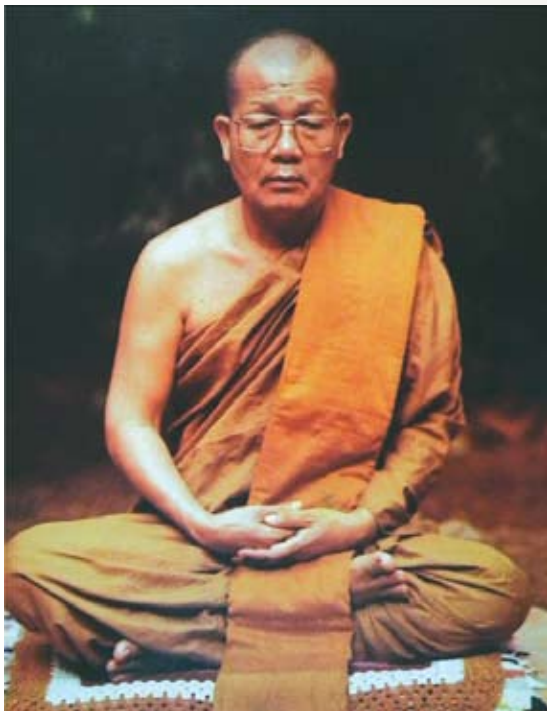

หลวงปู่คำดี ปภาโส

วัดถ้ำผาปู่ จ.เลย

ผ่านได้นะท่านอาจารย์คำดีผ่านได้
คุยกันถึงที่สุดเลยละ ถึงขั้นผ่านได้ ไม่นาน
ท่านก็เสีย กับเราสองต่อสองเอากันเสียจน..
เอาภาคปฏิบัติจิตตภาวนา ทางภาคปฏิบัติ
ท่านออกปฏิบัติก่อนเราก็จริงแต่ทางด้าน
จิตใจ รู้สึกเราจะมีหลักเกณฑ์มากกว่าท่าน
เราได้แนะท่านเรื่อย แนะนำ ท่านเลยถือเรา
เป็นอาจารย์ ท่านมหาบัวนั้นเป็นอาจารย์ของ
อาตมา ท่านว่าอย่างนั้น เราก็ตกใจ ทำไมจึง
ว่าอย่างนั้น ขอให้พูดอะไรถึงใจเถอะท่านว่า
อย่างนั้น เราไม่ทราบว่าจะตอบท่านว่าอย่างไร
ขอให้พูดให้ถึงใจเถอะท่านว่า

วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

หลวงพ่อสีทน สีลธโน
วัดถ้ำผาปู่ จ.เลย

หลวงปู่ท่อน ญาณธโร
วัดศรีอภัยวัน จ.เลย

หลวงพ่อแนน สุภัทโท
วัดชำขาวถ้ำยาว จ.ขอนแก่น

หลวงปู่สิม พุทธาจาโร

วัดถ้ำผาปล่อง จ.เชียงใหม่

เอ หลวงปู่สิมก็ดูว่าจะอยู่ที่นั่นละมัง หลวงปู่สิมน้องค์หนึ่ง รวม ๖ องค์เท่าที่จำได้นะ มีแต่เพชรน้ำหนึ่งผุดขึ้นที่เชียงใหม่ สถานที่เช่นนั้นละเป็นสถานที่เพาะท่านผู้เลิศเลอ ในป่าในเขาๆ ท่านอยู่ในป่าในเขาทั้งนั้นแหละ ก็ตรงกับพระโอวาทที่ทรงสอนสดๆ ร้อนๆ จนกระทั่งทุกวันนี้ ถือเป็นสำคัญมากทีเดียว **รุกขมุลเสนาสน์** พอบวชเสร็จแล้วอุปัชฌาย์ต้องสอนไม่สอนไม่ได้ คือเด็ดขาด ให้อยู่ตามรุกขมุลร่มไม้ในป่าในเขา ตามถ้ำ เจ้ามผา ป่าช้าป่ารกชัฏที่แจ้งลอมฟาง อันเป็นสถานที่เหมาะสมกับการบำเพ็ญธรรม ปราศจากสิ่งรบกวน จงอุตสาหะพยายามอยู่และบำเพ็ญในสถานที่เช่นนั้น ตลอดชีวิตเถิด นั่นพึงขิของเล่นเมื่อไร ตลอดชีวิต

วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

หลวงพ่อมหาทองอินทร์ กุสลจิตโต วัดสันติธรรม จ.เชียงใหม่

พระสาวก

หลวงปู่มหาบุญมี สิริธโร

วัดป่าวังเลิง จ.มหาสารคาม

นี่อัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุนะ อาจารย์มหาบุญมีกลายเป็นพระธาตุ อยู่ที่มหาสารคาม เขาเรียกวังเลิง คู่กันมากกับเรานะ เพราะท่านเคยอยู่กับเราแล้ว จะเรียกตามหลักธรรมชาติอย่างพระไปฐิตะกับเถรนั้นก็ไม่ผิด ท่านถือเราเป็นอย่างนั้น ท่านเคารพมาก แต่ท่านเป็นอาวุโส ท่านเคารพในทางด้านธรรมะธัมโม ทางพระวินัยเราเคารพท่าน เพราะพระวินัยมีอาวุโสกันแต่ ธรรมะไม่มี ถือคุณธรรมเป็นสำคัญ ท่านนับถือมากทีเดียว ลงเต็มทีละ

วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

พระสาวก

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี

บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลาย ที่ไปบวชอยู่วัดป่า
บ้านตาดทั่วประเทศไทย ไม่น้อยๆ ถ้าพูดตามความสัตย์
ความจริงแล้วหลวงตาบัวนี้มีลูกศิษย์ฝ่ายพระนี้มากที่สุด

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

พระอาจารย์สิงห์ทอง ัมมวโร
วัดป่าแก้วชุมพล จ.สกลนคร

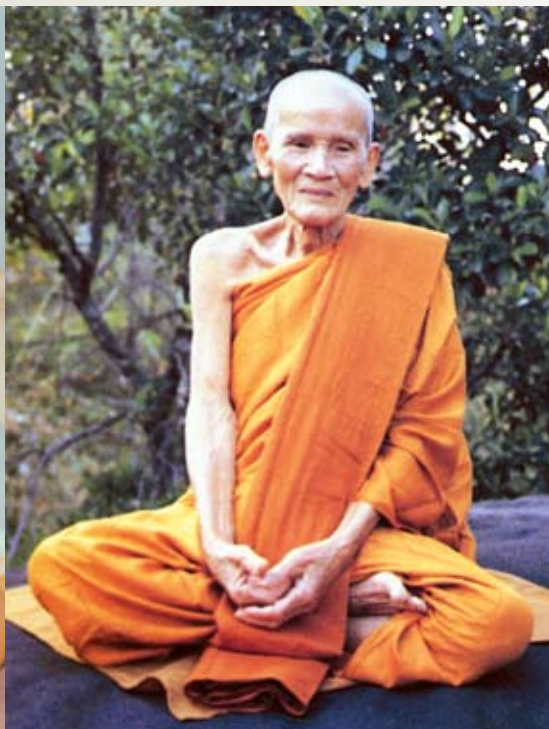
หลวงปู่บุญมี ปริบูรณ์
วัดป่านาคุณ จ.อุดรธานี

หลวงปู่เพียร วิริโย
วัดป่าหนองกอง จ.อุดรธานี

หลวงปู่ลี กุศลธโร
วัดภูผาแดง จ.อุดรธานี

หลวงปู่คำตัน ฐิตธัมโม
วัดป่าदानศรีสำราญ จ.บึงกาฬ

หลวงปู่ฟัก สันติธัมโม
วัดพิชัยพัฒนาราม จ.จันทบุรี

หลวงปู่สอ พันธุโล
วัดป่าหนองแสง จ.ยโสธร

หลวงพ่่อุ่นหล้า ฐิตธัมโม
วัดป่าแก้วชุมพล จ.สกลนคร

หลวงพ่ออินทร์ถวาย สันตุสสโก
วัดป่านาคำน้อย จ.อุดรธานี

หลวงปู่ปัญญาวัฑโฒ วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี

พระอาจารย์สุดใจ ทันทมน วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี

พระอาจารย์สุชาติ อภิชาโต วัดญาณสังวราราม จ.ชลบุรี

พระอาจารย์วันชัย วิจิตโต วัดป่าภูสิงห์ จ.อุดรธานี

แม่ชีแก้ว เสี่ยงล้ำ
สำนักชีบ้านห้วยทราย จ.มุกดาหาร

พระสาวก

หลวงปู่เขียน ฐิตสีโล

วัดรังสีปาลิวัน จ.กาฬสินธุ์

ท่านเจ้าคุณเขียนท่านจะเอาแต่
เทพเราฟังตลอด ฟังเทพเราตลอด พอตกคำ
มานี้เสียงอืดๆ อยู่องค์เดียว อย่างนั้น
เป็นประจำนะ เรียกว่าท่านลงอย่างลึกๆ
ลับๆ เจียบๆ นี่ก็กลายเป็นพระธาตุนะ
อัฐิของท่านกลายเป็นพระธาตุ จิตท่านลง
แล้วก็เป็นอย่างนั้นละ มันลงที่จิตนะ จิตนี้
สำคัญมาก ถ้าจิตไม่ลงอย่างไรก็ไม่ดี ถ้าจิต
ลงแล้วยับเลย เป็นอย่างนั้น

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

หลวงปู่บุญจันทร์ กมโล

วัดสันติกาवास จ.อุดรธานี

ผู้มีธรรมในใจตายเมื่อไรท่านพร้อมเสมอ ท่านไม่เดือดร้อนนะ ถ้าไม่มีธรรมในใจนี้ แหมเดือดร้อนมาก สมบัติเงินทองข้าวของกองเท่าภูเขาก็ตาม มันเดือดร้อนอยู่ภายในใจ สิ่งเหล่านั้นเขาไม่มาเดือดร้อนกับเรา เราไม่ได้เป็นเศรษฐีเขาไม่ได้เป็นความสุข ความทุกข์ในสมบัติเหล่านั้น คนต่างหาก ถ้าว่าเป็นเศรษฐีก็เศรษฐีคน ถ้ารอบคอบก็เป็นเศรษฐี เศรษฐีเงิน เศรษฐีธรรม ถ้าไม่รอบคอบ ก็จมได้คนอยู่นี้ต่างหาก เพราะฉะนั้น พระท่านจึงไม่เห็นมีความจำเป็นกับอะไร ตายแล้วเผาเลย ไม่เผาไม่ฝังก็เอาเสื้อผ้าขาดพันแล้วโยนลงเหวเลย ท่านไม่เห็นยุ่งอะไร ท่านไม่หวังความได้ความเสียอะไรจากร่างกายซึ่งเป็นของเน่าเฟะๆ นี่ ท่านเอาจิตของท่านที่บำเพ็ญมาแล้ว ต่างหากนั้นละเศรษฐีธรรม อยู่ตรงนั้น ไม่ได้มาอยู่กับสรีระทำอะไรก็ทำลงไป

วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

วัดป่าภูกิริยัตตปฏิปทาธรรม จ.ปทุมธานี

จิตท่านก็ภูมิสูง สูงเต็มทีละจิต อาจารย์เจี๊ยะ เคยเล่าภาวนาให้ฟังตั้งแต่อยู่กับหลวงปู่มันด้วยกัน จิตท่านเป็นมาตั้งแต่ต้นนะ ออกบวชทีแรกก็เป็นลูกศิษย์ท่านอาจารย์กงมา แล้วก็ติดสอยห้อยตามเข้ามาถึงพ่อแม่ครูจารย์มั่น จากนั้นก็พากันมาเลย จิตท่านดี

วันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงปู่บัว สิริปัญโญ

วัดป่าหนองแขง จ.อุดรธานี

ตั้งแต่นี้ต่อไปเอาให้เต็มเหนี่ยววันนี้ เพราะมันจวนแล้วนี่ มันไปติดอยู่เท่านี้ เหมือนว่า กระดาษบางๆ ปิดนี้มันมองไม่เห็น กระดาษบางๆ เท่านั้นจะได้รู้เขาทั้งลูกปิดนะ กระดาษบางๆ ปิดไว้มองไม่เห็น เท่านั้นแหละ พอเราเปิดกระดาษ บางๆ ออก เอา ภาวนา นั่นละที่ว่าคานกฏิกัก กำลังพิจารณาไปถึงจุดที่แทบอกเข้าใจว่าหมดแล้ว เราเปิดทางให้เท่านั้นมันก็ลง นี่ละที่ว่าคานกฏิกัก พอมาถึงจุดนั้นแล้ววางลงเลย เหมือนคานกฏิกัก พอจิตทำงานอย่างสนั่นหวั่นไหวหยุดไปแล้วนี้ ดูอะไรก็ดียังดี ๆ อะไรก็ดียังดี ๆ ไฉ่ นี่คานอวิชชาหัก ท่านว่า ท่านพูดเองนะ ว่าคานอวิชชาหักว่า

วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงปู่จันทรโสม กิตติกาโร

วัดป่านาสีดา จ.อุดรธานี

ท่านจันทรโสม ท่านเป็นพระปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเหมือนกับ ได้แก้วสารพัดนึกบรรจุภายในหัวใจ ไปที่ไหน เย็นไปหมด ธรรมเย็นที่หัวใจเท่านั้น ไม่มี อะไรจะเย็นจะอัศจรรย์เท่าธรรมกับใจกลมกลืน เป็นอันเดียวกัน ธรรมจึงเป็นของเลิศเลอ ที่โลกทั้งหลายยอมกราบกันทั้งนั้น อย่างอื่น เขาไม่ยอมกราบง่าย ๆ นะ โลกมนุษย์เรา เฉพาะมนุษย์เราเป็นโลกที่รู้มานะสูงมากนะ แต่ธรรมแล้ว โลกมนุษย์เรานี้กราบก่อน เพื่อนเลย

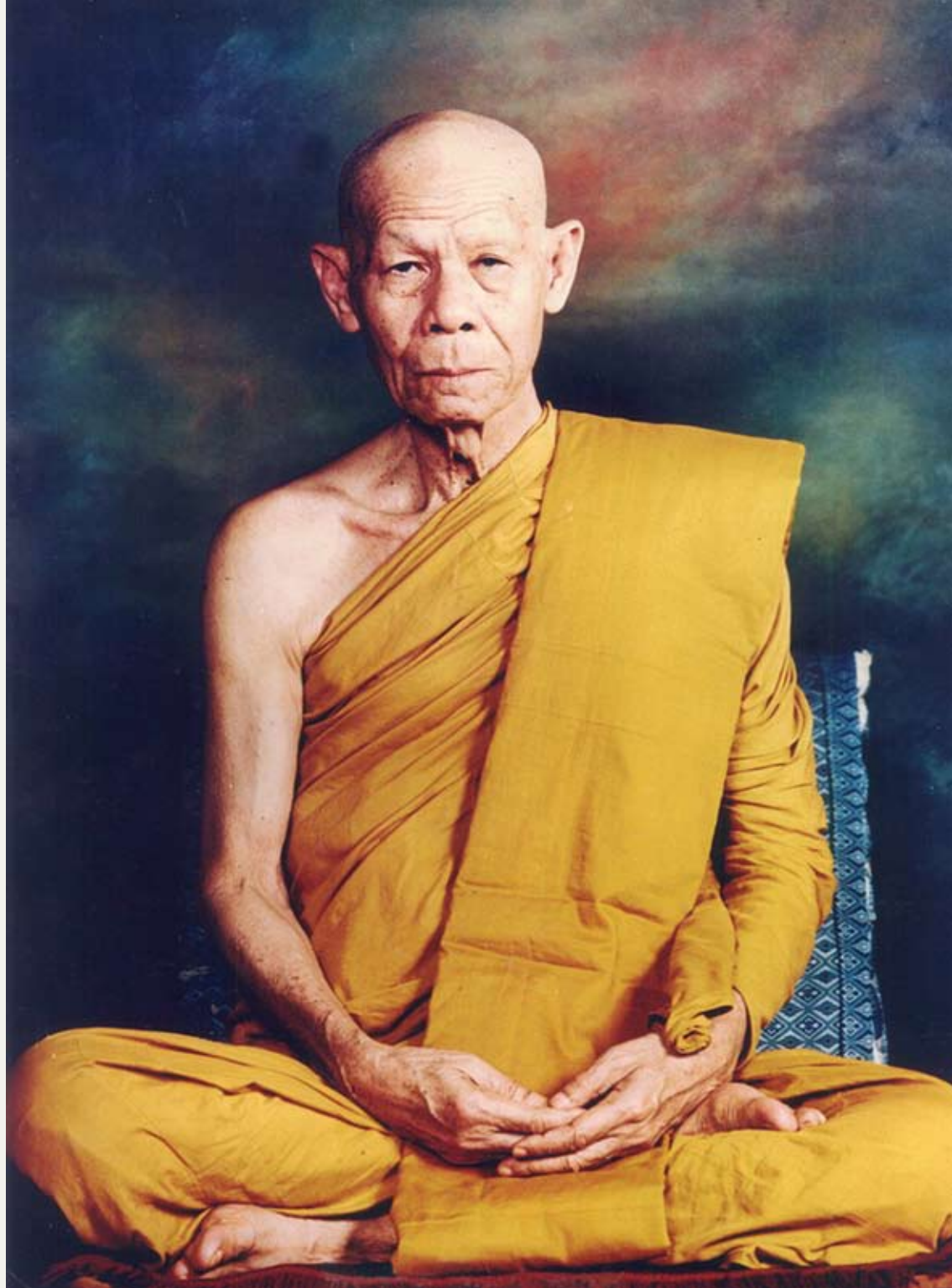
วันที่ ๒๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงพ่อพุทธ ฐานิโย

วัดป่าสาลวัน จ.นครราชสีมา

เจ้าคุณพุทธไม่ใช่คนคับแคบตีบตันอันตู้
ตระหนี่ถี่เหนียว เป็นคนมีเมตตา จิตใจ
กว้างขวาง การทำงานสงเคราะห์โลกเต็มกำลัง
เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราจึงเชื่อเจ้าของเจดีย
ว่าไม่ขาด ว่างั้นเลย สมบูรณ์เป็นลำดับลำดา
ไปเรื่อย ๆ อันนี้ขึ้นกับเจ้าของเหมือนกัน
ขึ้นอยู่ในเจ้าของ ๆ จนได้แหละ รากฐานอยู่นั้น
เช่นอย่างเจดียเจ้าคุณพุทธก็ขึ้น อยู่กับ
เจ้าคุณพุทธ ถ้าหากว่าตัวแกนจัดซิดแล้ว
อะไรก็จัดซิดไปตาม ๆ กัน ถ้าแกนมีรสมีชาติ
เป็นเครื่องดึงดูด อะไรมันก็ดึงดูดเข้ามา
เรื่องบุญเรื่องกรรมเป็นอย่างนั้นนะ เรื่องบุญ
เรื่องกรรมเป็นพื้นฐานสำคัญมากในพุทธ
ศาสนาเรา

วันที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

พระอาจารย์จวน กุลเชฐโฐ

วัดเจติยาศีริวิหาร จ.บึงกาฬ

พระอรหันต์มี ๔ ประเภท ประเภท สุขวิปัสสโก
นี้หมายถึงว่า รู้อย่างสงบเงียบไปเลยไม่บอกขณะ
ท่านสิงห์ทองก็มาเล่าให้ฟัง ผลทุกอย่างก็เป็นที่ยอมรับ
กันแล้ว นี่อัฐิท่านก็กลายเป็นพระธาตุแล้ว ท่านจวน
องค์หนึ่งที่ตกเครื่องบินตายคราวนั้น มีอัฐิกลายเป็น
พระธาตุ ๒ องค์ คือท่านสิงห์ทองกับท่านจวน ที่พระ
๕ องค์ตาย คือลงอัฐิกลายเป็นพระธาตุแล้วก็ดีตรา
ความสิ้นกิเลส หรือดีตราพระอรหันต์อย่างเต็มที่ละ

วันที่ ๒๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงปู่หล้า เขมปัตโต

วัดภูจ้อยก้อ จ.มุกดาหาร

ท่านหล้าภูจ้อยก้อ ก็เคยอยู่หนองผือ
กับเรา พอหลวงปู่มั่นมรณภาพแล้วก็ ติดสอย
ห้อยตามเราไปอยู่ที่ห้วยทราย เราจากห้วยทราย
ไปจันฯ ท่านก็เลยอยู่ที่ภูจ้อยก้อเรื่อยมา นี่อัฐิ
ของท่านก็กลายเป็นพระธาตุ หลายองค์มีละ
พิจารณาสิ

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

หลวงปู่ศรี มหาวิโร

วัดป่ากุง จ.ร้อยเอ็ด

อาจารย์ศรีท่านเป็นผู้มีนิสัย
วาสนากว้างขวาง ในบรรดาสาวกทั้งหลาย
ครั้งพุทธกาลก็มีเป็นคติตัวอย่างเรื่อยมา
จนปัจจุบันนี้ ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย
มีวัชรูปวัชรธรรมากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่
กับนิสัยวาสนา สิ่งเหล่านี้ใครจะเสกสรร
ปั้นยอให้มีให้เป็นขึ้นมาไม่ได้ มันต้อง
เกี่ยวโยงกับต้นนิสัยวาสนาก็คือผู้เป็น
หัวหน้าวัชรูปวัชรธรรมทั้งหลาย อันนี้ท่านศรี
ท่านก็เป็นหัวหน้าวัชรูปวัชรธรรม ท่านอยู่
จังหวัดร้อยเอ็ด ท่านมีวัชรูปวัชรธรรมมาก
ทั้งประชาชนญาติโยมและพระทั้งหลาย
ที่ตั้งเป็นสำนักในบรรดาลูกศิษย์ของท่าน
เป็นร้อยๆ สำนักมีอยู่ทุกภาคๆ นี่ก็คือ
ลูกศิษย์ของท่านที่ลงใจต่อท่าน ปฏิบัติ
ตามท่านเรื่อยมา

วันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

หลวงปู่บุญศรี ญาณธัมโม
วัดป่าน้ำคำน้อย จ.ยโสธร

หลวงปู่สีลา ชันติโก
วัดป่าดงนางยอง จ.ร้อยเอ็ด

หลวงปู่อินทร์ วุฑฒิสารโ
วัดป่ากุง จ.ร้อยเอ็ด

หลวงปู่หว่า จัตตสัลโล
วัดป่าศรีสมพร จ.นครพนม

หลวงปู่สุธน เมธีโร
วัดป่ากุง จ.ร้อยเอ็ด

หลวงปู่ผาง จิตตคุตโต

วัดอุดมคงคาศรีเขต จ.ขอนแก่น

พูดถึงเรื่องพญานาค หลวงพ่อผาง
สำคัญอยู่นะ กับพวกงูพวกพญานาค นี่ละ
อำนาจวาสนาของคน มีฤทธาศักดานุภาพ
ปัจจุบันนี้หลวงพ่อผางขอนแก่น นั้นนะ
ท่านบวชที่หลังเรา ตอนท่านไปเราก็อยู่
ที่นั่นวัดนามน ที่ท่านศึกษาปรารภกับ
หลวงปู่มัน ท่านก็เทศน์อย่างเด็ดทีเดียว
นั่นละท่านได้ธรรมะนั้นละมา ใส่เปรี้ยงๆ
ลงท่านคงเล็งดูแล้ว เหมาะแล้ว ธรรมะ
จึงไม่มีอ่อนข้อเลย เด็ดตลอดจนจบ ใส่
เปรี้ยงๆ เหมือนคนโกรธแค้นกันมาได้
ห้ำหั่นห้ำหั่น ปอมากก็ปรีไต่กันเลย
ว่านั่นเถอะนะ นั่นละผู้เฒ่าได้อันนั้นมา
มาพิจารณาก็ได้คิดตั้งแต่นั้นมา เอาจน
ทะลุไป นี่ละองค์นี้หลวงพ่อผาง

วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๖

พระอาจารย์เสถียร สมาจาโร

วัดวาซุคุ จ.กาญจนบุรี

นั่น องค์หนึ่งพระภิกษุ ชื่อเสถียร ท่านเป็นคนอุตรแล้วท่านไปภาวนาอยู่ทางเขตต่อพม่า เมืองไทย-พม่าเขตต่อ นี่สำคัญมากนะ ชื่อเสถียร บ้านเดิมท่านอยู่อุตร พาพ่อพาแม่ไปอยู่ทางนั้น มีที่สะดวกสบาย การทำมาหาเลี้ยงชีพก็สะดวกทุกอย่างสงบสัจทั้งด้านธรรมทั้งด้านโลก ท่านเลยชวนพ่อแม่ท่านไป ท่านเข้าทำอยู่นะ แล้วได้ประโยชน์ทางนั้น ชื่อเสถียร นู่นอาจารย์ชา ท่านบุญมี ท่านอุทัย ท่านวันชัย หลวงพ่อตัน ท่านปัญญา นี่เพชรน้ำหนึ่ง มีหลายองค์นะนี่ ท่านสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ถ้าเป็นสมัยครั้งพุทธกาลเป็นพระอรหันต์ ทุกวันนี้เทวทัตมันขวางหูขวางใจ ว่าอรหันต์ไม่ได้ เทวทัต คือพระที่ท่านจะรู้กันต้องเป็นนักภาวนาด้วยกัน ได้สนทนากันในวงภายในๆ รู้กันแต่ว่าภายใน นอกนั้นไปท่านเหมือนไม่รู้ไม่ชี้ เพราะฉะนั้นวงกรรมฐานกันมองเห็นกันรู้กันทันที ๆ เพราะทราบจากใจ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

สายมหานิกาย

"...สำนักไหนๆ (เรา) ไปๆ

พอแนะยังใจเราก็ก็นะๆ

เพราะเราสงวนกรรมฐานมาก

คือกรรมฐานนี้ละเราแน่ใจ

จะเป็นผู้ทรงมรรคทรงผล

แทนองค์ศาสดาและสาวก

ทั้งหลายเรื่อยมา

ด้วยภาคปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

เพราะฉะนั้นเราจึงสงวนมาก..."

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

สุปฏิปันโน

เราบอกตรงๆ **ธรรมยุต-มหานิกาย**เราไม่มี มีแต่**สุปฏิปันโน**เท่านั้นเป็นอันเดียวกันเลย เรื่องชื่อนั้นชื่อนี้ตั้งแต่โกเขาก็มิไม่เห็นวิเศษวิโสอะไร ตั้งชื่อแดนสวรรค์ถ้าปฏิบัติเลวทรามดูไม่ได้นะ ตั้งชื่อตั้งนามจึงตั้งไว้พอรู้จัก เป็นกฎเป็นเกณฑ์วรรคนั้นวรรคนี้นี้ไปเท่านั้นเอง สายอาจารย์ชากับหลวงปู่มั่น นี่มันเป็นอันเดียวกันมาตั้งแต่เดิม ตั้งแต่หลวงปู่มั่นเป็นอาจารย์สอนอาจารย์ของอาจารย์ชาอีกทีหนึ่ง อาจารย์เหล่านี้มาเป็นอาจารย์ของอาจารย์ชา แม้อาจารย์ชาเองก็เคยไปหนองผือเหมือนกัน ตอนที่เรายู่ที่นั่น ท่านก็ไปพักอยู่นั้นหลายวัน ไปศึกษาอบรมอยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์มั่น

เราจึงถือเป็นอันเดียวกันหมด สายเดียวกันหมด เพราะเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นด้วยกัน คำว่า**ธรรมยุต-มหานิกาย**ไม่มีสำหรับเราเอง แม้แต่พ่อแม่ครูอาจารย์มั่น ท่านก็ไม่มีจะเห็นได้มีฝ่าย**ธรรมยุต-มหานิกาย**ซึ่งเป็นกรรมฐานด้วยกันมีอยู่ที่นี่ก็เพราะหลวงปู่มั่นไม่ให้ญาติอาจารย์ของอาจารย์ชาเหล่านี้ อาจารย์มีหลายองค์นะ ฝ่ายมหานิกาย อาจารย์ทองรัตน์ อาจารย์กีนรี อาจารย์โหนดอโหนดหลายองค์นะ มาเคารพเลื่อมใสในปฏิปทาของท่าน แล้วพร้อมกันอยากมาขอญัตติ และเป็นลูกศิษย์ของท่าน ท่านบอกว่า “**ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายญัตติแล้ว ท่านทั้งหลายมีพวกมาก ผลประโยชน์ก็จะไม่ขยายออกไป เพราะโลกถือสมมุติ**” ท่านว่าอย่างนั้นนะ

“ญัตติเป็นฝ่ายธรรมยุตแล้ว ฝ่ายของท่านก็จะขาดผลประโยชน์ไป จึงเป็นการคับแคบผลประโยชน์ไม่ค่อยมีมาก” ท่านจึงออกสั่งว่า “ไม่ต้องญัตติ คำว่า**ธรรมยุต-มหานิกาย**เป็นชื่ออันหนึ่งต่างหากส่วน **สุปฏิปันโน อุชุกาย สามิฉิปฏิปันโน** นี่เป็นพื้นฐานของศาสดาองค์เอก ที่ประทานไว้ให้พระสงฆ์ปฏิบัติตัวอย่างนี้ เหล่านี้แลเป็นเนื้อเป็นหนังอันแท้จริง ไม่ได้เป็นอยู่กับ**ธรรมยุต-มหานิกาย** เมื่อพวกท่านทั้งหลายมาญัตติแล้ว บรรดาคณะของท่านก็จะแยก ถือว่านี่มาฝ่ายนี้ หนุนไปฝ่ายนั้น ผลประโยชน์ไม่ค่อยมีมาก เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงไม่ให้ญัตติ เพราะผลประโยชน์เสมอกันหมด ญัตติแล้วผลประโยชน์จะขาดอีกอันหนึ่ง ถ้าเมื่อไม่ญัตติผลประโยชน์จะเพิ่มขึ้น “ท่านเล็งเห็นผลประโยชน์หาผลประโยชน์”

วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

หลวงปู่ทองรัตน์ กันทสาลี

วัดป่ามณีรัตน์ จ.อุบลราชธานี

ลูกศิษย์ของท่านฝ่ายมหานิกาย
ไปศึกษาอบรมกับท่านน้อยเมื่อไร เป็น
ลูกศิษย์ๆ ไปศึกษาอบรมกับท่านมีเยอะนะ
นับตั้งแต่ อาจารย์ทองรัตน์ อาจารย์กนิรี
เราจำไม่ได้ สำหรับท่านบรรยายให้ฟังหมดนะ
หลวงปู่มัน ก็ลูกศิษย์ของท่านนี้ ท่านไม่ได้
ว่าธรรมยุตไม่ได้ว่ามหานิกายนี้ ท่านถือ
เป็นลูกศิษย์ศากยบุตรด้วยกันทั้งนั้น ขอให้
ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเถิดท่านว่านั่น

วันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๔

หลวงปู่มี ญาณมุนี

วัดป่าสูงเนิน จ.นครราชสีมา

อาจารย์มีสูงเนิน นี่อัฐิของท่าน กลายเป็นพระธาตุ โอ้ย วันนั้นรู้สึกท่านดีใจ ท่านแสดงอาการอย่างชัดเจนมาก ก็เรานุก เข้าไปหาท่านในเขา ท่านอยู่ในเขาที่มวกเหล็ก พอดีเรามีโอกาสไปทางนั้นเราก็เลยนุก เข้าไปหาท่านเลยละ ไปท่าน..โอ้ย ท่านมหา ไปได้ได้อย่างไร ขึ้นเลยละนะ ท่านแสดง อาการความดีใจตื่นเต็นนะ เมตตาหลาน เราเนี่ยเหมือนหลานท่าน ท่านแก่กว่าเรา ท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มันมานานนะ อาจารย์มีสูงเนิน

วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

หลวงปู่กีนรี จันธิโย

วัดกัณตศิลาवास จ.นครพนม

อาจารย์กีนรีที่เป็นอาจารย์ของ
อาจารย์ชา มาศึกษาอบรมกับท่าน ท่านก็มา
ขอญัตติ ท่านสั่งเองเลยไม่ต้องญัตติ ทั้งสอง
นิกายนี้สังคมยอมรับสมบรูณ์แบบแล้ว ไม่เป็น
สักคาวรณ มัคคาวรณ คือไม่ห้ามมรรคผล
นิพพาน สังคมยอมรับแล้วสมบรูณ์แบบ ให้ตั้ง
หน้าตั้งตาปฏิบัติ ถ้ามาญัตติเสีย โลกมันถือ
สมมุติ พอมาญัตติปัจุบันนี้ท่านทั้งหลายมีเพื่อน
ฝูงมากมายมาเข้าเจียบ ๆ พวกนั้นก็ขาดผล
ประโยชน์ เพราะฉะนั้นจึงไม่ให้ญัตติ ท่านสั่ง
เลย ท่านพูดเอง ไม่ให้ญัตติ ลูกศิษย์ตถาคต
ทั้งมหานิกายทั้งธรรมยุต สังคมยอมรับกัน
หมดแล้วสมบรูณ์แบบด้วยความเป็นพระด้วย
กัน และไม่ห้ามมรรคผลนิพพาน มีสิทธิที่จะได้
มรรคผลนิพพานจากการปฏิบัติของตนทั่ว
หน้ากัน

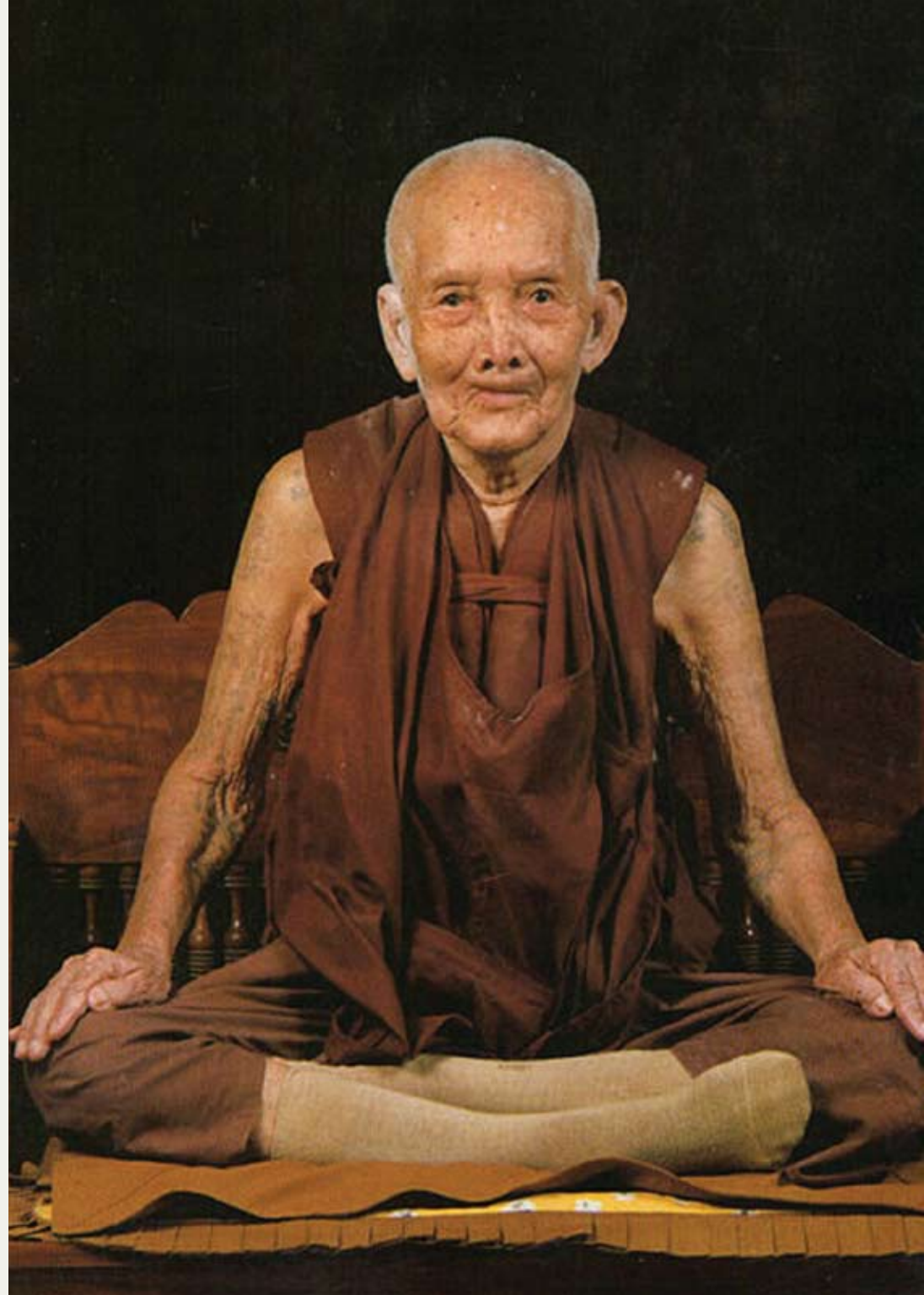
วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

หลวงปู่บุดดา ถาวโร

วัดกลางชูศรีเจริญสุข จ.สิงห์บุรี

หลวงพ่อบุดดา อายุ ๑๐๐ ปีพอดี ผู้เฒ่าก็สำคัญ อยู่ถึงร้อยปีนี่พอแล้วละ เป็นว่า หลวงพ่อบุดดานี้เป็นพระสำคัญอยู่นะ ทางด้าน จิตใจสำคัญอยู่ แต่ข้างนอกพวกนั้นเอาไปถลุง หยอดแหละ พวกผีพวกเปรตนะ ทางภายนอก ถูกเขาถลุงหมดแหละ ก็ผู้เฒ่าปล่อยแล้วนี่ ว่าอะไรก็ปล่อยไปเลย พวกนั้นก็สนุกถลุงแหละ คู่กันนะกับเราก็คือ แต่ไม่ได้พูดธัมมะธัมมโมกข์ โดยเฉพาะ แต่พอเชื่อแนใจแล้ว ผู้เฒ่านี้เป็น พระสำคัญ ในสำนักนวิหารพูดอะไรออกมา มันก็แปลก ๆ อยู่ มันแปลกมาจากใจนั่นละ จะมาจากไหน ใจไม่แปลกมันก็ไม่แปลก ถ้าใจ แปลกมันแปลกทั้งนั้นนะ กิริยาแสดงออกมา มันแปลกมันแปลกออกมาจากหัวใจนะ ผู้เฒ่า สำคัญอยู่องค์หนึ่ง

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

หลวงพ่ocha สุภัทโท

วัดหนองป่าพง จ.อุบลราชธานี

“...ผมสนิทสนมกับอาจารย์ชา
มานาน ได้คุยธรรมะทางด้านภายในกันแล้ว
หายสงสัย จึงบอกได้ตรงๆ ว่า อาจารย์ชา
นี่คือเพชรน้ำหนึ่ง ถ้าจะพูดในสมัย
พุทธกาลท่านว่า พระอรหันต์องค์หนึ่ง
นั่นเอง...”

วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

ทางวัดหนองป่าพงผมก็ไป ไปเทศน์ที่อุบลฯ ไปพักที่วัดหนองป่าพง ที่อื่นผมไม่สนใจ วัดกรรมฐานอยู่ที่ไหนบุกเข้าไปเลยละ ผมไปทีไรผมก็ไปพักวัดหนองป่าพงทุกทีเลย ผมสบายใจ ผมเย็นใจ มองดูทุกสิ่งทุกอย่างของพระขึ้นใจ นี่ละความชื่นใจคือ พระผู้มีธรรมแล้วชื่นใจด้วยกัน จากนั้นได้โอกาสผมก็ไปนั่นทาง อ.เดชอุดม (วัดเขื่อนสิรินธร) นั่นละพระวัดหนองป่าพงท่านพาไป รู้แต่ว่าวัดนั้นเหมาะสมมากก็เลยเผด็จพระบ้าง หากว่าพอเป็นไปได้พระที่วัดหนองป่าพงเราก็รู้สึกว่ามีหลายองค์พอสมควร สถานที่นี้ ก็ไม่ทำความเพียรให้ด้อยลงต่างจากวัดหนองป่าพง เป็นสถานที่สงบสงัดยิ่งกว่านั้นอีก ควรจะมีพระอยู่สืบเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ผมว่านั่นนะ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

ธรรมดาโลกเราต้องถือสมมุติ คณะนั้นคณ่นี้ เมื่อท่านเหล่านี้มาญาติเสียแล้ว บรรดาเพื่อนฝูงที่เป็นสายเดียวกันก็จะ เข้าหาลำบาก เพราะฉะนั้นจึงไม่ให้ญาติ เพื่อจะเปิดทางให้บรรดาเพื่อนฝูงทั้งหลายเข้ามาแล้วได้เป็นประโยชน์อันกว้างขวาง ท่านว่าอย่างนั้น ก็เป็นจริง ๆ เห็นไหม สายอาจารย์ชากว้างขนาดไหน อาจารย์ชาก็เคยไปอยู่วัดหนองผือด้วยกันนี่นะ ตอนที่ท่านไป ศึกษาอบรมเราก็อยู่ที่นั่น ถึงคุ้นกันมาตั้งแต่โน้นละกับอาจารย์ชานะ ที่นี้ท่านก็มา..อาจารย์ชา ที่หนองป่าพงเราก็ไป ไปเวลาไหน เราไปพักหนองป่าพง เราไม่พักที่อื่นนะ ไปทีไรเราไปพักหนองป่าพง วัดอาจารย์ชานั้นแหละ เป็นอย่างนั้นตลอดมา

ทางอุบลฯ ไปหมดแหละสายกรรมฐานอยู่ที่ไหน ๆ เราไปหมด จนกระทั่งถึงเขื่อนสิรินธรที่ไหน ๆ วัดป่าเป็นสายของหนองป่าพง เราไปพักหนองป่าพงแล้วก็ให้พระที่วัดหนองป่าพงพาไป สำนักไหน ๆ ไป ๆ พอแนะยังงี้เราก็แนะ ๆ เพราะเราสงวนกรรมฐานมาก คือกรรมฐานนี่ละเราแน่ใจ จะเป็นผู้ทรงมรรคผลแทนองค์ศาสดาและสาวกทั้งหลายเรื่อยมา ด้วยภาคปฏิบัติปฏิบัติชอบ เพราะฉะนั้น เราจึงสงวนมาก พระกรรมฐานอยู่ที่ไหนนี่คือกองแห่งธรรมจะอยู่ที่นี้ ธรรมจะออกเงยขึ้นที่นี้ เพราะฉะนั้นเราถึงไป ถ้าเป็นกรรมฐาน อยู่ที่ไหน อย่างไรทางกรุงเทพก็เหมือนกัน อยู่ทางด้านตะวันออกทางเมืองชลก็เหมือนกัน เราไปเรื่อยนะ พอไปถึงกรุงเทพแล้ว เราก็ไปเขาฉลาก แล้วก็แถวนั้น เขาเขียวเขาอะไร

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมีมากน้อยชุ่มเย็นไปตามลำดับลำดับานะ ไม่เหมือนพระโกโลโกโสขวางบ้านขวางเรือน ขวางชาติศาสนา ขวางหุขวางโลก พระไปไหนมีความยิ้มแย้มแจ่มใส ชื่นตาชื่นใจ กราบไหว้บูชาไม่มีวันจิตจาง นี่คือธรรม พอเห็นพระก็เท่ากับเห็นธรรม ได้ยินเสียงพระก็คือได้ยินเสียงอรรถเสียงธรรม กราบไหว้บูชาพระ ก็คือกราบไหว้ธรรมนี้ ระลึกพระเมื่อไรก็เท่าระลึกถึงธรรมเมื่อนั้น นี่แหละพระกับธรรมก็ใกล้ชิดติดพันอยู่ด้วยกัน คือพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่นิยมนิกายใด อันนั้นเป็นชื่อเป็นนามให้กิเลสหลอกหลวง ต้มตุ๋น ให้แยกเป็นฝักเป็นฝ่ายแตกร้างกัน พระของพระพุทธเจ้าจริง ๆ แล้ว ไม่ว่านิกายใดเป็นศากยบุตร ลูกพระพุทธเจ้าด้วยกันทั้งนั้น มองเห็นหน้ากันยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยอรรถด้วยธรรม มีความเคารพจริงใจต่อกันทันทีสนิทสนมกันประหนึ่งว่าพ่อแม่เดียวกัน

วันที่ ๒๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

ณ วัดมาบจันทร์

พระสวาท

วันหนึ่งผมไปเทศน์ที่วัดมาบจันทร์ ไปวัดมาบจันทร์ ท่านอะไรนะเป็นสมภารอยู่ที่นั่น ตอนกลางวันได้ไปพักอยู่ที่นั่น ตอนบ่ายก็ไปเทศน์ที่ท่าเรือ เทศน์ที่วัดมาบจันทร์ก็เทศน์เต็มเหนี่ยวเหมือนกัน เห็นเพื่อนฝูงตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ธรรมะออกเอง ไม่ต้องบอกหรอก ถ้าไม่ตั้งใจปฏิบัตินี้ โอโฮ ไขตูธรรมนี้ไขแล้วไขอีก ถ้ามาแตกกระจัดกระจายแล้วแตกไปเลย ไม่เป็นอรรถเป็นธรรม ถ้าควรจะออกแล้วไม่ต้องบอก ฟุ้งทันทีเลย ธรรมออกในที่สะอาด ที่สกปรกธรรมไม่ออก สกปรกเท่าไรยิ่งแล้วกัน

วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

หลวงพ่อเลี่ยม ฐิตธัมโม วัดหนองป่าพง จ.อุบลราชธานี

หลวงพ่อบุญชู ฐิตคุโณ วัดป่าโพธิญาณ จ.อุบลราชธานี

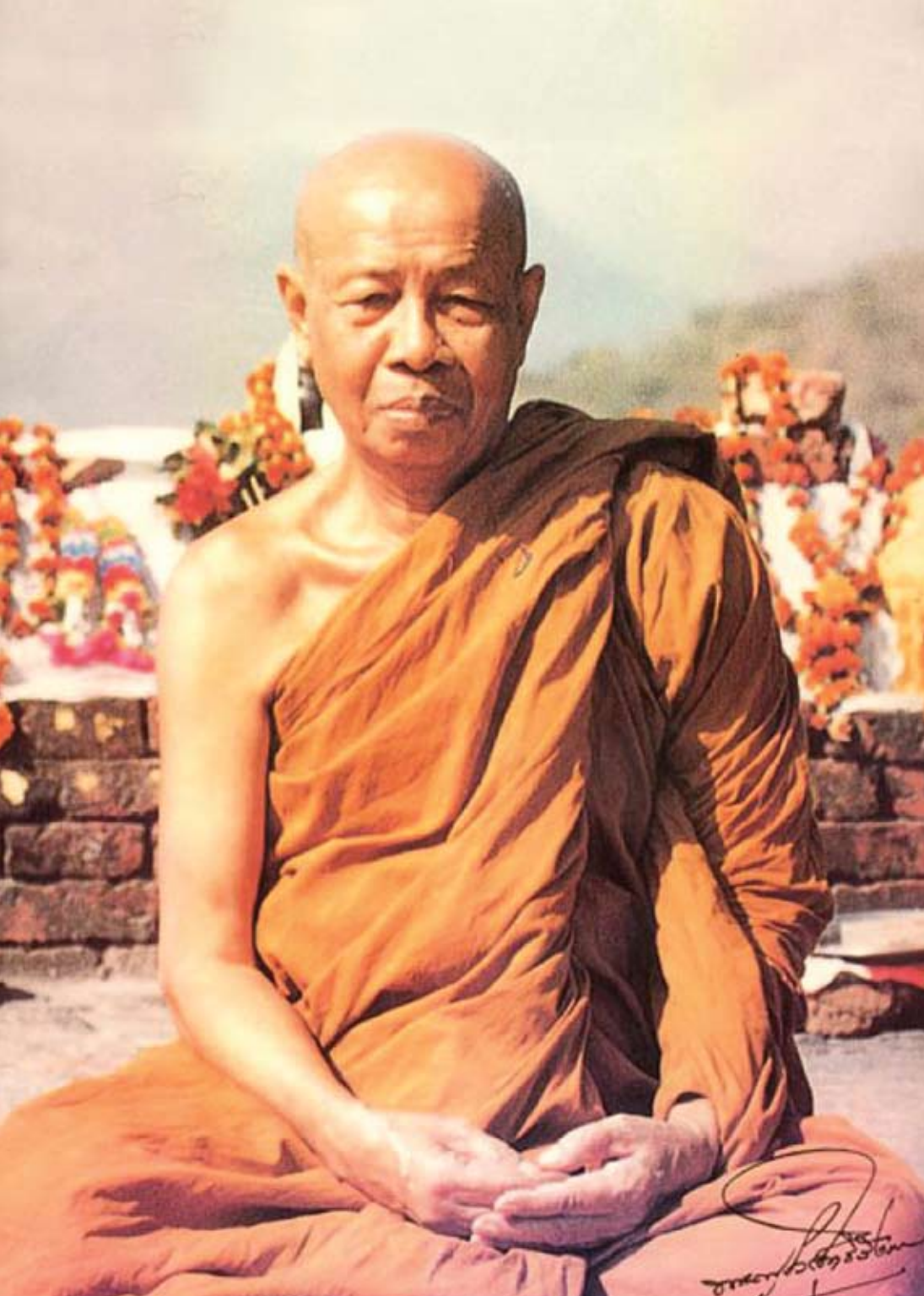
พระอาจารย์ประสพไชย กันตสีโล
วัดจิตตภาวนาราม จ.ปทุมธานี

พระอาจารย์อนันต์ อภิญาโน
วัดมาบจันทร์ จ.ระยอง

พระอาจารย์อัครเดช ธีรจิตโต
วัดบุญญาวาส จ.ชลบุรี

หลวงพ่อไช่ สุชีโว

วัดปาลิไลยวัน จ.ชลบุรี

ที่ไหนเป็นสถานที่ปฏิบัติดี
ปฏิบัติชอบเราเข้าหมด อย่างท่านไช่
ทางเมืองชลกับเราก็คืออันเดียวกัน
กับวัดป่าบ้านตาด วัดเขาเขียววัดเหล่านี้
เป็นอันเดียวกับวัดเรา เราไปหมด
เขาฉลากนี้ เราก็คือไม่รู้กี่ครั้ง ตั้งแต่สมัย
ท่านอาจารย์ไช่อยู่นั้นท่านนิมนต์ไปพัก
เป็นประจำ ที่เขาฉลากเราก็คือเคยไปพัก
เป็นสถานที่สงบสงัด อาจารย์ไช่ท่านปฏิบัติ
ดีปฏิบัติชอบ คู่กันมาตั้งแต่ท่านอายุ
พรรษาอย่างน้อยๆ นู่น

วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

วัดเขาฉลากก็ตั้งแต่ ๓๐ กว่าปีแล้วนะผมเคยไปพักอยู่ที่วัดเขาฉลาก
แม้แต่ผมไปพักอยู่ที่โน้นผมก็มา ไปพักอยู่ที่พัทยา หลีกแขกหลีกคน ตอนนั้น
หมอลำกำชับกำชาไม่ให้รับแขก โห่ย อยู่ที่นี่ไม่ได้ไม่ได้รับแขก ขโมยหนีเลย
ไม่ให้ใครทราบนะ ออกโน้นออกนี่ปั๊บถึงชลบุรี ถามหาสำนัก เราไปพักอยู่
ในสวนเล็กๆ ข้างทางทิศใต้วัดช่องลม เหมาะดีนั้น ผมก็เลยปลูกศาลาเล็ก
หลังหนึ่ง เป็นศาลากรรมฐาน เทศอนกิริต ทุกอย่างแน่นหนามั่นคงหมด กะว่า
ประมาณสัก ๕-๖ องค์กรก็เห็นจะพอดี ทำศาลาเล็กหลังหนึ่ง แล้วก็ปลูกกุฏิขึ้น
อีก ๓ หลัง ผมไปพักอยู่ที่นี่นั้น นั่นก็สบายดี เป็นเวลานาน ผมพักอยู่นั้นผมก็ไป
ที่วัดเขาฉลาก ผมไปอยู่เรื่อย กลางวันผมไปนอนอยู่วัดเขาฉลาก
ดินเขา สบายๆ เย็นๆ ผมมา

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

หลวงปู่ทา จารุธัมโม

วัดถ้ำชัยมณี จ.นครราชสีมา

หลวงพ่อกาท่านก็บำเพ็ญความดีงามมา
ท่านรู้สึกว่ามีอุปสรรคภายในจิตใจของท่าน
เรื่องตาย ตายด้วยกัน แต่ผู้หนึ่งทำความดีงาม
ตายก็ไปด้วยความอุปสรรค แต่ผู้สร้างตั้งแต่ความ
ชั่วช้าลามกใส่ตัวเองตายแล้วไฟเผาทั้งเป็น แล้วก็ไป
เผาในเมืองฝูจิก เรายังไปปลบลังว่าเมืองฝูไม่มี
เวลาไปเจอเข้าแล้วมันหายไปเสียแล้ว สลายไปแล้ว
จำเป็นต้องจมอยู่ในนรกก็ก๊อปก็ก๊อปก็ว่าได้
ฟื้นตัวขึ้นมา

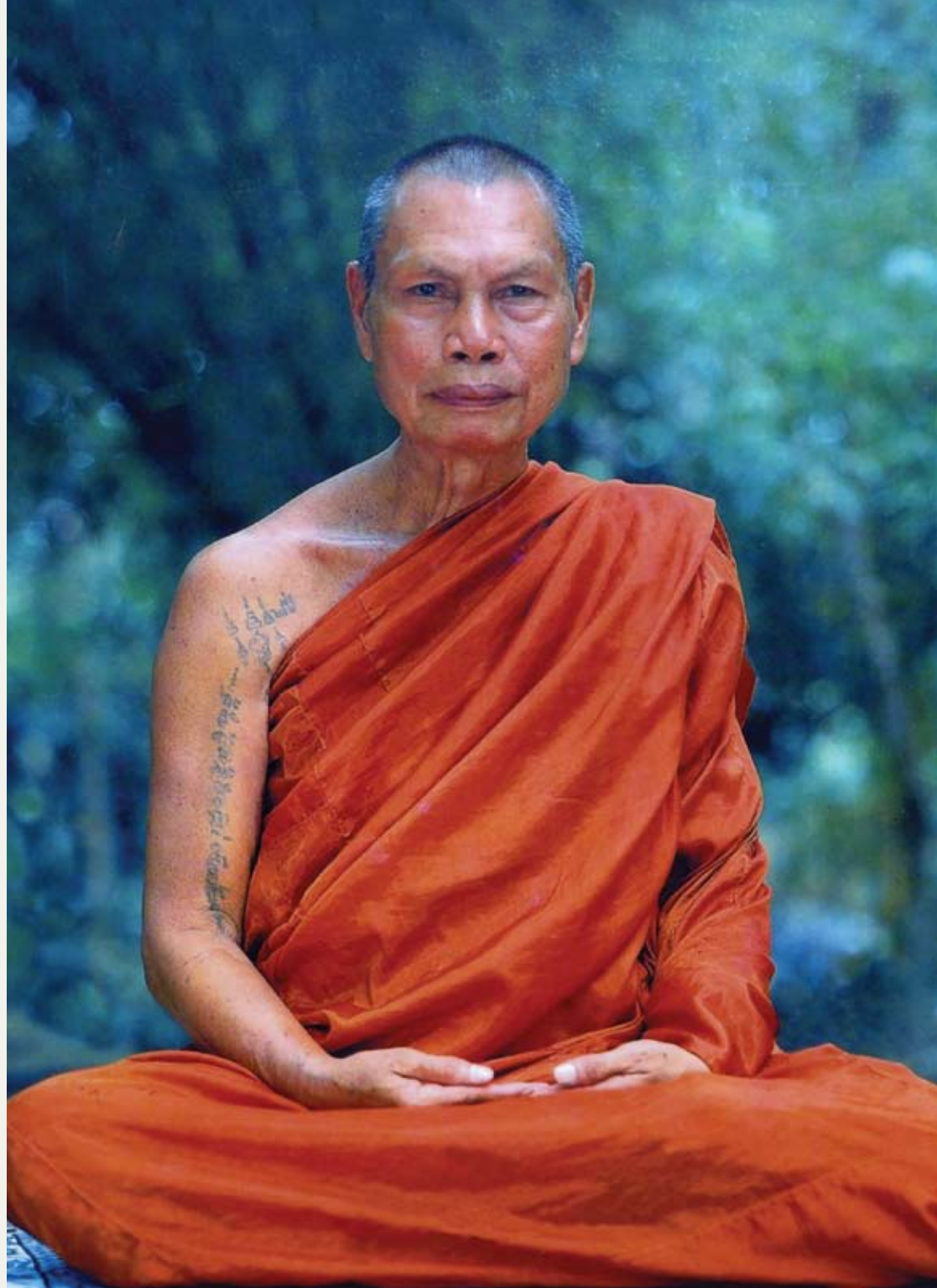
วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

หลวงพ่อสังวาลย์ เขมโก

วัดทุ่งสามัคคีธรรม จ.สุพรรณบุรี

หลวงพ่อสังวาลย์เป็นครูบาอาจารย์องค์สำคัญมากทีเดียว สนทนกันมากกับเรา ตายใจกันเลย นิสัยมันเข้าส่วนรวมเหมือนกัน การทำบุญให้ทานเพื่อส่วนรวมๆ ท่านมีนิสัยอย่างนั้น เราก็เป็นนิสัยอันเดียวกัน รู้สึกว่าเข้ากันได้สนิทนะหลวงพ่อสังวาลย์ ดีละวันนี้ได้มาเยี่ยม พ่อตายลูกยังอยู่ ให้สืบทอดมรดกการประพฤติปฏิบัติ อธิษาศัยใจคอกว้างขวางเหมือนพ่อนะ พ่อคือหลวงพ่อสังวาลย์ เข้าใจเธอเท่านั้นละ เราสนิทกันมากกับหลวงพ่อสังวาลย์ เพราะฉะนั้นมองเห็นอย่างนี้ จึงเป็นเหมือนลูกเหมือนหลานไปตามๆ กันหมดเลย เป็นเหมือนลูกเหมือนหลานไปตามๆ กันหมด เพราะต้นใหญ่คือหลวงพ่อสังวาลย์กับเรา

วันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

อภาลิกรรม

ชาติชั้นวรรณะใดก็ตาม หลักธรรมวินัยพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นศาสดาองค์เอกถูกต้องแม่นยำ แนะนำสั่งสอนใครนำไปปฏิบัติเรียบไปหมด อย่างมาจากที่ไหนเอาคำสอนของพระพุทธเจ้าครอบเข้าไปแล้วเรียบหมด เหมือนผ้าพับไว้ เป็นอย่างนั้นของดี อะไรเรียกรวดสาดกระจายอยู่นี้ของดีคือธรรมเก็บรอบเข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเลย

อย่างศาสนาก็คือพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาที่แท้จริง ถูกต้องแม่นยำ แล้วการปฏิบัติก็เห็นผลอย่างนั้นจริง ๆ **อย่างว่าพระอรหันต์เดี๋ยวนี้ทุกวันนี้ ว่าพระอรหันต์ขาดไปจากพุทธศาสนาหรือ ไม่ขาด มีอยู่ทั่ว ๆ ไปจากท่านผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ถ้าปฏิบัติเลว ๆ ศาสนาใดก็เถอะแหลกหมด ตั้งใจปฏิบัติดีก็คือแบบพุทธศาสนาเป็นแบบฉบับที่เหมาะสมที่สุดเลยละ** คือเราปฏิบัติไปพิจารณาไปตามปฏิปทาการดำเนินของพระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลาย ท่านพาการดำเนินมาอย่างไร ถูกตามร่องรอยแห่งความเป็นพระอรหันต์ เพราะอย่างนั้นพระอรหันต์จึงไม่สูญจากโลกเมื่อมีผู้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามธรรมของพระพุทธเจ้าอยู่

ไม่มีละ **อภาลิโก** หมายความว่าไม่มีกาลสถานที่ ขอให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเท่านั้น คือปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อคำสอนของท่านนั้นละมรรคผลนิพพานจะอยู่จุดนั้น ไม่อยู่ที่เราคาดเราหมายไว้ว่าเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนมรรคผลนิพพานจะหมดจะสิ้น ไม่มี สิ้นเดี๋ยวนี้ก็ได้ถ้าไม่มีใครปฏิบัติตามคำสอนเพื่อมรรคผลนิพพานแล้วสิ้นเดี๋ยวนี้ก็ได้ ถ้ายังมีผู้ปฏิบัติอยู่ **อภาลิโก** คือธรรมของพระพุทธเจ้าไม่มีกาลสถานที่เวลา มีหมด สามารถที่ตัดดวงเอามรรคผลนิพพานได้ด้วยกันทั้งนั้นละ

วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ขอให้พระลูกพระหลาน ตลอดประชาชน ลูกหลานทั้งหลายจำเอาการพูดทั้งนี้เราพูดเอาเป็นแบบฉบับได้เลย เพราะหลวงตาไม่สงสัยแล้ว สิ่งเหล่านี้ถอดออกมาจากหัวใจทั้งนั้น วิธีการดำเนินแบบไหนๆ ถอดออกมาจากการดำเนินของตัวเอง จนกระทั่งรู้เห็นประการใด ถอดออกมาหมด จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น จิตมันผ่านไปก็บอกว่าผ่านไป หลุดพ้นก็บอกหลุดพ้น เพื่อเป็นแบบเป็นฉบับ แล้วปลุกจิตปลุกใจ เพื่อเป็นกำลังใจของผู้บำเพ็ญทั้งหลาย ว่ามรรคผลนิพพานไม่ได้อยู่ตามดินฟ้าอากาศ ไม่ได้อยู่ตามเวล่ำเวลา เวลานั้นสั้นเวลานี้สุด พระพุทธเจ้านิพพานอยู่เมืองอินเดีย เราอยู่เมืองไทยนี้ไม่มีหวังแล้ว นั่นมันคิดไปอย่างงั้นนะ

นี่มันไม่ใช่ **อกาลโก** มันเป็น **กาลโก** คือเอากาลเอาเวลามาเหยียบมาบีบบีบี่สี่ไฟการบำเพ็ญธรรม มันก็เข้ากันไม่ได้ กิเลสมันไม่เห็นมีเวล่ำเวลา ความโลภเกิดได้ตลอดเวลา ความโกรธ ราคะตัณหา เกิดได้ตลอดเวลา ที่นี้การบำเพ็ญธรรมเพื่อดับกิเลสทั้งหลายเหล่านี้ทำไมจึงดับไม่ได้ตลอดเวลา เพราะเป็นของคู่เคียงกัน ดับกันได้ทั้งนั้น เราอย่าไปกล่าวถึงเรื่องสมัยนั้นสมัยนี้ อย่าไปคิด เป็นเรื่องกิเลสหลอกหลวงทั้งนั้น ให้บำเพ็ญตัวเอง กิเลสจริง ๆ เกิดอยู่กับใจของเรา ไม่ได้เกิดอยู่กับกาลนั้นสถานนี้นะ มันเกิดอยู่กับใจ ให้แก่ตัวเอง ด้วยอรรถด้วยธรรมตลอดเวลา

วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

พระธรรมเทศนา

โดย

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน

เอาให้หนักนะ เรื่องการชำระจิตใจ

อาจารย์ชากับเราสนิทกันมานาน ทางด้านจิตใจได้คุยกันแล้วเป็นที่ลงใจ อาจารย์ชาเป็นพระเพชรน้ำหนึ่ง ลูกศิษย์พ่อแม่ครูจารย์มันเหมือนกัน ท่านเคยไปรับการอบรมอยู่ที่วัดหนองผือ ซึ่งเราก็อยุ้นั้นเวลานั้น ท่านเป็นลูกศิษย์ท่านอาจารย์ทองรัตน์ คือท่านอาจารย์ทองรัตน์ ท่านอาจารย์มี จังหวัดนครราชสีมา นี่เป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มนเรา ไปศึกษาอบรม ท่านอาจารย์ทองรัตน์ ท่านอาจารย์กนิรี ท่านอาจารย์มี ใครราช ไปอบรมศึกษา เป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มนเรา แล้วอยากจะปฏิบัติเป็นฝ่ายธรรมยุต

หลวงปู่มนท่านบอกว่า เรื่องชื่อนั้นไถ่มันก็มี ฟังทุกคนนะ เป็ด ไก่ มันมีทั้งนั้นละเรื่องชื่อเรื่องเสียง ไม่ถือเป็นประมาณ เอาหลักธรรมวินัยเป็นจิตใจของพระ เป็นเพศของพระ เป็นเนื้อหนังของพระ มรรคผลนิพพานไม่ได้กีดกันสำหรับผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ หากว่าท่านทั้งหลายได้มาปฏิบัติเสีย โลกเขาถือกัน สมมุติถือกัน ท่านทั้งหลายก็จะไม่มีเพื่อนฝูงที่จะทำประโยชน์ให้แก่โลกมาก ถ้าเมื่อได้ปฏิบัติมาเป็นฝ่ายธรรมยุตเสีย ธรรมดาโลกก็จะถือเป็นหมู่เป็นคณะ เป็นธรรมดาของโลกมาอย่างนั้นดั้งเดิม ผลประโยชน์ที่จะได้จากการปฏิบัติเกี่ยวกับฝ่ายพระด้วยกันก็จะมีน้อย

ไม่ต้องปฏิบัติ ท่านสังเลยนะ มัคคาวรณ สัคคาวรณไม่มี เพศก็ตั้งขึ้นแล้ว ทางสังคมยอมรับกันทั้งธรรมยุต มหานิกาย นี่เป็นความยอมรับทั่วหน้ากันแล้วในสังคม ส่วนธรรมวินัยก็เป็นที่เปิดทางให้แล้วสำหรับผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ ไม่มีคำว่านิกายนั้นนิกายนี้ ขอให้เป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบเท่านั้น เป็นศากยบุตรของพระพุทธเจ้าได้เสมอหน้ากันหมด นี่หลวงปู่มนท่านแสดง

ผมสงสารเพื่อนฝูงของท่านมีจำนวนมาก ถ้าท่านทั้งหลายปฏิบัติเสียแล้วหมู่เพื่อนก็จะเข้ากันไม่ติด ไม่ต้องปฏิบัติแหละ เพื่อกระจายผลประโยชน์ให้แก่เพื่อนฝูงมากมายก่ายกอง คำว่าเพื่อนฝูงได้แก่ ธรรมยุต มหานิกาย ที่เขาดังชื่อกันอย่างนั้น สำหรับหลวงตาบวเองใครจะว่าบ้างก็ตามไม่มีชื่อ ตั้งไว้อย่างนั้นโก้ๆ ไปอย่างนั้นละ ธรรมยุต มหานิกาย ใครก็ตามถ้าปฏิบัติไม่ดีแล้วจะเป็นเทวดามาจากฟ้าก็ไม่เป็นประโยชน์อะไรแหละ ถ้าตั้งใจปฏิบัติดีตามหลักธรรมวินัยสมบูรณ์แบบตามพระแล้ว มัคคาวรณ สัคคาวรณ ไม่มีเปิดทางโล่งเพื่อมรรคผลนิพพานด้วยกันทั้งนั้น

อันนี้เราเองก็ดีไม่สนใจกับว่านิกายนั้นนิกายนี้ ขอให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเท่านั้นเราเป็นที่พอใจ เข้าได้สนิททันทีเลย จะเป็นนิกายเดียวกัน ชื่อเดียวกันก็ตาม ถ้าปฏิบัติไม่ดีแล้วไม่เข้าหน้านะ ไม่อยากมองดูจนกระทั่งหน้าจะว่าอะไร ธรรมวินัยเป็นเครื่องบังคับ หรือเป็นเครื่องยืนยันว่าจะเข้ากันได้สนิทหรือไม่สนิทเพราะอะไร ถ้าธรรมวินัยการปฏิบัติเข้ากันได้แล้ว เป็นศากยบุตรเหมือนกันหมด

วันนี้ผมก็ได้มาเยี่ยมท่านทั้งหลาย ผมไปทุกแห่งนั่นแหละทางไหนก็ไป หนองป่าพงก็ไป เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ไป ไปอุบลฯ ก็เข้าไปแวะ หนองป่าพง ผมสนทนากับอาจารย์ชามานาน ได้คุยธรรมะทางด้านภายในกันแล้วหายสงสัย จึงบอกได้ตรง ๆ ว่า อาจารย์ชา นี่คือเพชรน้ำหนึ่ง ถ้าจะพูดในสมัยครั้งพุทธกาลท่านว่า พระอรหันต์องค์หนึ่งนั่นเอง แต่ทุกวันนี้กิเลสมันหนามันแน่น พูดเรื่องอรรถ เรื่องธรรมเรื่องมรรคผลนิพพานไม่ได้นะ กิเลสมันรุ่มดี ธรรมะจะออกไม่ได้

คราวนี้จะเป็นคราวเปิดโลก ช่วยชาติของเรา ผมเองคือหลวงตาบัว เป็นผู้นำธรรมะพระพุทธเจ้ามาเปิด ตีปากกิเลสให้ แหกเหลวหมดไม่ให้มีเหลือ เพราะมันเหยียบย่ำทำลายศาสนาเรามาแล้ว กันทางมรรคผลนิพพานไม่ให้มี ผู้ปฏิบัติศีลธรรมนี้ ไม่มีมรรคผลนิพพานไม่มี ปฏิบัติจนตายก็ไม่มีมรรคผลนิพพาน นี่กิเลสมันปิดไว้ขนาดนั้นนะ มันหนาขนาดไหน

ใครเป็นเอกในโลกอันนี้ คือพระพุทธเจ้าเป็นเอก ศาสนาออกมาจากท่านผู้เป็นเอก สวากขาตธรรมตรัสไว้ชอบแล้วทุกอย่าง ไม่มีอะไรบกพร่อง กิเลสมันได้เห็นมรรคผลนิพพานมาจากที่ไหน มันถึงมากล้าหาญหน้าด้านหลอกลวงโลกจนกระทั่งวันนี้ว่า บุญไม่มี บาปไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี นิพพานไม่มี นี่คือกิเลสตัวตบอดหน้าด้านที่สุด มันกำลังปิดหูปิดตาปิดจิตปิดใจของชาวพุทธ เราให้วิ่งไปตามมัน มรรคผลนิพพานกลายเป็นขี้หมูราขี้หมาแห้งไปแล้วเวลานี้ นี่เรานำมาเปิด

เราปฏิบัติจริง ๆ ตามหลักศาสนธรรม ตั้งแต่การเรียนมาเราไม่เคยได้ตำหนิติเตียนในศีลของเราว่าต่างพร้อยแม้ชนิดหนึ่ง เป็นที่ภาคภูมิใจในการศึกษาเล่าเรียน ศีลเราสงวนรักษามากที่สุด ภาคภูมิใจ เวลาออกปฏิบัติจึงไม่มีความเคลือบแคลงสงสัยในศีลของตนว่าต่างพร้อย มีความภาคภูมิใจเต็มล้นเต็มส่วนในศีลของตน จากนั้นก็ก้าวออกปฏิบัติตามหลักศาสนธรรมที่ท่านสอนไว้ เฉพาะอย่างยิ่งคำว่าปฏิบัติก็ได้แก่จิตตภาวนา ชำระจิตใจตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ตั้งแต่สมถกรรม วิปัสสนากรรม ก้าวขึ้นไปจนกระทั่งวิมุตติธรรม ออกจากจิตตภาวนาเป็นสำคัญมากอันดับหนึ่ง

นี่ก็ได้ออกปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถ คำว่าสมาธิที่เรียนในตำรับตำรา เป็นชื่อเป็นเสียงเป็นกระดาดานั้น เข้ามารวมอยู่ในหัวใจผู้ปฏิบัตินี้ สมาธิได้ปรากฏขึ้นแล้วในหัวใจของเรา ไม่สงสัยแล้วว่าสมาธิเป็นอย่างไร แต่เวลาเรียนอยู่นั้นสงสัยตลอด ว่าสมาธิเป็นยังไง ๆ สงสัย เพราะเพียงความจำเฉย ๆ ความจริงไม่ได้เข้าถึงใจ พอปฏิบัติทางด้านจิตตภาวนาเข้าไป สมาธิปรากฏขึ้นที่ใจเป็นความสงบเย็น จากนั้นเป็นความอัศจรรย์ในขั้นสมาธิ อ้อ สมาธิเป็นอย่างนี้หรือ นั้นชัดแล้วไม่ต้องไปถามใคร สมาธิเป็นอย่างนี้หรือ ขยายจากสมาธิออกไปยิ่งกว้างขวาง ยิ่งลึกซึ้ง จนกระทั่งเต็มภูมิของสมาธิ คำว่าสมาธิเต็มภูมินั้นเหมือนน้ำเต็มแก้ว จะทำยังไงให้สูงกว่ำนั้นก็ไม่สูง สมาธิที่เต็มภูมิแล้ว ให้เลยนั้นไม่เลย เรียกว่าเต็มภูมิสมาธิ เหมือนน้ำเต็มแก้วในขั้นนี้ นี่ก็ได้เป็นแล้วภายในจิตใจของตัวเอง

ติดสมาธิอยู่เป็นเวลา ๕ ปีไม่อยากออก อยู่ที่ไหนอยู่ได้หมดสบายหมด อยู่ในป่าในเขาจะยืนก็นั่งก็ดินอนก็ดี จิตนี้ไม่ได้ออกยุ่งกับอะไรเลย เป็นอารมณ์อันเดียว สมาธิแน่น จนกระทั่งถึงว่านิพพานคืออันนี้เอง มันติดสมาธิแล้ว นี่ติดสมาธิอยู่เป็นเวลา ๕ ปี จนกระทั่งพ่อแม่ครูอาจารย์ท่านเห็นว่ามันจะตายแล้วนะไอ้นี้ มันจะหมูขึ้นเหียงในสมาธิแล้ว ท่านถามเรื่อย ๆ เป็นยังไงจิตท่านมหาสงบดีอยู่หรือ สงบดีอยู่เราว่าอย่างนี้เลย เพราะพูดด้วยความอาหาญที่รู้เจ้าของจริง ๆ แล้ว ท่านก็ถามเรื่อยท่านก็นิ่งไปเรื่อย แล้วก็ถามเรื่อย พอหนักเข้าก็ว่า เป็นยังไงจิตสงบดีอยู่หรือท่านมหา

วันนี้จะเปิดให้พี่น้องทั้งหลายทราบนะ เรื่องธรรมของพระพุทธเจ้าที่กระจายอยู่ในโลก แต่โลกเหยียบย่ำทำลายอยู่ ไม่ได้มีใครมอง วันนี้จะพูดให้พี่น้องทั้งหลายฟังในผลของตัวเองที่ได้ปฏิบัติมาอย่างอาจหาญ ชาญชัยไม่สะทกสะท้าน ในสามแดนโลกธาตุนี้ เราไม่เคยหวั่นกับอะไรทั้งนั้น เพราะเราได้รู้ของจริงตามหลักพระพุทธเจ้าแล้วจึงไม่มีวันอะไร ของจริงมีจริงเราจะว่าตามของจริงนั้น

นี่เราพูดถึงเรื่องสมาธิเต็มภูมิ ติดสมาธิอยู่ ๕ ปี แนวทั้งนั้น ไม่มีกระดิกพลิกแพลงไปทางไหนมันลำบาก จะให้คิดทางด้านปัญญาคิดอ่านไตร่ตรองอย่างนั้นอย่างนี้มันไม่ยากคิด มันรู้ความสงบแนวอยู่อันเดียวไม่ได้ ก็เลยติดสมาธินั้นเสียเป็นเวลา ๕ ปี พอถึงเวลาแล้วก็ เป็นยังงี้ท่านมหาสงบดีอยู่หรือจิตท่านว่าอย่างนั้น ก็ว่าสงบดีอยู่ ท่านจะนอนตาย ขึ้นทันทีเลย หือ ท่านจะนอนตาย ในสมาธินั้นหรือ ท่านรู้ไหมว่าสุขในสมาธิเท่ากับเนื้อติดฟันเท่านั้น เนื้อติดฟันมีความสุขแค่ไหน เอามาเทียบกันกับสมาธิของท่าน

เอาละนะที่นี้ ชิงชังตึงตังเทียบนะ ท่านรู้ไหมว่าสมาธิทั้งแท่งนั้นเป็นสมุทัยทั้งแท่ง ท่านรู้ไหม ไอ้เราก็ขึ้นทันทีตอบท่าน ถ้าว่าสมาธิเป็นสมุทัยแล้วสัมมาสมาธิจะให้เดินที่ไหน เราก็ว่าอย่างนี้ตอบท่าน สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นสมาธิหมูขึ้นเพียงเหมือนดังสมาธิของท่านนี่นะ สมาธิของท่านเป็นหมูขึ้นเพียง ไม่สนใจกับเรื่องสติปัญญาที่จะถอดถอนกิเลสเลย นี่คือสมาธิขึ้นเพียง นี่หรือเป็นสัมมาสมาธิท่านว่าอย่างนั้น สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นอย่างนี้ สมาธิต้องเป็นสมาธิ มีสติปัญญาครอบงำอยู่กับสมาธินั้น นี่สมาธิหมูขึ้นเพียงไม่สนใจต่อทางด้านปัญญาเลย ท่านยังไม่รู้อยู่หรือนี่คือสมาธิที่เป็นสมุทัย ทางนี้ถึงทันที อ้อ เห็นจะใช่แล้ว ยอม ยอมในใจนะ

จากนั้นก็ออก เพราะสมาธิเต็มภูมิแล้วจะออกทางด้านปัญญาเมื่อไรออกได้ทั้งนั้น แต่ไม่นำออกนั้นซิ เหมือนกับเครื่องครัวของเรานำมาวางไว้ๆ อันนั้นหมู อันนี้ปลา อันนี้เนื้อ อันนั้นผัก อันนี้พริก ก็ทิ้งเกลื่อนไว้อย่างนั้นมันไม่ได้เป็นแกงให้ เราไม่ได้จับมาผสมเครื่องครัวพร้อมแล้วก็ตาม แต่จะให้สำเร็จเป็นแกงขึ้นมาไม่ได้เมื่อไม่จับมาผสมผเสกัน นี่สมาธิจะเก่งขนาดไหนก็ตามก็พร้อมในความเป็นสมาธิ แต่ไม่สามารถที่จะเป็นปัญญาวิมุตติหลุดพ้นไปได้

พอท่านว่าอย่างนั้นแล้วก็ออกกะทีนี่นะ จิตก็เริ่มออกไหว ตัวท่านชี้แจงถึงเรื่องปัญญา ปัญญาต่างหากนะ แก้กิเลส สมาธิ เป็นแต่เพียงว่าตีกิเลสให้สงบตัวเข้ามา เพื่อจะก้าวเดินทางด้าน ปัญญาได้สะดวก โดยไม่มีอารมณ์อันใดมาก่อกวน เนื่องจาก สมาธิครอบไว้แล้ว ฟังซิท่านพูดนะ พอออกทางด้านปัญญานี้ หมุนตัวทันทีเลย พิจารณาเรื่องธาตุเรื่องขันธ์ เรื่องอสุภะอสุภัง ภายในร่างกายนี้กระจ่างแจ้งๆ ขึ้นมา เห็นเหตุเห็นผลเห็นโทษ เห็นภัยในร่างกาย ซึ่งแต่ก่อนไม่เคยเห็น

เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เรียนมาตั้งแต่วันบวช ก็ไม่สนใจ มีแต่เสกสรรปั้นยอผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก นี่ว่าเป็นของสวยของงามเป็นของจีรังถาวร เป็นหญิง เป็นชาย เป็นของน่ารักน่ายินดีไปหมด ทีนี้พอปัญญาได้เข้าสู่ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ซึ่งเป็นภูเขามหาภูเขานั่นที่สุดนี้แล้ว แตกกระจายออกไป แตกออกจากคำว่าเป็นสัตว์เป็นบุคคลเป็น หญิงเป็นชาย แตกจากคำว่าเป็นความสวยความงาม จนกระทั่ง กระจายออกไปเป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนตตา** สติปัญญายังเข้าไป ทราบเข้าไป ฆ่ากิเลสไปโดยลำดับๆ อ้อ อย่างนี้เหรอต่านฆ่า กิเลส ท่านฆ่าอย่างนี้เหรอ ประจักษ์เข้าๆ

กระจายออกทางด้านปัญญาเกี่ยวกับส่วนร่างกายนี้ อันนี้หนักมาก สติก็ดี ปัญญาก็ดี ความเพียรก็ดี ก้าวเข้าสู่ภูเขามฤา คือ เกสา โลมา นขา ทนตา ตโจ นี่ภูเขาทันลูกไม่ได้หนักยิ่งกว่านี้ เขาทำลายได้แตกกระจาย แต่ภูเขามฤาในเกสา โลมา นี้ไม่มีใครทำลาย นอกจากส่งเสริมให้มันยิ่งกว่าเทวบุตรเทวดาไปเสียอีกเท่านั้น พอสติปัญญาหยั่งเข้าตรงนี้แตกกระจายพังทลายลงไป ขาดสะบันงาไปเสร็จแล้ว จิตดีดผิงขึ้นอีกชั้นหนึ่ง นี่เห็นโทษแห่งภูเขามฤา ปล่อยวางภูเขามฤาไปแล้วจิตดีดผิงขึ้นเลย

เพราะฉะนั้นพระอนาคามีท่านผู้ละกามกิเลสได้แล้ว จึงไม่กลับมาเกิดอีก เพราะตัวนี้เองเป็นตัวกดดวงที่หนาแน่นมั่นคงที่สุด หนักที่สุด สัตว์ทั้งหลายชอบที่สุด ความทุกข์ความทรมานอยู่กับตรงนี้ที่สุด สติปัญญาได้พังทลายขาดสะบันงาเข้าไปเห็นประจักษ์ใจ จิตดีดผิงขึ้นจากชั้นนี้ พอออกจากชั้นนี้แล้วความกดดวงทั้งหลายทางด้านจิตใจอันเป็นความทุกข์ความ ทรมานมาน้อย หายหน้าไป เกือบจะว่าไม่มีเหลือ จากนั้นจิตก็หมุนขึ้นเป็นหลักธรรมชาติ นี่เรียกว่าละชั้นกามกิเลสได้ด้วยปัญญาของตัวเองโดยไม่ต้องไปถามใคร

พูดแล้วสาธุ แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้านี้ก็ไม่ทูลถามพระองค์ เพราะเป็นของอันเดียวกัน รู้อย่างเดียวกัน เห็นอย่างเดียวกัน **สนฺทิฏฺฐิโก** ความรู้เองเห็นเองอย่างเดียวกัน ถามกันหาอะไรประจักษ์ จากนั้นจิตก็ดีขึ้นเลย ดีขึ้นๆ ถ้าพูดถึงขั้นภูมิก็ว่า พระอนาคามีได้ระดับแล้ว พระอนาคามีนี้เป็นขั้นที่หมุนตัวเองไปอัตโนมัติ เรียกว่า ภาวนามยปัญญา เป็นปัญญาเป็นสติที่หมุนตัวเอง โดยอัตโนมัติ ไม่ต้องมีการบังคับบัญชาในเรื่องความพากความเพียร ต้องได้รั้งเอาไว้ ไม่อย่างนั้นสติปัญญานี้ทำงานเลยเถิด เพราะเห็นโทษแห่งวัฏจักรก็เห็นอย่างถึงใจ คือเห็นโทษของกิเลสเห็นอย่างถึงใจ เห็นโทษแห่งความหลุดพ้นจากทุกข์เห็นอย่างถึงใจ ความถึงใจทั้งสองประเภทนี้เข้าสู่ดวงใจดวงเดียวจึงมีกำลังมาก ที่จะถอนตัวออกจากทุกข์ โดยไม่มีคำว่าเป็นว่าตาย พัดกันเต็มเหนี่ยวเลย

นี่ละธรรมของพระพุทธเจ้าประกาศกังวานอยู่ที่หัวใจของผู้ปฏิบัติตามศาสนธรรมที่ทรงสอนไว้ ไม่ครีไม่ล้ำสมัย เป็นมัชฌิมา ตลอดเวลา นี่สติปัญญาขั้นนี้ก้าวแล้ว ทีนี้เบิกกว้างๆ ออกเรื่อย ๆ เรื่องกิเลสตัณหาวัฏจักรวัฏวนหมุนภายในดวงใจนี้ เหมือนกับว่า มันหย่นเข้ามาๆ ทางเบิกกว้างที่จะหลุดพ้นจากทุกข์เบิกกว้างออก ๆ สติปัญญาหมุนตัวเป็นธรรมจักร นี่เรียกว่าธรรมทำงาน ธรรมมีกำลัง ย่อมหมุนตัวกลับเหมือนกันกับกิเลสที่มันมีกำลัง หมุนหัวใจของสัตว์เป็นวัฏจักรไปตาม ๆ กันหมด ไม่ว่ากิริยาใดของกิเลส ที่มันแสดงตัวออกมา มันทำงานเพื่อวัฏจักรของมันทั้งนั้น ๆ ทีนี้เมื่อสติปัญญาอันเป็นฝ่ายธรรมมีกำลังแล้วหมุนกลับ ทีนี้หมุนกลับโดยอัตโนมัติเหมือนกิเลสมันหมุนอยู่ในหัวใจสัตว์โลกเป็น อัตโนมัติของตัวเองนั่นแล

พอถึงขั้นสติปัญญาขั้นนี้แล้วเป็นหมุนกลับ ๆ ตลอดเวลา ไม่ว่ายืนว่าเดินว่านั่งว่านอนวันแต่หลักอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนั้น สติปัญญาขั้นนี้จะฆ่ากิเลสตลอดเวลาโดยอัตโนมัติ หมุนตัว ๆ กิเลสชั้นหยาบหมุนหนัก เรียกว่าปัญญาขั้นผาดโผนโจนทะยาน เหมือน ว่าฟ้าดินถล่ม ปัญญาชั้นหยาบกับกิเลสชั้นหยาบ ๆ พัดกัน พอจากนั้นแล้วสติปัญญาก็ค่อยเบาไป ๆ เพราะกิเลสเบาลง ๆ สติปัญญา ก็ค่อยเบาไปตาม ๆ กัน หมุนไปตาม ๆ กัน เป็นน้ำซับน้ำซึม ๆ กิเลสซึมซาบไปไหนสติปัญญาขั้นอัตโนมัติก้าวเข้าสู่มหาสติมหาปัญญา แล้วซึมซาบ ไปตาม ๆ กันเลย

เหมือนไฟได้เชื้อ เอา ละเอียดขนาดไหน สติปัญญานี้ละเอียดตามกันไป ๆ โดยอัตโนมัติจนไหม้หมด คำว่าเชื้อไฟได้แก่กิเลส ส่วนหยาบ ส่วนกลาง ส่วนละเอียด ไฟจะแสดงเปลวตามเชื้อไฟที่หยาบ กลาง ละเอียดเป็นลำดับ พอเชื้อไฟได้แก่กิเลสมีความ ละเอียดลอลงมากจนถึงขนาดซึมซาบ สติปัญญาขั้นพอ ๆ กันขั้นปราบกันก็ซึมซาบไปตาม ๆ กัน เผาไหม้เป็นลำดับลำดับเหมือนไฟ ได้เชื้อ จนกระทั่งขาดสะบั้นลงไปหมดไม่มีอะไรเหลือภายในจิตใจ จิตใจได้ติดขึ้นจากนั้นเหมือนฟ้าดินถล่ม

เห็นประจักษ์อย่างนั้นซิ ปฏิบัติธรรมพระพุทธเจ้า ธรรมเป็นธรรมที่ออกจากลาหยาณูชาญชัย ออกมาจากผู้สิ้นกิเลส เหนือกิเลส ทุกประเภทแล้วกลัวกิเลสหาอะไร มันลบล้างว่าบุญไม่มี บาปไม่มี นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี จำอยู่ในหัวใจนี้จะไปถูกกิเลสหลอกลวงได้ยังไง ก็มีตั้งแต่จะฟาดหัวกิเลสแหลกแล้วประกาศให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบว่า บุญมี บาปมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลกมี นิพพานมี ประจักษ์อยู่ตลอดเวลาตั้งกัปตั้งกัลป์มาแล้ว แล้วยังจะมีอยู่ต่อไปอีกในสิ่งเหล่านี้ ไม่มีการลบล้างได้ ไม่มีสิ่งใดลบล้างได้ กิเลสจะ ลบล้างว่าสิ่งเหล่านี้ไม่มีก็ตาม ก็เป็นลมปากที่มาหลอกลวงสัตว์โลกให้ลุ่มจมไปตามมันเท่านั้น พี่น้องทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธด้วยกัน อย่าหลงกลมันนะ

พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เอก แต่กิเลสมันไม่ได้เอกละ เอกตั้งแต่หลอกคนเท่านั้นแหละ ให้ต่างคนต่างปฏิบัติ พอจิตถึงขั้น ขาดสะบั้นลงไป กิเลสวิชาหมุนอยู่ในหัวใจดวงเดียวเป็นจตุรรมของกิเลสทั้งหลาย มหาสติมหาปัญญาก็ฟาดเข้าไปนั้นขาดสะบั้นลง จากหัวใจ ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม ขณะที่จิตได้หลุดออกไปจากวัฏจิตวัฏจักรขาดสะบั้นออกไปเป็นวิวิฏจิต เป็นนิพพานสด ๆ ขึ้นมา ภายในจิตใจแล้ว เหมือนฟ้าดินถล่มเลย ความอัศจรรย์ที่ไม่เคยคิดเคยคาดเคยหมายได้ปรากฏขึ้นแล้วในเวลาที่กิเลสทั้ง ปวงได้สิ้นซาก ลงไปจากหัวใจแล้ว

ใจนี้เป็นใจดวงอื่นขึ้นมาทั้ง ๆ ที่เป็นใจดวงเก่า ใจดวงเก่าคือกิเลสครอบเอาไว้มืดตื้อ แล้วถึงสว่างมาก็สว่างตามขั้นตามภูมิยังไม่
ได้สว่างเต็มดวงเมื่อกิเลสยังมี อยู่ พอกิเลสพังลงไปหมดแล้วสว่างเต็มดวง **อาโลโก อุทปาติ** สว่างไร้อยู่ทั้งกลางวันกลางคืน
พระพุทธเจ้าสอนพระเบญจวัคคีย์ทั้งห้า เบญจวัคคีย์ทั้งห้าก็ใคร่บ้างที่จะศึกษาปฏิบัติตาม ก็คือพวกเราเนี่ยละปฏิบัติ ต้องเอาให้จริงจัง เนี่ย
ละกิเลสขาดสะบั้นลงจากใจ ใจดวงที่กิเลสขาดสะบั้นลงไปแล้วเป็นใจดวงใหม่ขึ้นมา เป็นใจที่อัศจรรย์เลยคาดเลยมหาย แม้ตัวเองก็
อัศจรรย์ในตัวเอง น้ำตาร่วง นั้นฟังซิ

ไม่ได้นอนเลยตลอดรุ่ง เกิดความอัศจรรย์ในธรรมของพระพุทธเจ้า ที่ปรากฏขึ้นในหัวใจของเราอย่างเต็มดวง สว่างจําครอบ
โลกธาตุ โนนฟังซิ พอกิเลสตัวเดียวที่มันปิดบังกระจายออกเท่านั้น จิตนี้ได้แสดงฤทธิ์เดชของตัวเองแห่งความบริสุทธิ์เต็มตัวของจิต
สว่างจําไปหมด ไม่ถาม นรกกถามอะไร สวรรค์ นิพพาน ถามหาอะไร ประจักษ์อยู่ในหัวใจนี้หมดแล้ว ใครจะเชื่อไม่เชื่อก็ตาม
เราเป็นผู้รู้อยู่เห็นอยู่ เราจะไปเชื่อใครผู้เขาไม่รู้ไม่เห็น

นี่ละพระพุทธเจ้าตรัสรู้เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น สอนโลกได้สามแดนโลกธาตุ เห็นไหม จริงหรือไม่จริง อาจหาญหรือ
ไม่อาจหาญ แน่หรือไม่แนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ซากิเลสขาดสะบั้นลงจากหัวใจ สอนสัตว์โลกได้สามแดนโลกธาตุ แล้วมีใครสามารถ
กิเลสตัวไหนสามารถสอนโลกให้เป็นอรรถเป็นธรรมได้สามแดนโลกธาตุ มีแต่มันกล่อมโลกธาตุทั้งหมดนั่นแหละ นี่ละเป็นข้าศึก
ของธรรม ได้แก่กิเลส มันบีบอยู่หัวใจของพวกเราทั้งหลายเวลานี้

เวลาเปิดออกแล้ว กิเลสสิ้นซากไม่มีอะไรเหลือแล้ว ตั้งแต่ขณะกิเลสสิ้นซากลงไปทุกข์แม้เม็ดหินเม็ดทรายที่จะมาผ่านหัวใจ
เพราะกิเลสสร้างขึ้นมา ไม่ปรากฏเลย มีแต่ความบริสุทธิ์พุทธโธ ธรรมพอแล้วล้วน ๆ ภายในหัวใจ ตั้งแต่บัดนั้นตลอดมาจนกระทั่งบัดนี้
เป็นเวลาเท่าไร นี่เราประกาศความจริงที่ออกจากหัวใจของเราอย่างไม่สะทกสะท้านกับโลกธาตุใด ในสามแดนโลกธาตุนี้ เพราะเราได้
รู้จริงเห็นจริงอย่างประจักษ์ในหัวใจของเราแล้ว แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้าเราก็ไม่ทูลถามท่านในสิ่งเหล่านี้ เพราะทรงแสดงไว้
แล้วทุกอย่างให้เรารู้เราเห็น ให้ปฏิบัติตามนั้น ๆ จะรู้เห็น เป็น **สนธิปฏิริโก** ๆ รู้เองเห็นเองขึ้นมา เราจะไปทูลถามท่านทำไม

ประกาศป้างขึ้นภายในจิตใจแล้ว ทุกข์แม้เม็ดหินเม็ดทรายไม่เคยปรากฏ ตั้งแต่ขณะที่กิเลสตัวสร้างทุกข์ขึ้นมาขึ้นขาดสะบั้นลง ไปจากจิตใจ มีแต่บรมสุข เรียกว่านิพพานพอภายในหัวใจตลอดมาจนกระทั่งถึงปานนี้ เราเคยได้ประกาศให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายของเราได้ทราบ ในปีนี้เป็นปีที่เราเปิดห้วอก ในการปฏิบัติมาผลได้รับมาน้อยเราไม่เคยเปิดแต่ก่อน สอนไปตามธรรมดา ควรสอนหนักหนัก ควรสอนเบาเบา ควรสอนถึงฟ้าดินถล่มสำหรับผู้ต้องการมรรคผลอันสูงสุด เราก็สอนอย่างเต็มเหนี่ยว เรียกว่าฟ้าดินถล่ม เอาให้หลุดให้พ้นไปได้ในขณะนั้นเลยทีเดียว

ถ้าเป็นสถานที่ต่าง ๆ ก็ตามแต่กำลังของผู้ที่จะรับอรรถธรรมมาน้อยเพียงไร ถ้าไปสถานที่หูหนวกตาบอดเสียจริง ๆ เหมือนไม่มี เราก็เป็นคนหูหนวกตาบอดไปด้วย เพราะสอนไปแล้วเขาก็ไม่รู้เรื่อง สอนไปหาอะไร ก็เดินไปนั่งไปนอนไป ตามีหุมีก็ฟังไปอย่างนั้น ผ่านไป ๆ เพราะสอนมันไม่รับประโยชน์ พวกนี้พวกปทปรมะ มีด หูหนวกตาบอดหมด ใจบอดหมด ไม่มีทางที่จะรับอรรถรับธรรมได้ สอนไปทำไม เป็นคนไข้ก็เหมือนคนไข้ ไอ.ซี.ยู. เข้าไปไม่ได้สนใจกับหมอไม่ได้สนใจกับยาเลย มีแต่ลมหายใจจะขาดไปโดยง่ายเดียว

คนประเภทนี้เหลืออยู่แต่ลมหายใจ เป็นเศษมนุษย์ สร้างบาปสร้างกรรมมาก ๆ นี่ทั้ง ๆ ที่มันเชื่อกิเลสอย่างฝังใจว่านรกไม่มี ตัวนี้แหละตัวที่จะจมอย่างฝังมิด ๆ เหมือนกัน ผู้ที่เชื่อกิเลสว่านรกไม่มี สวรรค์ไม่มี นิพพานไม่มี บาปไม่มี บุญไม่มี นี่คือตัวเรียกว่า ข้างรับเหมาใหญ่ในกองทุกข์ทั้งหลาย จะรวมอยู่ที่ผู้นี้ทั้งหมด คำว่ามีหรือไม่มีมันเป็นลมปาก เป็นความสำคัญของกิเลสหลอกต่างหาก ความจริงไม่ได้ขึ้นอยู่กับใคร

นรกมีมากี่กัปก็กลับแล้ว ฟังซิ ก็กัปก็กลับนานสักเท่าไร แล้วยังจะมีอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา ใครจะไปลบล้างนรกได้ แม้แต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้มาก็พระองค์ ไม่เห็นพระองค์ใดว่าได้ลบล้างนรกได้ สวรรค์ได้ ไม่มี มีแต่ตรัสสอนโลกตามความมีอยู่ของสิ่งเหล่านี้ เพราะลบล้างมันไม่ได้ ให้รู้ว่าเป็นภัย อันนั้นเป็นคุณ นรกเป็นภัย นรกขุมนั้น ๆ เป็นภัยขนาดนั้น ๆ บาปเป็นภัยอย่างนั้น ๆ สอนบุญว่าเป็นคุณอย่างนี้ ๆ แนะนำตัวทั้งหลายให้ไปทางบุญทางที่ถูกทีดีสุด ๆ ร้อน ๆ แนะนำให้แยกตัวออกจากความชั่วช้าลามกทั้งหลาย จะไม่ได้ไปตกนรกแบบสด ๆ ร้อน ๆ เช่นเดียวกัน นี่ละศาสนาของพระพุทธเจ้าสด ๆ ร้อน ๆ อย่างนี้แล

เราอย่าให้กิเลสมันหลอกนะเราเป็นชาวพุทธ ปีนี้จึงได้เปิดให้พี่น้องทั้งหลายฟัง เราขอขาดแทนพระพุทธเจ้าเลยเรื่องราว บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก นิพพานมี เราไม่สะทกสะท้าน คอเราจะขาดให้ขาดไป แต่เราจะปฏิเสธคำเหล่านี้ว่าไม่มีเราปฏิเสธไม่ลง มันประจักษ์อยู่ที่หัวใจ แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ทูลถาม เพราะเป็นของอันเดียวกัน รู้เห็นอย่างเดียวกัน ถามท่านทำไมหลักใหญ่อยู่ตรงนี้

เพราะฉะนั้นจึงกล้าพูด ในปีนี้เป็นปีเปิดห้วอกให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ เราไม่เคยเปิด ธรรมเนียมนี้เรารู้มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ฟังให้ดี วันที่ ๑๕ พฤษภาคม เวลา ๕ โมง ๒๕๔๓ อยู่บนวัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร หลังวัดดอยฯ บนภูเขา เวลา ๕ โมงพอดี ได้คิดว่ากิเลสออกจากหัวใจเหมือนหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม ในวันนั้นจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลา ๔๘-๔๙ ปีนี้แล้ว เราไม่เคยพูดที่ไหนว่าเราได้รู้ อย่างนี้เห็นอย่างนี้ แต่ปีนี้เป็นปีที่เราจะนำชาติบ้านเมือง จึงเปิดปุมหลังออกมาให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ จะเชื่อหรือไม่เชื่อมั่นเป็นเรื่องกรรมของสัตว์ต่างหาก

เราที่พูดออกไปก็ดี ไม่พูดออกไปก็ดีในธรรมเนียมนี้ เราไม่มีได้มีเสียกับธรรมเหล่านี้ เพราะเป็นธรรมชาติที่คงเส้นคงวาหนาแน่น จะพูดหรือไม่พูดไม่มีปัญหา นอกจากแยกไปพูดให้เป็นประโยชน์แก่โลก แต่โลกที่มันหนาแน่นมันจะเอาเข้าไปเป็นไฟเผาไหม้ตัวด้วยความไม่เชื่อก็ได้ อันนั้นเป็นกรรมของสัตว์ช่วยไม่ได้ ผู้ที่จะควรช่วยได้ก็เชื่อก็ทำตามหลักธรรม เพราะนี่เป็นธรรมพระพุทธเจ้าโดยแท้ ว่าบาป บุญ นรก สวรรค์ มี ธรรมพระพุทธเจ้าแท้ ว่ามรรคผลนิพพานที่ศาสดาสอนไว้เพื่อสาวกทั้งหลายตรัสรู้มรรคผลนิพพานมาเป็นลำดับ จนกระทั่งบัดนี้ก็เป็นศาสนาของพระพุทธเจ้าแท้ ที่ทรงสอนไว้แท้ ไม่มีใครมาสอนอย่างพระพุทธเจ้า เราปฏิบัติตามนั้น รู้ตามนั้น เห็นตามนั้นแล้วใครจะมาลบล้างเราได้ มันก็ต้องเป็นตามนั้น จึงเป็นศาสดาองค์เอก คงเส้นคงวาหนาแน่นได้ ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่มีความจริงแล้ว ศาสดาก็ไม่มีความจริง ศาสนาก็ปลอม ธรรมทั้งหลายปลอมหมด จริงแต่กิเลสอย่างเดียวนะหัวใจโลกตลอดเวลา

วันนี้ได้พูดให้ท่านทั้งหลายฟังซึ่งเป็นนักปฏิบัติ ผมพอใจ เห็นท่านผู้ปฏิบัติมุ่งต่อมรรคผลนิพพาน เอาให้หนักนะเรื่องการชำระจิตใจ จิตตภาวนาเป็นสำคัญมาก อย่างอยู่กับสิ่งภายนอก เป็นเรื่องหลอกลวงตมตุนทั้งนั้น เป็นเรื่องของกิเลสเข้าตีตลาด ธรรมดีตลาดบ้างศีลสมาธิธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม แล้วต่อจากนั้นก็มรรคผลนิพพานธรรมขึ้นมามีอยู่ในจิตใจของเรา เพราะความปากเพียรของเรา อันนี้เอาให้หนักแน่นนะ ให้รู้จริงเห็นจริง

ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นของจริงมาตลอด ขอให้ปฏิบัติตามนี้เถอะ จะเห็นรู้จริงเห็นจริงตามท่าน ไม่มีอะไรมาเป็นอุปสรรค กีดขวางได้นอกจากกิเลสอย่างเดียว ปิดหวัทกิเลสออกไป เหยียบหวัทกิเลสออกไป เอาให้เห็นมรรคผลนิพพานประจักษ์ใจ สมชื่อว่า เราบวชมาในพุทธศาสนา เพื่อสมบัติอันล้ำค่าคือมรรคผลนิพพาน งานของพระไม่มีอันอื่นใด มีแต่งานเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ชำระกิเลสภายในจิตใจนี้โดยถ่ายเดียวเท่านั้น

งานอื่นเหล่านั้นเป็นงานของโลกของสงสาร ถ้าหากว่าเราหลงเพลินกับมันก็เป็นงานของกิเลส ยุ่งนั่นยุ่งนี่ สร้างนั่นสร้างนี่ยุ่งไปหมด ไม่สร้างหัวใจ ไม่ชำระจิตใจเจ้าของ ไปสร้างแต่ภายนอก หาเกาะแต่ที่ไม่ค้น เหมือนหมาขี้เรื้อน หมาขี้เรื้อนมันยังเกาะที่ค้น เรานี้เกาะตะ ๆ ไม่เลือกกว่าที่ค้นไม่ค้น สู้หมาขี้เรื้อนหรือเก่งกว่าหมาขี้เรื้อนก็ได้ หมาขี้เรื้อนแตกกระจายหนีไปหมด สู้พระเกาะตะไม่ได้ พระเกาะตะหาเรื่องเกาะนั่นเกาะนี่ ยุ่งนั่นยุ่งนี่ ไม่ได้สนใจกับตัว ยุ่งมันอยู่ภายในหัวใจนี้เลยว่ามันคืออะไร นี่ตัวยุ่ง ให้แก่เข้าไปตรงนี้

มันฟุ้งซ่านมากเท่าไร เอาสติธรรม ปัญญาธรรม วิริยธรรม ฟาดเข้าไปเอาให้มันหาย เวลานี้มีแต่มันเอาเราหงายนะ พอจะมองดูจิตนี้ถูกมันตีหน้าผากหงาย ๆ เข้าภาวนาไม่ได้ รำคาญ ขี้เกียจขี้คร้าน ฟุ้งซ่านวุ่นวาย นี่คือกิเลสตีแล้ว เอาสติปัญญาจ่อเข้าไป ๆ หงายคราวนี้ขัดคราวใหม่ หงายคราวนี้ขัดเข้าไป สุดท้ายฟาดกิเลสจกลงได้ นี่ละความเพียร พระพุทธเจ้าจึงสอนเรื่องความพากความเพียร

สติเป็นสำคัญมากนะอย่าให้เผลอ อยู่ที่ไหนให้มีสติดูจิตใจเจ้าของ มันเคลื่อนไหวไปมาทางไหนบ้าง นั่นคือเรื่องของกิเลส เคลื่อนตัวทั้งนั่นแหละ ให้ดูตัวนี้ เมื่อดูตัวนี้ขัดเข้าไปแล้วก็จะเห็นที่แก้ที่ไข มันจะสงบตัวลงไป ที่นี้ปัญญาตีเหล็กแตกกระจายไปได้เลย นี่เป็นธรรม

วันนี้ได้ฝากธรรมกับท่านทั้งหลาย ให้พากันไปประพฤติปฏิบัติ ผมภูมิใจในพระเราที่ยังมีผู้มุ่งต่ออรรถต่อธรรม ก็เท่ากับ มุ่งต่อมรรคผลนิพพาน มุ่งต่อศาสดาองค์เอก ตามเสด็จพระพุทธเจ้าด้วยความพากเพียรของเรา นี่ถูกต้องแล้วเหมาะสมแล้ว ต่อไปนี้ จะไม่มีนะศาสนา มีแต่รูปพระรูปเณร มีแต่รูปวัดรูปวาเท่านั้น ธรรมจะไม่มีในวัดในวาในพระในเณร จะมีแต่ล้วนแต่ถ่านแต่มูลแต่คูถ เต็มวัดเต็มวาเต็มพระเต็มเณร เรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ความพากความเพียรที่ชำระกิเลสนี้จะไม่อยู่ในหัวใจพระภิกษุของพระนะ ให้พากันระมัดระวังตอนนี้อย่างมาก

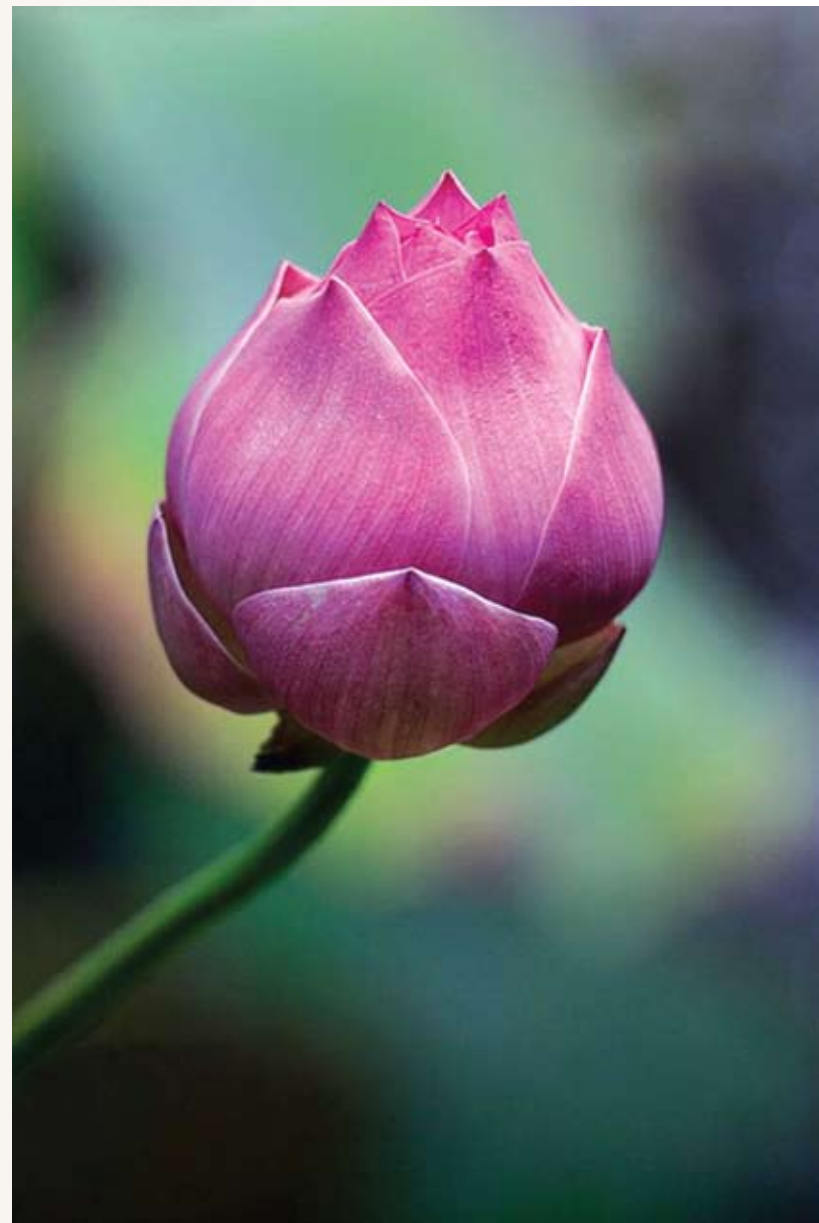
เวลานี้กองทัพกิเลสมันเป็นคลื่นใหญ่ยิ่งกว่ามหาสมุทร
ทะเลหลวง ไปที่ไหนกิเลสเข้าไปตีตลาดแล้วๆ สวมรอยแล้วๆ
เราไม่ทราบว่ากิเลสสวมรอยเรา เพราะเราใจกว่ามัน เมื่อได้รู้ทุกสิ่ง
ทุกอย่างแล้วมันจะออกเงาไหนรู้หมด เรื่องของกิเลสมันจะออก
เงาใดมุมใดรู้หมดๆ ไม่จันข้ามันไม่ได้ พระพุทธเจ้า พระอรหันต์
ท่านชำแหละ รู้ได้หมดถึงชำได้หมด พวกเรานี้เงาได้หมด ให้กิเลส
เหยียบได้ทั้งนั้นไม่ว่าพระว่าเณร มันไม่ได้กลัวหัวโล้นโกนคิ้วนะ
กิเลส กลัวแต่สติธรรม ปัญญาธรรม ความ پاکความเพียรเท่านั้น

วันนี้พุทธธรรมะให้ท่านทั้งหลายฟังพอหอมปากหอมคอ
พูดไปพูดมาเหนื่อยแล้วนะ

เอาละพอ

วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

ณ วัดมาบจันทร์

“...ขอให้พระลูกพระหลาน

ตลอดประชาชนลูกหลานทั้งหลาย

จำเอาการพูดทั้งนี้เราพูดเอาเป็นแบบฉบับได้เลย

เพราะหลวงตาไม่สงสัยแล้ว

สิ่งเหล่านี้ถอดออกมาจากหัวใจทั้งนั้น...”

สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฆ์
สงฆ์ นมามิ.